

Onsdagen den 12 februari

Kl. 09.00–15.40

Välkomsthälsning

Välkomsthälsning

Anf. 1 TALMANNEN:

Innan vi inleder debatten vill jag välkomna representanterna från diplomatiska kåren till den utrikespolitiska debatten. Vi är glada att ni följer förhandlingarna här i salen.

You are most welcome to the Swedish parliament.

§ 1 Utrikespolitisk debatt

Utrikespolitisk debatt

Anf. 2 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr talman, ärade ledamöter, representanter för den diplomatiska kåren, kära åhörare!

Sveriges utrikespolitik förs med syftet att skapa trygghet i vårt land och i vår omvärld.

De senaste årens konflikter, klimatkris och flyktingströmmar visar att det som händer långt från våra landsgränser också påverkar oss i Sverige.

Världen blir mer oförutsägbar – och den kommer närmare. Det pågående coronavirusutbrottet visar hur sammanlänkad världen är.

Det finns de som tycker att vi borde stänga dörren för samarbete, som om problemen skulle försvinna om man bara blundade. Min övertygelse är att vi behöver möta en orolig omvärld med mer samarbete och solidaritet. Internationella problem kräver internationella svar.

Det demonstreras för frihet och rättvisa runt om i världen. Klimatrörelsen samlar miljontals människor på gator och torg. Vi har ett ansvar att lyssna på deras starka uppmaningar.

Ett väl fungerande internationellt samarbete och folkrätten är grunden för en världsordning där regler och avtal går före den starkes rätt. Det är en förutsättning för ett tryggt och säkert Sverige.

Vi står upp för demokrati, diplomati, dialog och samarbete. Så försvarar vi våra intressen, värderingar och trygghet. Så gör vi världen säkrare.

Herr talman! EU är vår viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. Ingen annan aktör är i så stor utsträckning en garant för svensk ekonomi, säkerhet och fred. Sverige ska fullt ut delta i EU-samarbetet och i dess utformning på ett sätt som värnar svenska intressen.

Storbritannien har nu lämnat EU, och det är dags att blicka framåt. Sverige ska även framöver ha en så nära och omfattande relation som möjligt till Storbritannien.

Vi stärker också relationen till tongivande medlemsstater som Tyskland och Frankrike liksom det nordiska samarbetet. Det gör vår region tryggare och mer hållbar. I Nordiska ministerrådet driver regeringen genomförandet av den gemensamma visionen att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030.

En förnyad svensk Arktisstrategi ska presenteras under året.

Under flera år har rättsstatligheten och respekten för EU:s grundläggande värderingar undergrävt i vissa medlemsstater. Tillsammans med EU-kommissionen och andra medlemsstater reagerar Sverige tydligt mot denna utveckling.

Det finns i dag en oro hos många för att EU-utvidgningen går för fort fram. Det tar vi på allvar. Samtidigt är en nära relation med länderna på västra Balkan viktig för vår gemensamma säkerhet och ekonomi. Vi vill hitta en väg framåt som enar EU och som tydligt bidrar till reformarbetet på västra Balkan. Här är möjligheten att på sikt bli medlem viktig.

Kommissionen har tidigare föreslagit förhandlingsstart för Albanien och Nordmakedonien. Det har Sverige varit berett att ställa sig bakom.

Sverige stöder förslaget om en översyn av utvidgningsprocessen, och det är viktigt att alla nödvändiga krav är uppfyllda innan ett land blir medlem.

Herr talman! Diplomatiken är vår främsta försvarslinje.

Försvarsberedningen understryker vikten av att värna vår suveränitet och svenska intressen. Det innebär att kunna använda alla säkerhetspolitiska instrument som står till förfogande – politiska, diplomatiska, ekonomiska och militära – på ett samlat sätt. Så bygger vi gemensam säkerhet.

Jag vill rikta ett särskilt tack till de svenskar som deltar i våra civila och militära insatser i exempelvis Afghanistan, Irak, Mali och Ukraina. Ni gör en ovärderlig insats för freden och säkerheten internationellt och i Sverige.

Europa måste ta ett större ansvar för sin egen säkerhet.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik måste stärkas i syfte att försvara EU:s intressen och värden globalt.

Vår säkerhet stärks av stabilitet och ekonomisk utveckling i EU:s närområde. Vi står fast vid våra åtaganden att stödja reformprocesser i Ukraina och i andra länder i EU:s östra grannskap.

Det östliga partnerskapet har nyligen fyllt tio år. Sverige kommer att fortsätta vara drivande inom EU för partnerskapet.

Vi vill även visa att ett sydligt partnerskap är möjligt. Redan i dag finns det ett nära samarbete med de nordafrikanska länderna. Men detta måste stärkas, och EU ska ge stöd till dessa staters stabilitet och utveckling.

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. Den förutsätter en aktiv, bred och ansvarsfull utrikes- och säkerhetspolitik i kombination med fördjupade försvarssamarbeten, särskilt med Finland, och en trovärdig nationell försvarsförmåga. Vi ska bidra till långsiktig stabilitet och säkerhet i vår del av Europa.

Den snabba teknikutvecklingen, inte minst inom cybersäkerhet och AI, skapar nya utmaningar i gränslandet mellan konkurrenskraft, handel och säkerhetspolitik.

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållningen i EU och ökat samarbete på bred front: i Norden och i Östersjöområdet, inom FN och OSSE och genom partnerskapet med Nato. En stark transatlantisk länk är viktig för Europas och Amerikas säkerhet.

FN spelar en viktig roll för fred och säkerhet, för utveckling och mänskliga rättigheter. Det är en central arena för Sveriges arbete med de globala utmaningarna. FN förblir en hörnsten i vår utrikes- och säkerhetspolitik. Vi stöder Norge i deras kandidatur till FN:s säkerhetsråd.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Sveriges ordförandeskap i OSSE år 2021 grundar sig i vårt starka engagemang för den europeiska säkerhetsordningen. Det är ett viktigt säkerhetsintresse för Sverige att upprätthålla dessa gemensamt överenskomna principer och åtaganden.

Herr talman! Alla människor har rätt att leva i trygghet oavsett var de bor. Det gäller både här hemma och i andra länder. Ingen ska behöva se sig oroligt om över axeln på väg hem från skolan eller arbetet.

Regeringen har sedan hösten 2014 genomfört en rad åtgärder i kampen mot den organiserade brottsligheten, bland annat genom straffskärpningar och fler poliser, men också med viktiga brottsförebyggande insatser. Men vi vet att denna brottslighet också har förgreningar utomlands. Därför tar vi nya initiativ för att förstärka brottsbekämpningen via våra ambassader och internationella samarbeten.

Vi tillsätter i Utrikesdepartementet en ambassadör som ges uppdraget att samordna UD:s arbete mot organiserad brottslighet och stötta svenska brottsbekämpande myndigheter. Våra ambassader får i uppdrag att bevaka frågan om brottslighet med koppling till Sverige. Vissa ambassader, till exempel i västra Balkan, i Sydkaukasien och i Latinamerika, får ett särskilt uppdrag att prioritera frågan.

Regeringen kommer att fortsätta det framgångsrika arbetet mot organiserad brottslighet i Östersjöstaternas råd och inom ramen för Barentsrådet, EU:s östliga partnerskap och Nordiska ministerrådet. Sverige kommer att stärka arbetet för att stoppa flödet av vapen och droger och ta nya steg mot gränsöverskridande brottslighet och terrorism. Europol och Eurojust är centrala i detta arbete.

Herr talman! Den globala uppvärmningen drabbar oss här och nu. Det handlar inte bara om direkta konsekvenser av mer extremt väder – ett instabilt klimat rubbar också ekonomin, livsmedelsförsörjningen och vår välfärd och trygghet. Klimatförändringarna spär på motsättningar och konflikter.

Sverige kommer att fortsätta att visa ledarskap genom en klimatdiplomati som uppmanar andra länder till höjda ambitioner. EU är en nödvändig kraft i det globala klimatarbetet. Sverige ska inom och utanför EU fortsätta att visa ledarskap och bli världens första fossilfria välfärdsland. Vårt klimatarbete är rankat högst i världen. Vi har fördubblat vårt bidrag till den

gröna klimatfonden, och vi arbetar både hemma och internationellt för en rättvis omställning.

Fungerande ekosystem är en förutsättning för allt liv. Skogar, våtmarker och hav är hem för en rik biologisk mångfald. Havsmiljön är under starkt tryck från klimatförändringar, överutnyttjande, föroreningar och övergödning. Regeringen vill se ett globalt mål om att 30 procent av havet ska omfattas av marint områdesskydd.

Herr talman! Demokratien i världen fortsätter att utmanas och ifrågasätts. Denna utveckling hotar grunden för vår säkerhet och trygghet. Därför intensifierar Sverige arbetet för att försvara och främja demokratien i världen genom demokratisatsningen Drive for Democracy.

Vi bygger allianser med likasinnade länder och organisationer som vill arbeta för att stärka demokratien. Anslagen till demokratibiståndet har höjts. Vi ökar stödet för det öppna samhället, särskilt för fria och oberoende medier och pressfrihet. Vi försvarar och främjar hbtq-personers rättigheter. Vi stärker våra insatser för att bekämpa korruptionen, som är ett av de värsta utvecklingshindren. Alla korruptionsmisstankar inom biståndet följs upp och åtgärdas.

Vi utvecklar handelns betydelse som plattform för dialog om mänskliga rättigheter och demokrati. Senast 2022 ska svenska exportkrediter till investeringar för prospektering och utvinning av fossila bränslen upphöra.

Tilltagande antisemitism är ett växande orosmoln i hela världen och ett demokratihot. Statsministern har därför tagit initiativ till ett internationellt forum i Malmö i oktober 2020 för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism.

Herr talman! Kvinnors och flickors rättigheter är under attack. Konservativa krafter försöker begränsa rätten för kvinnor och flickor att bestämma över sina kroppar och liv. Frågor om kvinnor, fred och säkerhet samt kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter är särskilt viktiga att stå upp för.

För att vända utvecklingen krävs modiga insatser på alla nivåer. Därför driver vi en feministisk utrikespolitik. Det är glädjande att vi fått sällskap av länder som Frankrike, Kanada, Luxemburg och Mexiko. Inom EU har Sverige och Frankrike tagit initiativ för att effektivisera EU:s jämställdhetsarbete, och vi etablerar en feministisk handelspolitik.

Herr talman! Runt om i världen behöver 165 miljoner människor humanitär hjälp. I Agenda 2030 finns en färdplan för hållbar utveckling som genomsyrar Sveriges arbete. Sverige har ett effektivt bistånd i världsklass. Regeringen står fast vid enprocentsmålet.

Krig är en katastrof för människor och samhällen. Ofta drabbas barnen värst. Både här hemma, inom FN och inom EU arbetar Sverige för att ta till vara rättigheter och öka skyddet för barn. Det är viktigt att EU får ett gemensamt asylsystem som är rättssäkert, humant och långsiktigt hållbart, där alla länder tar sitt ansvar. Asylrätten ska värnas.

Den extrema fattigdomen har minskat sedan 1990, men ojämlikheten ökar. Ojämlikhet är inte bara orättvist och ett hinder för ekonomisk utveckling – det skapar också en grogrund för spänningar och konflikt. Detta har vi sett exempel på vid flera stora demonstrationer världen över, inte minst i Chile. Ökad jämlikhet är en del av Sveriges utrikespolitik.

Initiativet Global Deal främjar social dialog och hållbar tillväxt globalt. I vissa länder är det förenat med livsfara att stå upp för fackligt engagemang och drägliga arbetsvillkor. Fackliga rättigheter är en del av vår demokratisatsning och kommer att tas upp i alla UD:s landrapporter om mänskliga rättigheter.

Herr talman! Världshandeln bidrar till att lyfta hela länder ur fattigdom och till genomförandet av Agenda 2030. Sverige driver som EU-medlem en politik för fri och rättvis handel som bidrar till hållbar utveckling och skapar jobb i hela landet. Vart tredje jobb i Sverige är beroende av vår handel med omvärlden.

Vi kraftsamlar genom en uppdaterad export- och investeringsstrategi för hela Sverige. Världsutställningen Expo 2020 i Dubai visar upp svenska företags konkurrenskraft inom hållbarhet och innovation.

Herr talman! Vi kan inte stå passiva inför kärnvapenhotet. Utvecklingen är oroväckande: Avtal om rustningskontroll överges. Kärnvapenarsenaler byggs ut och moderniseras. Nedrustning och icke-spridning är en central utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering för regeringen.

Regeringen bidrar genom Stockholmsinitiativet för kärnvapenedrustning till en kommande översynskonferens om icke-spridningsfördraget NPT. Arbetet tas nu vidare vid ett nytt ministermöte i Tyskland. Som ordförande i IAEA tar Sverige ansvar för icke-spridning. Efterlevnaden av kärnenergiavtalet JCPOA är central.

Sverige driver på inom ramen för konventionen om vissa konventionella vapen för ett effektivt internationellt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav.

Herr talman! Vår relation till USA är central för Sveriges säkerhet och välstånd. Ett fungerande internationellt samfund förutsätter ett engagerat USA. Det är oroande att USA lämnar multilaterala samarbeten. Regeringen arbetar för att handelsrelationen med USA ska fungera väl och för att hot om nya handelshinder inte ska verkställas.

Regeringens Rysslandspolitik ligger fast. Där vi har gemensamma intressen kan och bör vi, liksom EU, samarbeta med Ryssland. Det gynnar vår säkerhet och stabiliteten i närområdet.

Vi fördömer den ryska aggressionen mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim. Dessa brott mot folkrätten utmanar den europeiska säkerhetsordningen. Regeringen står upp för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och för varje lands rätt att välja sin egen säkerhetspolitiska väg. Vi verkar för att EU:s sanktioner mot Ryssland ska bibehållas så länge skälen till att de infördes kvarstår.

Sverige är redo att bidra till regional avspänning och dialog i Mellanöstern. Vi fortsätter vårt engagemang i den globala koalitionen mot Daish. Kurder, kristna och andra minoriteter i regionen måste skyddas.

Regeringen är mån om en god relation med både Israel och Palestina. Sverige verkar liksom övriga EU för en lösning baserad på folkrätten där två stater kan leva tillsammans i fred och säkerhet.

Regeringen har fördömt Iran för nedskjutningen av ett civilt flygplan där 17 personer hemmahörande i Sverige omkom. Vi kräver en oberoende och transparent utredning.

Vi har både samarbete och en kritisk dialog med Turkiet. EU har fördömt Turkiets offensiv i nordöstra Syrien. Samtidigt har den syriska regi-

men under snart nio år hänsynslöst bombat sitt eget land till ruiner. Samtliga tillstånd för svensk export av krigsmateriel till Turkiet har återkallats.

Den humanitära, politiska och ekonomiska krisen i Venezuela förvärras dag för dag. Tillsammans med det internationella samfundet verkar vi för en fredlig lösning. Den ökande polariseringen i Bolivia är allvarlig och har lett till eskalerande våld och skadegörelse.

Kinas alltmer aktiva roll på den globala arenan innebär möjligheter och utmaningar. Vi välkomnar riksdagens enighet kring skrivelsen om vår Kinapolitik. Vi för en rak och öppen dialog med Kina som utgår från våra och EU:s intressen. Mänskliga rättigheter och yttrandefrihet är viktiga delar.

Indien är en viktig global aktör och partner för Sverige. Det är en betydelsefull marknad som kommer att spela en allt större roll för tillväxt och sysselsättning i vårt land. På FN:s klimattoppmöte i New York lanserade Sverige och Indien en global ledarskapsgrupp för att driva på klimatomställningen inom den tunga industrin, för en fossilfri framtid.

Den afrikanska kontinenten har en ung befolkning, men utmaningarna är också stora. Mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet är prioriterade frågor i Sveriges Afrikapolitik, men det är också migration och handel.

Säkerhetsläget i Sahel är även fortsättningsvis mycket oroande, inte minst i Mali. Regionen präglas av svaga stater. Situationen är en grogrund för radikalisering.

Herr talman! UD hanterar många konsulära ärenden. Det kan gälla kriser, katastrofer eller frihetsberövanden. De flesta får stöd utan offentlighet, men vissa får stor uppmärksamhet. Arbetet med att hjälpa svenskar i nöd utomlands bedrivs alltid med de drabbades bästa för ögonen.

I oroliga tider med skärpt tonläge från världsledare och aggressivt stormaktsbeteende visar Sverige att en annan väg är möjlig. I ett öppet och demokratiskt klimat med tuffa debatter men också strävan efter samförstånd visar vi att frihet, jämlikhet och öppenhet inte är gårdagens lösningar.

Sverige är och förblir ett av världens bästa länder att leva i, och vi gör skillnad i vår omvärld. Det ska vi svenskar vara stolta över.
(Applåder)

Anf. 3 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Jag har här i min hand en kopia av utrikesministerns deklaration. Jag skulle kunna göra som Nancy Pelosi i den amerikanska kongressen och riva sönder den. Jag gör det dock inte, och jag kan ange två goda skäl för detta.

Det första skälet är att jag i allt väsentligt delar den uppfattning som utrikesministern ger uttryck för i deklarationen. Det är i stor utsträckning en svensk linje.

Det andra skälet är att jag tror att vi politiker i Sverige har ett ansvar att undvika en utveckling som den vi ser i ett antal andra länder mot en polarisering och en brutalisering av den inrikespolitiska debatten i dessa länder. Jag tror inte att det finns någon skillnad mellan utrikesministern och mig på den punkten.

Därför vill jag också ge utrikesministern och hennes parti ett gott råd: Undvik att delta i en debatt som brutaliserar det svenska debattklimatet.

Det kan nämligen innebära att det blir värre och sämre, och det finns varnande exempel i omvärlden. Det gäller hur man twittrar. Det gäller hur man håller sina förstamajtal. Det gäller hur man beskriver oppositionen och hur man smutskastar och försöker att misstänkliggöra. Jag tror att vi ska hålla oss för goda för det.

Herr talman! En av de stora poängerna – eller kanske den enda stora poängen – i utrikesministrernas tal var det krafttag som man vill markera mot kriminaliteten. Man tillsätter en ambassadör på UD, och det kan vara vackert så. Jag tror dock att vi ska vara ganska självkritiska och inse att vi behöver göra mer här hemma mot kriminaliteten, våldet och brottsligheten.

Om man ska ha trovärdighet och om denna ambassadör ska kunna fylla någon funktion måste vi också göra vår egen hemläxa. Det innebär fler poliser i Sverige, och det innebär ökat arbete för att kriminalisera olika former av våld och brottslighet. Också detta borde utrikesministern nämna. (Applåder)

Anf. 4 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Hans Wallmark för hans konstruktiva ansats. Jag håller helt med om att det är en styrka för Sverige som land att ha en bred enighet i utrikes- och säkerhetspolitiken och även i försvarspolitiken.

När det gäller frågan om organiserad brottslighet ser vi självklart att det behövs insatser här hemma, med fler poliser, straffskärpningar och så vidare. Men vi ser också att förgreningen till andra länder är väldigt viktig, och där kan inte minst våra ambassader spela en stor roll. Naturligtvis är det inte så att vi tillsätter ambassadörer och hjälper till på det sättet, utan det är bara för att markera att vi behöver samordna detta arbete på ett bättre sätt.

Våra ambassader får nu särskilt prioritera detta arbete där det förekommer förgreningar. Jag tror att det är bra också för dessa länder. Det är ju så att frågor som gäller vapenhandel, droger och korruption inte bara går över till andra länder, utan det drabbar också de länder som har dessa problem.

Jag tror att ett internationellt samarbete här kan vara bra. Jag tror att Sverige kan samarbeta med länder med förgreningar i Sverige, och jag hoppas på ett brett stöd i Sveriges riksdag för detta arbete. Jag ser också fram emot nya förslag på hur vi kan förstärka det under året.

Anf. 5 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Jag tror att utrikesministern kan hoppas på och räkna med att Moderaterna kommer att lägga fram förslag efter förslag på hur vi ska bekämpa kriminaliteten.

Herr talman! Polistätheten per 100 000 invånare i Sverige år 2014 var 2,06. Polistätheten per 100 000 invånare i Sverige år 2019 var 1,98. Den sjunker alltså. Med det förslag som utrikesministern lanserar kan man säga att ambassadörstätheten i dessa frågor år 2014 var noll; ambassadörstätheten år 2020 kommer att vara en.

Man måste fråga vad som är huvudsak och vad som är bisak. Jag tror att det utrikesministern anför vad gäller en ambassadörs möjligheter att samordna kan vara korrekt och riktigt. Man kan dock inte komma ifrån huvudsaken – det som verkligen medger arbete mot kriminalitet. Det är en internationell fråga. Se bara på det Danmark, med den nya socialdemokra-

tiska regeringen, har gjort mot Sverige. De har infört tillfälliga gränskontroller. Det visar att omvärlden kanske inte sätter sin tillit till hur vi hantlar detta, ambassadörstjänsten till trots.

(Applåder)

Anf. 6 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis inte en positiv utveckling att man sätter upp gränshinder; helst hade vi ju sett att man hade kunnat lösa detta på andra sätt. Nu vet vi dock att det inte har inneburit så stora problem, utan jag måste säga att man från dansk sida verkligen har behandlat detta på ett bra sätt.

Poängen med det hela är att man måste se inrikespolitik och utrikespolitik som saker som ska samverka. Det kan inte vara så att vi satsar väldigt mycket på till exempel brottsbekämpning i Sverige men glömmer att detta också har en väldigt stark internationell koppling.

Det är därför jag tycker att det är viktigt att också i utrikespolitiken ta in sådant som är stora utmaningar här hemma och att vi använder alla de instrument som vi faktiskt har. Det är detta som är poängen med att lyfta upp kampen mot brottslighet och mot internationell brottslighet i utrikesdeklarationen.

(Applåder)

Anf. 7 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag vill i likhet med Hans Wallmark säga att det är väldigt lätt att hålla med om mycket av det som utrikesministern har anfört, men det finns såklart en hel del punkter där vi inte håller med varandra.

Det utrikesministern har anfört väcker även en del frågor. Utrikesministern nämnde exempelvis en feministisk handelspolitik. Vad innebär det?

Vi är många som minns att ministern när hon var utrikeshandelsminister åkte till Iran för att diskutera främst lastbilsförsäljning. Jag tänkte därför ta upp vad utrikesministern sa den 13 september i SVT:s *Aktuellt*. Då sa utrikesministern att man inte ska se ned på exporten och att det är detta som gör att vi kan bygga välfärd i Sverige. Det här var alltså i en diskussion om den feministiska utrikespolitiken och hur viktig den är.

Det låter naturligtvis bra, men vad innebär då den feministiska utrikespolitiken för ministern? Är det så att Ann Linde klart och tydligt kan säga att Iran är en stenhård islamistisk diktatur som konsekvent förtrycker kvinnor, minoriteter, politiska motståndare och oliktankande, och kan hon klart och tydligt säga att Iran bryter mot internationell rätt? Kan utrikesministern säga detta?

Anf. 8 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Det är fantastiskt att få berätta vad feministisk utrikespolitik och feministisk handelspolitik är.

När jag som handelsminister började jobba med feministisk handelspolitik, vilket Anna Hallberg nu fortsätter med, frågade jag mig: Vad är feministisk handelspolitik? Kan man se att kvinnor och män behandlas olika? Ja, det finns könsnedbruten statistik som visar att till exempel export av en sidenblus är belagd med sex gånger så hög tull som en mans-

skjorta och att tullen på kvinnors sportkläder är 21 procent medan den för mäns sportkläder är 7 procent. Tullarna är alltså könsbaserade.

I ett handelsavtal är det ofta lätt att komma överens om nollavtal för varor, och inom varuhandeln finns främst män. Men kvinnorna finns mest inom tjänstehandeln, och där är det oerhört svårt att få till handelsavtal. Därför blir tillgången till marknaden inom tjänstehandeln en feministisk fråga. Marknadstillträde är en feministisk fråga. Det är handelspolitik.

Inom EU:s inre marknad är kvinnors företagande svårare för den fria rörligheten än mäns företagande.

På punkt efter punkt och på område efter område slår alltså den feministiska handelspolitiken igenom.

Vad gäller Iran har jag inga som helst problem med att säga att det inte är en demokrati. Kvinnor utsätts verkligen för förtryck där, vilket jag också har sagt. Icke desto mindre vore det bra om vi kunde sälja fler lastbilar till Iran.

(Applåder)

Anf. 9 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar utrikesministern för ett intressant inlägg.

I inslaget i *Aktuellt* nämnde utrikesministern också att det är viktigt att göra skillnad på om man ska vara politisk aktivist eller ha möten i Iran. Därför ställer jag mig generellt sett lite frågande till detta besök. Det är givetvis viktigt att bedriva handel, men frågan är vilka man handlar med, vad man säljer till dessa länder och vad det får för konsekvenser. Kommer de lastbilar vi säljer till Iran att användas när man hänger oliktankande eller när Iran konsekvent förtrycker olika grupper, däribland kvinnor?

Jag uppfattade det ministern sa i inslaget som att feminismen och den kamp för jämställdhet som regeringen säger sig driva är underordnad handelsfrågorna. Stämmer det?

Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Nej, det stämmer givetvis inte. Men åker jag som kvinna till ett land som Iran för att tala med de högsta ledarna kan jag inte vara aktivist och stötta de kvinnor som kräver att jag inte bär huvudduk. Ska jag som kvinna träffa dessa ledare är jag tvungen att bära huvudduk. Annars kan bara ministrar av manligt kön föra samtal med den högsta ledningen i Iran, och det ställer jag inte upp på.

Vi gjorde bedömningen att jag som kvinnlig minister skulle kunna åka till Iran om jag var beredd att bära huvudduk, och jag var villig att betala det priset. Vi lämnade över en lång lista med fångslade fackliga företrädare som vi ville skulle bli fria. Jag argumenterade för det med både presidenten och premiärministern. Nu vet vi att två tredjedelar av alla dessa fackliga representanter är fria. Jag är beredd att betala priset och bära huvudduk om det ger sådana resultat.

(Applåder)

Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag välkomnar Ann Lindes första utrikespolitiska deklARATION. Jag välkomnar också beskedet om en ny Arktisstrategi, för det är viktigt. Jag hoppas att den kommer att möta såväl de säkerhetspolitiska utmaningarna som utmaningarna för klimat och hav. Jag välkomnar också

det tydliga fördomandet av Irans nedskjutning av det civila flygplanet då 17 svenskar dödades. Det är viktigt med en oberoende utredning av detta.

Herr talman! Jag hör dock tendenser till en återgång till viss neutralitetshållning i den geopolitiska värld vi nu lever. Jag skulle ha välkomnat en tydlighet vad gäller ordförandeskapet i OSSE. Den europeiska säkerhetsordningen har eroderats, om den ens lever. Den har raserats i och med Rysslands militära agerande för att ändra Europas gränser men också när det gäller frågan om mänskliga rättigheter, som är en del av OSSE. Det handlar om Rysslands övergrepp på journalister och att hbtq-personer i Tjetjenien mördas – detta utan tillgång till rättvisa.

Mot denna bakgrund hade det varit värdefullt om utrikesministern hade varit tydlig på dessa områden med tanke på Sveriges kommande uppdrag som ordförande i OSSE. Hur vill ministern att Sverige som ordförandeland adresserar dessa övergrepp mot säkerhetsordningen och de mänskliga rättigheterna?

Anf. 12 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Tack, Kerstin Lundgren! Jag håller helt med om att den europeiska säkerhetsordningen är satt under attack och eroderar. Rysslands folkrättsvidriga annektering av Krim är ett av de största brotten någonsin mot den europeiska säkerhetsordningen. Därför är det viktigt att vi när vi tar över ordförandeskapet i OSSE värnar om den europeiska säkerhetsordningen och pekar på när det förekommer brott mot den.

Jag är lite orolig för att man i vissa av EU:s medlemsländer talar om en ny europeisk säkerhetsarkitektur. Jag tror inte att det gynnar Sverige, som ju är ett militärt alliansfritt land. Vi har ju sett en upptrappning av rysk aktivitet i vårt närområde. En ny säkerhetsarkitektur gagnar inte oss, tvärtom.

En av våra viktigaste frågor i OSSE blir därför att värna om den europeiska säkerhetsordningen. Vi kommer nu i dialog med riksdagen att skriva ett ordförandeskapsprogram för hur Sverige på olika sätt kan stärka detta i och med sitt OSSE-medlemskap.

Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Vi ser fram emot att vara med i den processen. Det är givetvis viktigt att Sverige inte backar från att tala klarspråk på grund av ett kommande ordförandeskap.

Vi har krävt Magnitskijsanktioner som ett sätt att kunna möta övergrepp mot mänskliga rättigheter när man inte får tillgång till rättvisa i Ryssland. Vi hoppas att det ska vara en väg framåt för EU, men vi ser också gärna en nordisk enighet om att införa dessa sanktioner. Jag hoppas att utrikesministern är beredd att driva dessa frågor.

Herr talman! Alla konsulära ärenden är inte lika. Ministern nämner konsulära ärenden, men det är viktigt att markera tydligt när det fria ordet fängslas. När journalister och författare som i Sverige fått Tucholskypriset sitter fängslade i Eritrea och Kina, alltså Dawit Isaak och Gui Minhai, är det viktigt om man driver demokratifrågor att detta adresseras som ett brott mot yttrandefriheten.

(Applåder)

Anf. 14 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Jag håller med Kerstin Lundgren om att man måste tala klarspråk i dessa frågor, och det gjorde jag också i Moskva i förra veckan när jag träffade min ryska kollega.

Vad gäller Magnitskij-sanktioner är Sveriges grundläggande inställning att sanktioner är som mest effektiva när det finns ett brett internationellt stöd bakom dem. Sverige har inga egna nationellt beslutade sanktioner. Ett fåtal av EU:s medlemsländer har sedan tidigare så kallade Magnitskijlagar på nationell nivå, men dessa ser mycket olika ut.

Regeringen har inte tagit ställning till något alternativ. Fullt fokus ligger i stället på diskussionerna i EU-kretsen om möjliga MR-sanktioner inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inte på nationellt beslutade sanktioner. EU:s medlemsstater arbetar aktivt och engagerat i syfte att föra diskussionen framåt.

Anf. 15 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Efter att Turkiet invaderade nordöstra Syrien fick Vänsterpartiet tillsammans med Liberalerna regeringen att driva frågan om ett vapenembargo mot Turkiet. Tydliga fördömanden från alla riksdagspartier och EU samt utrikesministerns uttalanden om att Turkiet bröt mot folkrätten fick myndigheten ISP att reagera och stoppa den svenska vapenexporten helt.

När det nu har visat sig möjligt att stoppa vapenexporten till ett land som Turkiet, som begår folkrättsbrott och grova kränkningar mot mänskliga rättigheter, borde det också vara möjligt att stoppa vapenexporten till länder som gör samma sak. Den saudiskeledda koalitionen i Jemen består av åtta länder under ledning av Saudiarabien. Kriget i Jemen har pågått i snart fem år, och striderna har resulterat i en av de värsta pågående humanitära katastroferna i världen just nu. Över 24 miljoner människor behöver humanitärt stöd, miljoner människor riskerar att dö av svält och 85 000 barn har redan dött av svält.

Medan kriget har pågått har Sverige exporterat krigsmateriel till sex länder i den saudiskeledda koalitionen. Samtliga sex är auktoritära stater som bryter mot de mänskliga rättigheterna och deltar i väpnad konflikt. Samtliga kriterier för att nekas att köpa svenskt krigsmateriel är alltså uppfyllda, men trots detta pågår vapenexporten. Mellan 2015 och 2018 exporterades för 716 miljoner kronor. Stora affärer i 20-miljardersklassen är också på gång. År 2018 exporterade EU-länderna vapen till den saudiskeledda koalitionen för otroliga 44 miljarder euro.

Folkrättsbrotten i Jemen är väldokumenterade och omfattande. Det är därför rimligt att driva kravet om ett vapenembargo gentemot den saudiskeledda koalitionen på EU-nivå. Vapenexporten stämmer dåligt överens med regeringens feministiska utrikespolitik. Att stoppa vapenexporten till den saudiskeledda koalitionen finns också med i januaripartiernas överenskommelse.

Min fråga till utrikesministern är: Varför har den svenska vapenexporten till den saudiskeledda koalitionen inte stoppats, och tänker regeringen driva kravet på ett vapenembargo mot den saudiskeledda koalitionen på EU-nivå?

Anf. 16 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Att vi ens tillåter tillverkning och export av vapen handlar ytterst om Sveriges nationella säkerhet och försvarsförmåga och om vår militära alliansfrihet. Syftet är att vidmakthålla dessa nationella intressen. Exporten behövs för att bibehålla en stark och konkurrenskraftig teknologinivå och den kompetens som krävs för att underhålla och vidmakthålla Försvarsmaktens materielsystem. Detta gör att vi måste vara trovärdiga som handelspartner. Denna trovärdighet är viktig, faktiskt helt avgörande, för att vi ska kunna fortsätta att vara alliansfria.

Vi har valt att kombinera detta med ett av världens mest strikta regelverk för exportkontroll, som det finns en bred politisk samsyn om här i riksdagen. Sedan ett antal år tillbaka har inga nya exportaffärer till Saudiarabien eller Förenade Arabemiraten tillåtits. Som utrikesminister står jag självfallet bakom det mycket strikta regelverket och de politiska överenskommelser som finns.

Anf. 17 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att vi inte fick något svar på om regeringen tänker driva frågan om ett EU-embargo mot den saudiskedda koalitionen.

I höstas fick Saab tillstånd för ytterligare en försäljning av radar- och stridsledningssystemet Globaleye till Förenade Arabemiraten. Det handlar om export för 20 miljarder kronor. Det är föregångaren Erieeye som används för att upprätthålla blockaden mot Jemen. Det finns möjligheter i det svenska regelverket att backa bandet, säga nej och ta tillbaka godkända vapenaffärer. Det brutala krig som pågår i Jemen borde vara tillräckligt bevis för utrikesministern. Jag undrar: Är utrikesministern beredd att stoppa affären med Globaleye?

Skillnaden mellan exporten till Turkiet och exporten till Saudiarabien är pengarna. Turkiet hamnade på artonde plats 2018 i listan över de länder som mest vapenexport går till. Fyra av fem länder i den saudiskedda koalitionen, som EU exporterar till, finns med på topplistan. Pengarna styr den svenska vapenexporten, inte humanism eller strävan efter fred, rättvisa och en jämlik värld. Var finns det feministiska i denna utrikespolitik?

Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Det är inte pengar som styr den svenska vapenexporten, utan det är vårt nationella säkerhetsintresse som är huvudsaken, kombinerat med ett av de striktaste regelverk som finns i världen.

När det gäller följdleveranser, som Håkan Svenneling pratade om, konstaterade den parlamentariska KEX-utredningen, som alla riksdagspartier utom Vänstern och Sverigedemokraterna ställde sig bakom, att det också fortsättningsvis behövs regler som ger en betryggande leveranssäkerhet till länder som köper krigsmateriel av Sverige. Det är en viktig princip för Sveriges internationella förtroende som handelsmotpart.

I de svenska exportkontrollinjerna, som också beslutades av samtliga riksdagspartier utom Vänstern och Sverigedemokraterna i samband med att regelverket skärptes, anges det som utgångspunkt att följdleveranser ska tillåtas om inte ovillkorliga hinder finns. Detta betyder inte att sådana leveranser godkänns per automatik, utan ISP prövar alltid följdleveranser från fall till fall.

Anf. 19 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Herr talman! I den utrikespolitiska pyttipanna som Ann Linde just serverat finns även några bitar om Mellanöstern.

Regeringen är mån om en god relation med både Israel och Palestina, heter det. Men vi vet hur det ser ut. I de palestinska områdena frodas kontakterna med Fatah, Socialdemokraternas kära systerparti, samtidigt som de bilaterala relationerna med Israel är körda i botten.

Under hela sin tid på UD var Margot Wallström den enda av EU-ländernas 28 utrikesministrar som inte var välkommen att besöka Mellanösterns enda demokrati. När Ann Linde tillträdde i september var vi många som hoppades på att ministern skulle bidra till en balanserad hållning gentemot Israel och en ny start i relationerna. Dessvärre har vi inte sett något av detta. I stället har Ann Linde gjort klart att ingen som helst förändring av regeringens Mellanösternpolitik är aktuell.

Jag vill fråga utrikesministern: Hur ska en normalisering av relationerna med Israel vara möjlig om den svenska regeringen inte i något avseende är beredd att förändra politiken?

Anf. 20 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan!

Det är viktigt för Sverige att ha bra relationer med både Israel och Palestina. Detta jobbar jag för, och inte minst jobbar statsministern för detta. Som handelsminister besökte jag Israel och landets innovationsminister.

Jag tycker att det är väldigt konstigt att inte ha ett utbyte på utrikesministernivå bara för att man har olika syn på politiken. Jag hoppas att detta ändras efter valet i Israel.

Vi har erkänt Palestina, vilket jag fullständigt står bakom, och vi vill ha en tvåstatslösning som bygger på folkrättens principer, som ger Israel och Palestina möjlighet att leva inom säkra och erkända gränser och där hänsyn tas till båda parternas behov – en framförhandlad lösning där inte bara den ena parten utan båda parterna är med. Jag kan inte se att detta är någon som helst anledning att inte ha ett utbyte också på utrikesministernivå.

Sedan är det viktigt att lyfta fram vårt arbete mot antisemitism. Det är grundläggande, och där har vi, som jag nämnde i deklARATIONEN, statsministerns inbjudan till en stor konferens om hågkomsten av Förintelsen, som ska hållas i Malmö i oktober. Jag tycker att detta visar att vi tar detta problem på absolut största allvar.

Att inte kunna kritisera varandra som regeringar och att kräva att till exempel ett erkännande av Palestina dras tillbaka kan jag inte säga ska vara grunden för en förtroendefull relation.

(Applåder)

Anf. 21 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Herr talman! Arbetet mot antisemitism är oerhört viktigt, men här talar vi om de bilaterala relationerna mellan Sverige och Israel. För att återuppbygga dessa relationer, Ann Linde, krävs en insikt om vad som har orsakat problemen.

Det krävs också en vilja till självprövning när det gäller det som inte har fungerat. Jag saknar detta i utrikesministerns svar och i utrikesdeklARATIONEN. Saknas gör också en grundläggande strategi för hur arbetet med

förbättrade relationer ska gå till. Utrikesministern står faktiskt tomhänt i den här frågan.

Jag var i Israel i december och träffade både ledningen för Likud och ledningen för Blue and White, det stora oppositionspartiet. Det är tråkigt att behöva konstatera att misstron mot den svenska regeringen är bråddjup i båda politiska lägren i Israel. Ord kommer inte att räcka för att återupprätta relationerna. Är ministern beredd att vidta åtgärder för att vi ska få goda relationer till Israel?

Anf. 22 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Självklart är jag beredd till samtal med den nya israeliska regeringen och den nya israeliska utrikesministern omedelbart när de tillträder. Men det krävs att det är två parter för att man ska kunna dansa tango. Om det bara är Sverige som önskar förbättrade relationer blir det inte mycket av det. Om man kräver att vi ska ta tillbaka vårt erkännande av Palestina, som är grunden för den ansträngda relationen, kommer det inte att ske.

Det kommer inte att bli bättre om man fortsätter att bygga på de felaktiga bilderna av vad Sverige står för, som att vi inte bryr oss om Israels säkerhetsintressen och att Israels rätt att existera ifrågasätts i Sverige. Ingenting av det är sant. Jag hade hoppats att Lars Adaktusson när han besöker den ena sidan i Israels politiska liv skulle kunna bidra till förbättrade relationer i stället för att bidra till att göra det svårare för Sverige att ha en bra relation med Israel.

(Applåder)

Anf. 23 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Turkiet bedriver anfallskrig i Syrien. Man stöder jihadisterna. Man fördriver kurder. Man bombar till och med kurdiska städer inne i Turkiet med tungt artilleri. Just nu pågår en rättsprocess i Turkiet där man försöker stänga fyra politiska partier enbart för att dessa har namnet Kurdistan i sina partinamn. Selahattin Demirtaş, ledare för det stora partiet HDP, sitter fängslad sedan 2016. En rad kurdiska parlamentariker sitter fängslade. Tiotals borgmästare har blivit avsatta. Yttrandefriheten är strypt. Tiotusentals offentliganställda har blivit svartlistade. Landet är världsrekordhållare i att fängsla journalister. Omfattningen av de här övergreppen är stor. Det är så stora och brutala övergrepp att Sverige och Europeiska unionen måste agera.

Nu har EU infört sanktioner mot att Turkiet borrar efter olja och gas i Medelhavet. Det är bra. Och tack vare Vänsterpartiets och Liberalernas påtryckningar stoppade Sverige vapenexporten till Turkiet tidigare. Även det är positivt. Men varför tar inte Ann Linde och Sverige initiativ till att införa MR-sanktioner på EU-nivå mot Turkiet och lista regimens ledande personer, som är ansvariga för de massiva övergrepp som kontinuerligt, dag efter dag och år efter år, fortgår mitt framför våra ögon?

Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Fredrik Malm för att han tar upp denna viktiga fråga om framför allt problemen som kurderna har utsatts för i Turkiet. Att Selahattin Demirtaş är fängslad sedan flera år tillbaka och att också hans kvinnliga partiledarkollega är fängslad är helt oacceptabelt, vilket vi flera

gångar har påpekat från Sveriges och EU:s sida för Turkiet. De fängslanden av journalister och människorättsaktivister som sker i Turkiet har vi också flera gånger tagit upp och fördömt. Det är samma sak när det gäller den turkiska militära offensiven på det syriska territoriet.

På vilket sätt ska man då vara mest aktiv och mest effektiv för att få Turkiet att ändra sig i de frågorna? Jag håller med om att det är en sak som vi kan diskutera. När det gäller ett vapenembargo för att stoppa den militära offensiven var vi helt eniga. Vi fick inte igenom det i EU fullt ut, trots att jag med riksdagens stöd drev det i EU. Men vi fick till mycket skarpare texter mot vapenexport från EU:s sida i alla länder samt en grupp som skulle kontrollera detta.

Jag instämmer i den kritik som Fredrik Malm riktar, men håller inte med fullt ut när det gäller vilket sätt som är mest effektivt för att få Turkiet att ändra sig i dessa frågor.

Anf. 25 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! I utrikesdeklarationen finns en liten tillbakablick om att vi har återkallat olika typer av tillstånd för export av krigsmateriel, men i övrigt står det bara en mening om Turkiet: ”Vi har både samarbete och en kritisk dialog med Turkiet.” Ja, Europeiska unionen har bevisligen ett samarbete med Turkiet rörande migranter. Det innebär i praktiken att Turkiet ägnar sig åt utpressning av EU. Vad gäller den kritiska dialogen blir mina frågor: Räcker den? Anser Sverige att Recep Tayyip Erdoğan lyssnar på våra synpunkter i denna kritiska dialog? Anser man att saker och ting har blivit bättre?

Jag förvånas över att detta är så oerhört tunt och svagt i utrikesdeklarationen. Är det här det enda den svenska regeringen har att komma med mot en stat som begår så massiva övergrepp?

Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik:

Herr talman! Det är väldigt viktigt att vi har både kritik mot och samarbete med Turkiet. Turkiet är ett stort och mycket viktigt land. Det är viktigt att vara mycket tydlig i kritiken, men också samarbeta när vi kan.

För närvarande pågår det inga diskussioner om ett eventuellt kommande medlemskap i EU. Det har varit fryst i många år. Däremot har vi ett positivt samarbete när det gäller migranter. Jag tycker inte att det är rätt att säga att Turkiet här utövar utpressning. Är det någonting som Turkiet faktiskt har gjort bra är det att ta hand om de 4 miljoner migranter som vi i Europa inte tar hand om. Därför stöder vi enskilda organisationer och enskilda aktiviteter som syftar till att alla de här flyktingarna ska få ett värdigt liv. De flyktingarna ska inte behöva betala priset för att vi på andra områden har kritik mot Turkiet.

Anf. 27 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Utrikesministern! Dawit Isaak och Gui Minhai är två personer med svenskt medborgarskap vilka straffas av regimer för sin självklara rätt att få skriva och publicera fritt. Den kinesiska ambassaden i Stockholm låter meddela att det ska talas mindre om förläggaren Gui Minhai. Just därför, herr talman, ska vi tala mer om Gui Minhai – inte bara för att vi visar att vi inte böjer oss för Kinas diktat och inte bara för att vi i hela den fria världen måste stå emot när den här typen av tendenser kan

noteras, som nu senast utfallet mot danska Jyllands-Posten, utan för att vi alltid ska stå upp för det fria ordet. En bättre plats att använda sig av än talarstolen i Sveriges riksdag finns inte för en riksdagsledamot. Därför ska namnen nämnas, utrikesministern: Dawit Isaak och Gui Minhai.

Herr talman! Sverige och Europa står inför stora avgöranden. Hur vi tillsammans väljer att möta dessa kommer att forma vår framtida ställning i en föränderlig värld. Vår förmåga till ledarskap, förankrat i de värderingar om mänskliga rättigheter, rättsstatens principer, demokrati och folkrätt som byggt vår kontinent stark, sätts nu på prov. För att värna vår frihet och vårt välstånd är det helt avgörande att Sverige och Europa fortsatt förmår att inspirera och att vi förmår att sätta normer och standarder globalt. Detta måste vara vårt uppdrag för vår utrikespolitik. Detta måste vara den svenska linjen.

Herr talman! Klimatförändringarna utgör ett säkerhetspolitiskt hot. Jag skriver i dag tillsammans med min partiledare Ulf Kristersson om de utmaningar vi nu möter i Arktis. Vi kan se hur främmande makter till följd av issmältningen identifierar nya ekonomiska och militära intressen i vårt närområde. Det går att hävda att det hettar till i Arktis, och dessvärre på många plan.

Regeringen ska ta fram en ny Arktisstrategi. Då måste även den hårda säkerheten beaktas. Vi måste gemensamt med andra verka för att skapa förutsättningar för samarbete och varsamhet i det miljö känsliga Arktis när det gäller sjöleder och hanteringen av naturresurser ur eller under havet.

Herr talman! I och med brexit har vi gått miste om en viktig partner i EU. Samtidigt som vi nu behöver stärka vårt strategiska alliansbyggande med andra likasinnade medlemsstater måste vi också säkerställa fortsatt starka band mellan London och Bryssel och mellan London och Stockholm.

Brexit innebär också att Sverige måste stärka engagemanget i de säkerhetsstrukturer där Storbritannien fortsatt utgör en aktiv part. Ett större svenskt engagemang i Nato utgör en viktig investering i värnandet av Europas säkerhet och stabilitet.

Banden över Atlanten måste stärkas och inte försvagas. Europa och Nordamerika delar en bred värdegemenskap. USA:s bidrag till Europas enande efter devalvet har varit formativt för vår kontinents moderna historia. Men det är tydligt att vi i Europa själva måste ta ett större ansvar för vår egen och vårt närområdes säkerhet och utveckling. Det är detta förbundskansler Merkel och president Macron pekar på.

Herr talman! Ryssland hotar Europa både här i Östersjöregionen och i Svarta havsregionen och är djupt inblandat i dödandet i Syrien och upprätthållandet av al-Asadregimen i Damaskus. Det svenska stödet till Georgien och Ukraina är i det sammanhanget betydelsefullt för att bekämpa rysk destabilisering.

Dödandet och stridandet i östra Ukraina och den illegala annekteringen av Krim gör att hela Europas strid just nu utkämpas av ukrainare. Sverige ska verka för att upprätthålla EU:s sanktioner mot Ryssland. En Magnitskijlagstiftning måste komma på plats, alldeles oavsett vilket namn man nu vågar ge ett sådant regelverk inom EU.

En samlad europeisk reaktion är central. Ryssland har brutit mot den europeiska säkerhetsordning som gällt om gränsers okränkbarhet. Den bilaterala relationen mellan Sverige och Ryssland kommer att förbättras

först den dagen då Ryssland lägger om sin politik. Under tiden ska Sverige stödja de modiga ryssar som verkar mot Kremles våld och förtryck. Det finns ett europeiskt Ryssland utanför Kremles murar. Det är ett civilsamhälle som är engagerat för en bättre miljö, för barns, kvinnors och hbtq-personers rättigheter och lika värde, för frihet och rättvisa och för ett Europa tillsammans.

Herr talman! År 2019 blev året då Europa kom att omvärdera Kina på samma sätt som vi omvärderade Ryssland 2014. Steg mot ökat ekonomisk öppenhet lade grunden för en väg mot dagens ställning som en ekonomisk stormakt. Ifall Ryssland utgör det militära hotet utgör Kina förutom det humanitära även det ekonomiska och det teknologiska.

Med hjälp av modern övervakningsteknik går Kina nu i en riktning mot en hightech-säkerhetsstat. Det är inte en stat som sätter medborgarnas säkerhet främst utan en stat som sätter maktens och partiets säkerhet främst. Det gäller att vara tydlig i kritiken mot interneringslägren i Xinjiang och att Taiwan stängs ute från Världshälsoorganisationen trots att Taipei borde vara en viktig partner i kampen mot coronaviruset.

Allt detta tydliggör Pekings linje att kommunistpartiets överlevnad är överordnad allt annat inklusive medborgarnas väl och ve. Det behövs en gemensam europeisk hållning gentemot Kina där vi står upp för det regelbaserade handelssystemet och en dubbelriktad frihandel. Det är en hållning som också är klar om Hongkongs status och rätt till demokrati och öppenhet.

Det har ibland funnits en övertro på att förbättrad ekonomisk standard med något slags automatik leder till demokrati. Så verkar dessvärre inte alltid vara fallet. En annan tendens kan nu skönjas. När lögnen blir övertydlig markerar och reagerar medborgarna.

Så sker nu i Kina efter myndigheternas sätt att inledningsvis hantera coronaviruset och tysta dem som vågade varna i tid. I Iran ställer sig folket berättigat frågan vad mer man är kapabel till när en regim kan ljuga om ett nedskjutet passagerarplan. Det som händer i dessa två länder kan vara respektive stats eget Tjernobyl för vår tid.

Herr talman! Svenskt bistånd ska spela en central roll i arbetet med att främja våra värderingar och intressen. Det svenska engagemanget i världen måste ses som en helhet. Det handlar om fredsbevarande till statsbyggande, från främjande av ekonomisk utveckling och handel till hälsovård och utbildning.

Agenda 2030 tydliggör behovet av en politik för hög tillväxt. Den ska vara minst 7 procent i de fattigaste länderna för att uppnå målen om minskad fattigdom. Att institutioner kommer på plats spelar en central roll inte minst när det gäller staters förmåga att bekämpa korrupktion.

Det finns anledning att se över och ompröva och ha modet att också ha en kritisk blick vad gäller biståndet och hur det används. Även om flertalet partier i riksdagen väljer att snarast kritisera oss moderater för att vi väcker frågan verkar det folkliga intresset för att någon för resonemang om biståndet stort därute.

Vi önskar gå från att som i dag ha ett utgiftsmål för biståndet. Biståndet är till för att bekämpa fattigdom och förtryck. Det är centrala svenska intressen. Men det gäller också att än mer fokusera på det humanitära biståndet och katastrofbiståndet. Moderaterna kommer att sätta långsiktighet och effektivitet främst.

Herr talman! Tiden medger inte annat än något av en motorcykel-
åkning genom världsatlasen. Men så här ser Moderaternas prioriteringar
ut. Så här ser vår svenska linje ut.

(Applåder)

Anf. 28 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Tack, Hans Wallmark, för inlägget!

Det finns väldigt mycket jag håller med om i inlägget. Det gäller inte
minst synen på Ryssland. Vi måste ha en tuff hållning gentemot Ryssland
i och med att det inte minst är ett militärt hot mot Sverige.

Det är just därför jag ställer mig lite frågande till någonting som Hans
Wallmark sa i sitt anförande som gällde Magnitskijsanktioner. Det finns
två partier här i Sveriges riksdag som har motionerat om att införa Mag-
nitskijsanktioner i Sverige. Det är Sverigedemokraterna och Centerpartiet.
Nu har förvisso Centerpartiet vägrat att skriva ihop sig om en gemensam
reservation under föregående år, men det får stå för dem. Moderaterna där-
emot nöjde sig med ett särskilt yttrande.

Herr talman! Av den anledningen vill jag ställa en fråga till Hans Wall-
mark. Om man nu nämner detta som en viktig fråga, varför kunde man då
inte göra gemensam sak med Sverigedemokraterna eller Centerpartiet för
att få till en Magnitskijslagstiftning i Sverige?

Anf. 29 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Sverigedemokraternas fråga avslöjar Sverigedemokrater-
nas blinda öga. Det vi har sagt från Moderaternas sida har hela tiden varit
att det är att föredra att flera länder gör detta samtidigt och samordnat än
att ett enskilt land gör det. Styrkan är att göra det tillsammans, svagheten
är att göra det ensamt.

Därför har vi hoppats, även om vi varit misstänksamma om att proces-
sen inom EU skulle ta tid. Men nu visar det sig att det börjar hända saker
inom Europa. Det är kanske där Sverigedemokraternas blinda fläck finns.
Det här med Europa är lite besvärligt och komplicerat.

Jag menar att om en sanktionsregim nu är på väg fram inom Europa
och EU med 27 stater bakom tillsammans med de länder som redan har
tagit fram olika former av Magnitskijslagstiftningar är det bra. Det är en
markering.

Sedan kommer den inte att kallas Magnitskijslagstiftning utan en sank-
tionsregim för mänskliga rättigheter. Det var vad jag hänvisade till. Man
kan naturligtvis tycka att det är en styrka att ha namnet som vi alla vet vad
det betyder. Men det är också en styrka att man inte låser sig vid just ett
land, en regim, ett sätt att bryta mot de mänskliga rättigheterna. Tyvärr är
det så att det därute finns fler stater än bara Ryssland som ger sig på sina
medborgare och kränker deras mänskliga rättigheter.

Jag föredrar hellre Europavägen om den är framkomlig än att vi som
ett enskilt land ska göra det. Min förhoppning är att man kanske redan
under detta år kan få en sådan gemensam europeisk sanktionslagstiftning
på plats. Det är en styrka.

Anf. 30 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Då kan jag glädja Hans Wallmark med att Sverigedemo-
kraterna i den motion som vi kommer att behandla senare här i vår föreslår

en gemensam europeisk Magnitskijlagstiftning. Det är någonting vi kan arbeta för tillsammans med andra länder.

Det finns flera länder i världen som redan har infört det här. USA är ett exempel, och det gäller även Storbritannien och så vidare. Det finns alltså stora möjligheter att vi ska kunna enas i frågan.

Av den anledningen ställer jag den konkreta frågan till Hans Wallmark: Är det så att Moderaterna är beredda att skriva ihop sig om en reservation alternativt driva igenom detta tillsammans med övriga partier i riksdagen, inte minst Sverigedemokraterna och förhoppningsvis även Centerpartiet?

Anf. 31 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Vi vill se en Magnitskijlagstiftning på plats. Om det kan gå via Europa, så att man har 27 stater, är det att föredra. Om det inte skulle ske är vi beredda att titta på annat.

Mitt parti har också motionerat eller, som det heter, lagt fram ett medlemsförslag i Nordiska rådet där vi säger att om det inte går att hitta en EU-linje när det gäller en Magnitskijlagstiftning eller en sanktionsregim ska vi se om vi kan göra det på nordisk basis.

Herr talman! Jag ber att få returnera den sverigedemokratiska vänligheten och uppmana Sverigedemokraterna att i så fall i Nordiska rådet stödja det moderata förslaget tillsammans med våra nordiska systerpartier. Jag hoppas dessutom att era nordiska systerpartier, om ni ens har några sådana, också är beredda att tillsammans med Sverigedemokraterna stödja det moderata förslaget: Om inte EU kan få fram en sanktionsregim ska vi försöka hitta en nordisk samordning i detta.

Anf. 32 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag tänkte inte prata bistånd med Hans Wallmark, även om jag är sugen på det.

Moderaterna och Vänsterpartiet har under lång tid varit de två partier som har varit tydligast och mest konsekventa i vår kritik av Kina, som Hans Wallmark mycket förtjänstfullt lyfte fram i anförandet. Jag håller med om mycket.

Vänsterpartiet har KU-anmält den förra utrikesministern Margot Wallström för hanteringen av händelserna på Sheraton. I utrikesutskottets betänkande före jul var Vänsterpartiet och Moderaterna drivande för att få in fler viktiga skrivningar som skärpte kritiken mot diktaturen i Kina. Jag hörde också utrikesministerns välkomnande av detta.

I en artikel på nyårsdagen föreslog din partiledare, som likt min partiledare är väldigt intresserad av Kina, att det skulle inrättas en Gui Minhai-kommission för att undersöka vad som kunde ha gjorts annorlunda för att få honom fri. Förslaget liknar det förslag som Vänsterpartiet, men också andra partier, har haft för att utreda vilka erfarenheter man kan dra av fallet Dawit Isaak. Han har hållits fången i Eritrea i 19 år.

Den senaste tiden har Vänsterpartiet och Moderaterna hittat varandra i att stoppa kaosprivatiseringen av Arbetsförmedlingen och få mer pengar till välfärden. Ert förslag om att inrätta en Gui Minhai-kommission är ett mycket bra förslag och ett förslag som jag och Vänsterpartiet stöder.

I oktober 2015 kidnappades den svenska bokförläggaren Gui Minhai av kinesiska agenter i sin semesterbostad i Thailand. Han drev då en framgångsrik bok- och förlagsverksamhet i Hongkong som var specialiserad på

det som är jobbigt för den kinesiska regimen: satir, särskilt om deras privatliv.

Nu har Gui Minhai suttit fängslad i över fyra år. Det finns symtom på att han har ALS, och han är i stort behov av sjukvård. Den svenska regeringen har inte gjort tillräckligt, vilket både Hans Wallmark och jag har påtalat vid flera tillfällen. Turerna kring tidigare ambassadören Anna Lindstedt, som nu står åtalad för brott, väcker många frågor.

Så jag undrar, Hans Wallmark: Ska vi föreslå en Gui Minhai-kommision i ett gemensamt utskottsinitiativ? Och kan ni tänka er att lyfta upp frågan om andra samvetsfångar, såsom Dawit Isaak?

Anf. 33 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Håkan! Denna omfamning kom lite plötsligt, men den är icke desto mindre välkommen.

Först och främst är det alldeles korrekt, och, herr talman, jag tror också att det är viktigt, det som Håkan Svenneling just gjorde, nämligen att beskriva hela fallet. Det finns många enskildheter och delar som i sig och var och en för sig är allvarliga. De slutar nu med en rättegång som strax ska påbörjas mot Sveriges tidigare ambassadör i Peking.

Men allt har sitt ursprung i det faktum att en svensk medborgare – en person som har svenskt medborgarskap – kidnappas i Thailand och förs till ett annat land. Detta skedde för drygt fyra år sedan. Sedan har vi händelse efter händelse med många konstigheter.

Det finns också anledning att fundera igenom om vi har gjort rätt eller fel. Har det tagits felgrepp? Därför tycker jag att idén om en kommission är viktig och central.

Jag kan förstå Håkan Svennelings påpekande om att man också kan titta på fler svenska medborgare som har blivit infångade. Just det här fallet kanske sticker ut lite grann, för det är så exceptionellt att en svensk medborgare kidnappas i ett annat land och förs till Kina.

Men efter den här propån finns det anledning för oss att fundera på hur vi ska gå vidare och framför allt att med viss eftertänksamhet fundera igenom hur kommissionen ska se ut och gestalta sig och så vidare. Jag är också benägen att vara bekymrad över att tiden tyvärr är på vår sida. Det finns ingenting som i dag tyder på att det är någonting som kommer att underlättas för Gui Minhai.

Därför tycker jag att det som jag, till skillnad mot utrikesministern i den socialdemokratiska regeringen, gjorde nu är viktigt. Jag tror att vi måste nämna dem vid namn. Vi måste synliggöra för de här regimerna att vi talar om Dawit Isaak och Gui Minhai från riksdagens talarstol, för det handlar om våra medborgare.

Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Tack för svaret, Hans Wallmark! Jag tror att det är bra om Vänsterpartiet och Moderaterna kan samarbeta med varandra när det kommer till Kina. Svensk utrikespolitik är starkare när vi visar att det finns ett brett stöd i Sveriges riksdag. Före jul visade vi den enigheten, och jag tror att vi kan göra det på nytt gentemot Kina.

Som oppositionspartier har vi en viktig roll i att ställa regeringen till svars för fel och brister. Det är därför det är viktigt att vi har KU-anmält den förra utrikesministern. Moderaternas förslag om att inrätta en kommis-

sion är också viktigt för att pressa regeringen framåt. Vi vill ju se skillnad; vi vill se förändring på marken.

Jag tror, precis som Hans Wallmark är inne på, att det är viktigt att inte glömma de andra svenska samvetsfångarna, som Dawit Isaak och många andra. Om vi synliggör dem i svensk utrikespolitik håller vi också trycket uppe för deras frihet.

Det är avgörande att vi för vår trovärdighet sätter mänskliga rättigheter framför ekonomiska intressen. Annars riskerar Sveriges stämna att tystna väldigt fort.

Anf. 35 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Vi kan konstatera att det i den rådande parlamentariska situationen under det senaste året har utvecklats nya mönster. Tidigare i debatten har det hänvisats till vad Liberalerna och Vänsterpartiet har gjort i fråga om Turkietskrivningar.

Vi som sitter i utrikesutskottet vet vilket gemensamt arbete vi gjorde för att i grunden förbättra den skrivelse regeringen hade lagt fram om Kina. Jag tror att alla seriösa bedömare finner utrikesutskottets betänkande om regeringens Kinaskrivelse mer högkvalitativt och högoktanigt än den skrivelse som lades på riksdagens bord av regeringen. Det var ett arbete som gjordes tillsammans med ett annat parti.

Därför tycker jag, herr talman, utan att springa före, att det Vänsterpartiet i dag erbjuder i kammaren absolut är viktigt att beakta och eventuellt finna varandra i.

(Applåder)

Anf. 36 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Herr talman! Hans Wallmark är en god kollega och vän i riksdagsarbetet. Våra respektive partier står varandra mycket nära och kommer förhoppningsvis att gemensamt bilda nästa regering.

Samtidigt finns det, om man letar noga, en och annan skillnad i vissa frågor. Just nu handlar en av dem om hur regeringen bör agera i relation till Kinas Sverigeambassadör. Som bekant har han uttalat sig hotfullt mot landets kulturminister. Han har utsatt svenska fria medier för aggressiva påtryckningar och försökt begränsa svensk yttrandefrihet.

Kristdemokraterna anser därför att förtroendet för Kinaambassadören är förbrukat och att han ska förklaras icke önskvärd i Sverige. Moderaterna har dragit en annan slutsats. I ett uttalande i SVT i december säger Hans Wallmark att ambassadören bör få vara kvar med hänvisning till risken för motåtgärder från Kinas sida.

Men var, Hans Wallmark, hamnar vi om politiska beslut i Peking får påverka svenska beslut i utrikespolitiken?

Anf. 37 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Låt mig inledningsvis konstatera att Lars Adaktusson har rätt på en punkt: Vi är mycket goda vänner och kollegor.

Men Lars Adaktusson riskerar med sin fråga att göra det lätta till det som i hans värld är det rätta. Men det är inte nödvändigtvis så. Jag tror att de allra flesta svenskar är upprörda över hur den kinesiska ambassadören agerar i Sverige. De vill se någon form av aktion och en reaktion. Då kommer helt naturligt tanken: Kasta ut honom!

Det som då är problemet är ju att han inte ägnar sig åt friåkning. Han företräder den kinesiska regimen, precis som man får anta att de allra flera länders ambassadörer företräder just den regering och den stat de representerar, oavsett om vi pratar om Stockholm eller om Peking.

Det är inte heller något unikt agerande, även om han måste sägas tillhöra den främre divisionen i detta. Vi ser samma agerande i Danmark och i Frankrike.

Därför tror jag inte på att kasta ut enskilt från Sverige, med risk för att vi får repressalier mot oss genom att man kastar ut också vår personal – inte därför att de har gjort någonting utan som en ren straffåtgärd. Det förvånar mig också lite grann att en tidigare Europaparlamentariker, herr talman, inte helt naturligt säger att det självklara spåret här är EU-samordning. Vi borde agera gemensamt. Fler länder borde markera. Det är ju också så Kina agerar, för de vill gärna splittra. Låt oss därför visa på enighet och uppslutning!

Det Lars Adaktusson borde kräva är att den svenska regeringen tillsammans med övriga EU-regeringar börjar driva sanktionsåtgärder mot Kina på grund av deras beteende.

Anf. 38 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Herr talman! Det är alldeles rätt, och det har vi också gjort. Vi har varit väldigt tydliga med att Kinapolitiken måste förankras och samordnas på ett helt annat och effektivare sätt än i dag. Själva förmår vi inte påverka den kinesiska stormakten.

Det finns dock en gräns för hur den kinesiska regimen med allt sitt inflytande kan få uppträda i vårt land. Vi från mitt parti anser att den gränsen har passerats när det gäller den kinesiske ambassadören. Det är bara att konstatera att Moderaterna har ett något större tålamod här.

Man skulle kunna fråga sig, Hans Wallmark: Om det hade varit den ryske ambassadören som hade agerat på det här sättet, hade han också enligt Moderaterna fått stanna kvar i Sverige?

Anf. 39 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Om man går till Säkerhetspolisens årsrapporter ser man att det återkommande är tre länder som pekats ut för aktiviteter i vårt land. Det är Ryska federationen, det är Folkrepubliken Kina och det är Iran. Vi har dock inte krävt att någon av deras ambassadörer ska kastas ut. Det beror inte på att vi tycker att deras beteende är korrekt eller värdigt; det kan också vara av omtanke om vårt eget lands intressen. Återigen: Det lätta behöver inte alltid vara det rätta.

Jag tror att man måste fundera igenom detta. Om man vidtar denna åtgärd och får en motåtgärd i form av att vår närvaro i Kina drabbas, hur påverkar det Gui Minhai? Hur påverkar det svenska företag och svenska intressen?

Jag ber min gode vän Lars Adaktusson betänka två saker: EU-linjen och att det lätta inte alltid är det rätta.

Anf. 40 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Svenskt bistånd är bland de bästa i hela världen. Oberoende utvärderingar visar att våra pengar träffar rätt och hjälper några av de allra mest utsatta i världen. När utvecklingen på många håll går åt fel håll

och demokratin backar på fler ställen än där den går framåt räknas varje insats för fred, demokrati, utveckling och mänskliga rättigheter. Sveriges bistånd är avgörande för många av världens kvinnor och står för stabiliteten i viktiga internationella institutioner.

Jag och många svenskar med mig är väldigt stolta över det svenska biståndet. Miljöpartiet kommer alltid att försvara enprocentsmålet, det som Moderaterna i sin senaste budget valde att frånga.

Att dra ned på biståndet är ingenting annat än att dra ned på ambitionerna om en bättre värld. Om Moderaternas politik på området fick gensvar skulle det innebära en minskning av biståndet med omkring 7 miljarder kronor per år. Det är pengar som i dag går till fattigdomsbekämpning, utvecklingsinsatser, kvinnors rättigheter, internationellt klimatarbete, förstärkning av internationella institutioner och mycket mer.

Vilket arbete inom det svenska biståndet värt 7 miljarder kronor som Moderaterna vill skära ned på har vi ännu inte kunnat få ett svar på. Oavsett var det skulle skäras skulle dock konsekvenserna vara enorma.

Min fråga till Moderaterna och Hans Wallmark är enkel: Vilken del av ambitionerna för en bättre värld är det ni vill dra ned på?

Anf. 41 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Tack, Janine Alm Ericson, för frågan! Man kan lita på Miljöpartiet här. Det är bra att vi synliggör att det finns den typ av skillnader när det gäller svensk biståndspolitik som nu kommer till uttryck.

Det är helt rätt: Miljöpartiet är för ett utgiftsmål där det är överordnat exakt hur mycket pengar räknat i procent vi ska betala ut år efter år. Det är inte vi moderater. Vi vill ha en mer långsiktig budget där man fokuserar på resultaten och effektiviteten snarare än på att komma upp till exakt 1,0 procent av bni.

Det är möjligt – jag är rätt övertygad om det, herr talman – att Miljöpartiets linje har ett starkt stöd hos Miljöpartiet. Jag är ganska övertygad, herr talman, om att Moderaternas förslag om att lämna utgiftsmålet för att gå mot resultat- och effektivitetsmål har ett betydligt större stöd hos svenska folket. Men det är bra att man kan välja mellan en linje som Miljöpartiet representerar och en som Moderaterna representerar.

Låt mig sedan bara påpeka detta: Dagens Nyheter hade för någon dag sedan en krönika på ledarsidan där det stod att det inte är hjälp till självhjälp om det aldrig tar slut. För vissa länder svarar biståndet från olika länder för omkring hälften av landets bnp – trots 40 år av bistånd, herr talman. Då måste man fråga sig vad som är effektivt, vad som är i de olika ländernas intresse och vad som är i skattebetalarnas intresse. Det är därför vi erbjuder en politik bort från ett strikt utgiftsmål till ett resultatmål.

Anf. 42 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag är glad att Hans Wallmark tycker att det går att lita på Miljöpartiet i de här frågorna, för det kan man verkligen göra – detta kanske lite till skillnad från Vänsterpartiet, som i stället valde att lyfta fram sin nyfunna bromance.

Att ha ett utgiftsmål är naturligtvis inte saken i sig. Vi ser inte enprocentsmålet i sig som det viktiga. Målet är till för att skapa stabilitet och förutsägbarhet i Sveriges internationella åtaganden, vare sig det gäller bilateralt bistånd eller stöd till de stora institutionerna.

Det finns oerhört stora behov i världen. Jag önskar att de var på väg att minska. Jag märker dock att svaret uteblir från Hans Wallmark. Han tar inte upp i vilka delar Moderaternas ambitioner ska minska.

Anf. 43 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Sedan Moderaterna lanserade sin tanke att vi borde lämna utgiftsmålet och i stället ha ett resultat- och effektivitetsmål har de kritiker som hörts, vilket är väldigt intressant, oftast fokuserat på just värnandet av 1,0 procent av bni. Väldigt få av kritikerna deltar i det samtal jag tror att svenska folket vill att vi ska föra: Hur ska innehållet se ut? Vad är det som ger resultat? Vad är rimligt? Är det rimligt att ge bistånd till ett land i 40 år utan att det ger synliga effekter på dess bnp-utveckling?

Det är också intressant, herr talman, att Miljöpartiet över huvud taget inte berör det jag berörde i mitt anförande om Agenda 2030, som vi ändå alla omsluter. Där är det tydligt att en grund för att vi ska kunna hjälpa länder ur fattigdom är deras egen tillväxt, deras egen möjlighet att växa. Det borde vi fokusera på i större utsträckning, herr talman.

Anf. 44 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Årets utrikesdeklaration präglades precis som förra årets till stor del av regeringens aviserade demokratioffensiv. Många av de anföranden som hölls då handlade om vikten av att stå upp för den västerländska demokratin. Det var ett lovvärt initiativ som förtjänar all respekt. Men någonstans kändes det ändå falskt. Än en gång kändes det som ihålig plakatpolitik. Nu, ett år senare, ser vi tyvärr att den negativa utvecklingen i världen har fortsatt. Jag kan inte påstå att jag skulle ge regeringen ett särskilt gott betyg för den så kallade demokratioffensiven.

Låt mig summera lite av det vi har sett under året. Inte långt efter förra årets utrikespolitiska debatt deltog Sveriges utrikeshandelsminister, vår nuvarande utrikesminister Ann Linde, i firandet av utfallet av den revolution som under 40 år präglat Iran genom omfattande förtryck, tortyr, massmord och övervakning av oliktänkande. Bland annat har släktingar och vänner till svenska medborgare mördats.

Ann Linde firade 40 år av kränkningar av kvinnors grundläggande fri- och rättigheter och 40 år av stenhård islamistisk diktatur. Det minst sagt olämpliga deltagandet är en skymf mot exiliranier i Sverige men också mot alla i Iran som drömmer om att få leva i ett fritt, öppet och jämställt samhälle. Än i dag ser vi omfattande demonstrationer i Iran. Vi ser människor som är beredda att offra allt för sina grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Vår regering yttrar samtidigt knappt ett ord till stöd för dessa. Vi ser inte heller röken av något nämnvärt stöd för de modiga kvinnor som i dag trotsar slöjtvånget i Iran.

Herr talman! Demokratibetyget för regeringen i detta avseende är icke godkänt.

I Europarådets parlamentariska församling kunde vi se europeiska politiker som efter en ytterst känsloladdad debatt beslöt sig för att undanröja alla hinder för det ryska parlamentet att återuppta sitt arbete inom organisationen. Sanktionerna mot den ryska delegationen infördes till följd av den rättsvidriga invasionen och ockupationen av Ukraina. Det var sanktioner som initialt stöddes av en enig svensk delegation.

Den svenska delegationen stod för ett år sedan fortfarande enad och var angelägen om att inte lätta på sanktionerna mot Ryssland efter alla övertramp när det gäller mänskliga fri- och rättigheter. Men plötsligt hände någonting. Socialdemokraterna valde, som enda svenska parti i församlingen, att legitimera Rysslands olagliga annektering av Krim genom att stödja det auktoritära och antidemokratiska landets återinträde i Europarådet. Socialdemokraternas historiska svek visade att den tidigare så fina retoriken riktad mot Rysslands aggression och omfattande brott mot internationell rätt inte betyder någonting.

Herr talman! Demokratibetyg till regeringspartiet S: icke godkänt.

I riksdagens EU-nämnd har regeringen tillsammans med sju av åtta partier i riksdagen röstat för rådsslutsatser som indirekt uttrycker stöd för den så kallade Syriska nationella armén. Namnet till trots är det en rebellallians som är styrd av Turkiet och som närmast kan beskrivas bestå av hårdföra islamister med syftet att bland annat bekämpa den sekulära och demokrativänliga gruppen Syriska demokratiska styrkorna.

Det var naturligtvis okunskap som ledde till att det bara var SD som röstade emot denna rådsslutsats. Det är likväl ett enormt svek, inte minst då samma trupper bär ansvar för den fruktansvärda attacken mot det fredliga och stabila kurdiska styret i Rojava i nordöstra Syrien. Vi tvingades se brott mot internationell rätt, användning av kemvapen och en slakt av dem som stått i främsta ledet mot Islamiska staten, vår tids absolut värsta terrororganisation.

Herr talman! Demokratibetyg till regeringen: icke godkänt.

Sedan det socialdemokratiska maktillträdet har den svenska regeringen, med statsministern i spetsen, återkommande visat sitt stöd för den demokratiska palestinska myndigheten. Dit skickar man årligen omkring 800 miljoner skatte kronor. Det gör man trots att de genom ekonomiska ersättningar finansierar terrorister som mördat judar och där ersättningen blir högre om den dömda terroristen har begått ett grövre brott. På ministeriernas hemsidor finns fortfarande PLO-dokument om hur den judiska staten ska förintas, och i skolor och medier uppviglar de och sprider antisemitism. För bara några dagar sedan kunde vi se Sveriges utrikesminister antyda att terroristlönerna kunde ses som socialbidrag.

Regeringen är betydligt mer intresserad av att stödja den odemokratiska kraften i PLO än den demokratiska kraften i Israel. Exemplet är många, bland annat i form av det stöd man visar Unrwa och de återkommande antisemitiska skandaler som S-företrädare ertappas med.

Herr talman! Demokratibetyg till regeringen: icke godkänt.

Många har med kraft och med all rätt reagerat på hur Kinas ambassad genom hot har försökt påverka svenska medier och beslutsfattare. Vi har sett en diplomatisk vanskötsel som inte hör hemma i vårt öppna samhälle. Agerandet vittnar om ett totalitärt synsätt utan tro på fundamentala fri- och rättigheter. I Sverige ska alla få tycka olika, träffa vilka vi vill och fatta egna beslut.

Det är glädjande att regeringen har agerat kraftfullt efter de kinesiska påtryckningarna. Men hotet är större än enskilda diplomatiska övertramp. Framtidens krig bekämpas nämligen inte med bara vapen, utan med inflytande, ekonomiskt och teknologiskt. I denna stund ser vi hur regeringen har öppnat för det kinesiska företaget Huawei att expandera i Sverige. Man är beredd att öppna portarna till hela den svenska it-infrastrukturen för ett

bolag vars namn bokstavligen betyder för Kina och som har väldokumenterade kopplingar till kinesisk underrättelsetjänst.

Jag vill passa på att påminna regeringen om följande: utan säkerhet, ingen demokrati. Säkerhet är själva fundamentet för att demokrati ska fungera.

Herr talman! Regeringen hade eventuellt kunnat få ett G i betyg med tanke på agerandet gentemot den kinesiska ambassaden, men på grund av resten blir det ändå icke godkänt för regeringens demokratiarbete.

Jag kan rada upp fler exempel:

- stödet till det odemokratiska Muslimska brödraskapet, bland annat genom bistånd till Islamic Relief
- det bristande stödet till kurder och andra minoriteter i Turkiet, som Fredrik Malm förtjänstfullt redogjorde för
- hur man förhåller sig till olika auktoritära styren i Afrika och Latinamerika och så vidare.

Kontentan är följande: Regeringens utrikespolitik får icke godkänt. Sverige förtjänar en konservativ regering.

I detta anförande instämde Sara Gille (SD).

Anf. 45 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag lyssnade med intresse på Markus Wiechel för att höra hur han skulle landa sin genomgång av demokratifrågor. Jag tänkte i mitt stilla sinne: Kommer han nu att stå upp för den liberala demokratin? Kommer Sverigedemokraterna att erkänna att Viktor Orbán och alla krafter som talar om den illiberala demokratin som motståndare har fel? Kommer Markus Wiechel att säga att det i valet mellan Viktor Orbán och president Macron är enkelt att välja president Macron?

Herr talman! I den delen av demokratigenomgången var sverigedemokraten Markus Wiechel dock väldigt tystlåten. Jag vill därför höra hans bedömning av det egna demokratibetyget i den delen. Jag skulle vilja ge icke godkänt.

(Applåder)

Anf. 46 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att Kerstin Lundgren som centerpartist ska vara försiktig med att tala om demokrati, inte minst med tanke på diskussionen i Europaparlamentet. Där har man till och med aviserat stöd för överstatlighet på en nivå som vi inte alls känner oss bekväma med. Man vill ta ifrån medlemsländer beslutanderätten. Man vill, tvärt emot det Centerpartiet vill kalla närodlad politik, ta mer makt från folket och ge till byråkrater i Bryssel. Det är ett stort problem.

Sedan är jag den förste att säga att utvecklingen i Ungern under Viktor Orbán är inte felfri. Det finns brister där, men i Ungern har de också en tradition av fria medier. De största medierna är oppositionella. Det finns en kultur som skiljer sig från Sverige, inte minst med tanke på deras förflutna med Sovjet och så vidare. Jag tycker att vi ska ha lite respekt för olikheter mellan olika länder. Men allting är såklart inte perfekt i Ungern.

Anf. 47 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Nog var det ändå rätt avslöjande? ”Allting är inte perfekt i Ungern.” Situationen är den att man stänger ned ett av de universitet som har betytt mest för den demokratiska utvecklingen i vårt östra grannskap. Man tar hårda tag mot fria medier. Man försöker strypa det civila samhällets möjligheter. Detta gäller till och med religionsfrihet. Under min tid i Europarådet hade jag anledning att kritisera Ungern och dess agerande.

Men enligt Sverigedemokraterna är ”allting inte perfekt”. Så där låter det väl när man tar till stora ord om demokrati och själv bedömer Orbán och Ungerns agerande som inte helt perfekt. Icke godkänt, herr talman.
(Applåder)

Anf. 48 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är lite märkligt att jag som sverigedemokrat ska stå till svars för en politik som förs i ett helt annat land. Jag har över huvud taget inte nämnt Ungern eller på något sätt talat till förmån för Orbáns nedstängning av ett universitet. Det blir väldigt märkligt när Kerstin Lundgren på något sätt försöker lägga ansvar på mig för utvecklingen där.

Jag kritiserar självklart en negativ demokratiutveckling överallt i världen. Men faktum är att jag försöker fokusera på det absolut viktigaste just nu. Där har vi hot i form av exempelvis Ryssland, och vi har hot i Mellanöstern. Det finns flera olika länder där utvecklingen är betydligt värre än i Ungern. Jag fokuserar på det. Kerstin Lundgren får gärna fokusera på Ungern och Viktor Orbán, men det börjar bli lite tjatigt när det dyker upp i debatt efter debatt där vi ska stå till svars för vissa snedsteg som görs där. Finns det inte viktigare frågor, Kerstin Lundgren?

Anf. 49 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna är starka motståndare till Nato, trots en växande säkerhetspolitisk oro i vårt närområde. Ryssland har under Vladimir Putin utvecklats i än mer auktoritär riktning med kraftig militär upprustning i kombination med direkt aggression och tydliga brott mot folkrätten. Det leder till ökad instabilitet. Kränkningar av svenskt territorium både i luften och till sjöss ökar. Detta sker i kombination med annekteringen av Krim, kriget i östra Ukraina och det aktiva ryska deltagandet på president Asads sida i Syrien.

Detta ger naturligtvis anledning till oro. Att president Putin på egen hand och med våld flyttar gränser i Europa och att Ryssland direkt militärt stöder en av vår tids mest barbariska regimer är i dag en realitet. Det är en realitet som även vi i Sverige måste förhålla oss till.

Jag vill fråga hur det kommer sig att Sverigedemokraterna i detta besvärliga säkerhetspolitiska läget helt utesluter ett svenskt Natomedlemskap.

Anf. 50 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag vill vara väldigt tydlig med att Sverigedemokraterna vill ha goda relationer till Nato. Vi har gärna ett samarbete med Nato och vill försöka samverka med de länder som strategiskt sett står oss nära, inte minst dem i vårt närområde. Vi vill ha ett försvarssamarbete med Finland.

Vi vill upprusta det svenska försvaret mer än något annat parti i riksdagen. Detta är något som vi har stått för under hela vår tid här i Sveriges riksdag.

Ett Natomedlemskap är inte helt problemfritt. Det skulle innebära vissa åtaganden, som alla andra känner till. Det skulle innebära att vi kanske också hamnar i ett utgångsläge som inte är gynnsamt om man ser till Sveriges geografiska placering. Man måste hela tiden tänka långsiktigt.

Vi ser problem med vad ett Natomedlemskap skulle föra med sig. Befälhavarna för de två största arméerna i Nato heter Donald Trump och Recep Tayyip Erdoğan. Vi vet inte om det skulle vara enkelt att samarbeta med dessa personer.

Ett exempel är situationen i Idlibprovinsen i Syrien där al-Qaida för närvarande styr. Där har Turkiet gått in på al-Qaidas sida. De har blivit angripna av den syriska armén. Samtidigt som Turkiet bedriver krig i ett annat land hävdar de att det är självförsvar och vill att Nato ska komma och undsätta dem när de krigar på al-Qaidas sida. Det blir ett väldigt komplicerat läge i ett land där vi redan sett två Natoländer indirekt kriga mot varandra.

Hur vet vi att inte svenska soldater drabbas av sådan vansinnespolitik om vi skulle gå in i en sådan allians?

Anf. 51 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Herr talman! Markus Wiechel hänvisar till Partnerskap för fred och att Sverige har ett samarbete med Nato. Skillnaden är dock gigantisk mellan partnerskap och medlemskap. I en krigssituation används Natos resurser till de länder som är medlemmar i alliansen, inte till partnerskapsländerna.

Genom de ömsesidiga försvarsgarantierna i det nordatlantiska fördragets artikel 5 garanteras ett medlemsland som angrips stöd från övriga medlemsstater. Denna försäkring följer av ett fullt medlemskap.

Varifrån får Sverige försvarsgarantier med Sverigedemokraternas säkerhetspolitiska modell?

Anf. 52 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Detta visar än en gång problemet med Nato. Som jag nämnde i min replik hävdar exempelvis nu Turkiet självförsvar, trots att de bedriver krig i ett annat land. De befinner sig i Syrien, krigar tillsammans med al-Qaida och hävdar självförsvar. Då ska USA och andra länder komma in och försvara turkiska al-Qaida-allierade mot angrepp. Det blir väldigt märkligt.

Vi kan hamna i en liknande situation. Allt handlar om en bedömningsfråga om när man ska få garantier för självförsvar och så vidare.

Sverigedemokraterna vill som sagt gärna ha goda relationer till Nato. Det är trots allt den allians i dag som står mer för de värden som vi tror på. Vi måste fortsätta med en god relation för att stå upp mot Ryssland. Det absolut viktigaste är dock ett starkt svenskt försvar.

Anf. 53 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Vi står inför en enorm utmaning i världen i form av väldigt stora flyktingströmmar. Förra året tvingades en människa i världen att lämna sitt hem varannan sekund. De flesta som flyr är internflyktingar. Det handlar om drygt 40 miljoner. Men tiotals miljoner har flytt till ett annat land.

Nu varnar Förenta nationernas flyktingkommissariat, UNHCR, för det enorma glapp som finns mellan det akuta behovet av vidarebosättning – dit räknas ungefär 1,4 miljoner människor i dag – och de personer som faktiskt får vidarebosättning. Förra året fick drygt 63 000 personer det.

Denna situation triggat irreguljär migration. Den bidrar till att den humanitära härdsmltan i flyktinglägren förvärras. Den ökar risken för rekrytering av barnsoldater till olika milisgrupper, olika terrorgrupper, radikalisering och mycket annat. Kort och gott är den pågående flyktingkatastrofen också ett väldigt stort säkerhetshot. Den destabiliserar hela regioner och länder i dag.

Då, herr talman, är det så att Sverigedemokraterna i grunden är väldigt restriktiva till invandring. Man vill inte att Sverige tar emot några kvotflyktingar alls, som jag har förstått det, och jag har väl som liberal politiker ganska små möjligheter att förändra den hållningen hos Sverigedemokraterna.

Min fråga är ändå: Varför kan inte Sverigedemokraterna agera för att andra länder, som inte tar något ansvar alls, i alla fall borde ta emot några kvotflyktingar? De borde väl ta åtminstone en gnutta internationellt ansvar.

Anf. 54 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Som Fredrik Malm säkert vet är jag en varm anhängare av FN:s kvotflyktingssystem och har varit det länge. Vi har ju tidigare stått för att det här är en form av flyktinghjälp som faktiskt är bra och som behövs. Nu har Sverige passerat en gräns där vi inte längre klarar av det, och det är tråkigt. En vacker dag i framtiden hoppas jag att vi ska kunna återuppta det arbetet och stå för den politiken.

Jag är riksdagsledamot, förvisso i utrikesutskottet, men vi sitter inte i regeringen. Som Fredrik Malm mycket väl vet, inte minst nu när ni har ett samarbete med regeringen, är det regeringen som äger utrikespolitiken och som agerar.

Om andra länder känner att de klarar av det här åtagandet är det såklart bara bra om de tar emot kvotflyktingar. Det är ingenting som jag har någonting emot. Frågan är hur jag som enskild riksdagsledamot eller vi som parti ska driva på att andra länder ska ta emot kvotflyktingar. Det blir en lite märklig frågeställning.

Anf. 55 FREDRIK MALM (L) replik:

Herr talman! Med den argumentation som Markus Wiechel anför här behöver vi över huvud taget inte trycka på andra länder att följa mänskliga eller fackliga rättigheter eller att ha en anständig nivå på sitt samhälle. Då ska vi ju inte säga någonting om andra länder.

Det är klart att Markus Wiechel och Sverigedemokraterna borde kunna ha synpunkter. Faktum är att den situation vi nu har, med den enorma flyktingkatastrof som världen möter, måste vi möta gemensamt. Det innebär också att trycket på Sverige kan minska om andra länder tar ett större ansvar.

Varje gång de här frågorna kommer upp säger dock Sverigedemokraternas ryggradsreflex att man absolut inte ska ha några synpunkter på andra länder som har stängt sina gränser helt och hållet. Borde det inte vara tvärtom? Borde inte de ungefär hälften av länderna i Europeiska unionen

som inte ens har ett avtal med UNHCR i alla fall ta emot några? Det hotar inte de här ländernas stabilitet på något sätt, men det skulle hjälpa till att lindra nöden för världens flyktingar.

Anf. 56 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag får be om ursäkt om jag har varit otydlig: Jag har synpunkter. Jag tycker att det är viktigt att länder som har kapacitet och möjlighet att ta emot kvotflyktingar gör det. Det är klart och tydligt – absolut, ta gärna emot kvotflyktingar! Men det är en väldigt märklig fråga att ställa när vi diskuterar väldigt många andra saker också.

Jag ber om ursäkt om jag och Sverigedemokraterna har varit otydliga. Vi har tidigare faktiskt nämnt problemet med att till exempel Saudiarabien inte har tagit emot flyktingar samtidigt som Libanon har tagit emot hur många som helst. Det här är en fråga vi har diskuterat och som jag tycker att vi har varit väldigt tydliga i.

Anf. 57 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! I en oförutsägbar tid ska Sveriges utrikespolitik syfta till att stärka vår röst, hävda vår frihet, värna suveräniteten, internationell rätt och frihandel på lika villkor samt bidra till en hållbar framtid. EU är utan tvekan vår viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. EU:s gemensamma röst måste därför göras starkare och tydligare, höras och göra skillnad i en mer multipolär värld.

Herr talman! Demokratins tillbakagång fortsätter. De starka rösterna för frihet, mänskliga rättigheter och oberoende rättssystem som hörts på den globala scenen har tappat styrka i takt med att illiberala krafter växt även i våra demokratier. Krafter som slår med ord och lag mot minoriteter, mot yttrandefrihet, mediefrihet och rättssystem söker destabilisera eller erodera styrkan i vår liberala demokrati och världsordning.

Den demokratiseringsoffensiv som regeringen genomför är viktig och har vårt stöd. Vi behöver förena oss med EU men också med likasinnade och arbeta strategiskt. För EU må det till exempel handla om att forma nya strategiska frihandelsavtal, främja det östliga partnerskapet och säkra ett levande EU-perspektiv för bland annat Montenegro och Nordmakedonien. För oss handlar det om att stärka den nordiska rösten för utveckling och säkerhet. Sverige och EU måste samverka nära till exempel med Norge, Storbritannien och Kanada för att stärka konkurrenskraften och de frihetliga globala rösterna.

Herr talman! För Centerpartiet är det i den oberäknliga tid vi lever i viktigt att söka samsyn kring vår säkerhet. Vi sätter värde på den enighet som uppnåddes i Försvarsberedningen och vill verka för att den ska bestå. Vi välkomnar att alla nu konstaterar att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Ensam är inte stark. Vi är inte neutrala utan medlemmar i EU.

Sverige står upp för en solidarisk säkerhetspolitik och är berett att stärka vår egen och den gemensamma förmågan. EU är ett komplement till Nato. För Centerpartiet är det naturligt att Sverige, i likhet med övriga EU-länder, är medlem i Nato. Vi vill se ett svenskt medlemskap, gärna tillsammans med Finland. Det skulle underlätta det nordiska samarbetet, och det blir ännu viktigare för oss efter att Storbritannien lämnat EU. Den transatlantiska länken är alltjämt central för vår säkerhet i Europa.

Herr talman! För Centerpartiet är internationell rätt och folkrätten grundpelare i utrikespolitiken. Vi kan aldrig godta att säkerhetsrådsmedlemmen Ryssland med militärt våld flyttar gränser i Europa. Det må gälla den illegala annekteringen av Krim, rysk militär närvaro och kontroll av legitima gränser i östra Ukraina eller militär närvaro på Georgiens territorium i Tschinvaliregionen och Abchazien för att flytta gränser. Detta måste fördömas. Utan ändring på marken ingen ändring av sanktionerna.

Herr talman! Kina är ännu en medlem av säkerhetsrådet som agerar i strid med internationell rätt. I Syd kinesiska sjön struntar man i domstolsutslag. Under nuvarande ledning har man gjort tydligt att kommunistpartiet inte godtar globala regler som inte passar de egna målen. Kina agerar globalt över hela skalan för att forma regelverk som gynnar målen. Regimen har kraftigt ökat förtrycket av olikänkande och minoriteter. Interneringslägren i Xinjiang, där enligt uppgift 1 miljon uigurer ska hjärntvättas med tvång, är ett tydligt bevis på metoderna.

Den aggressiva synen gäller även globalt. Företrädare för Kina hotar våra fria medier. Man hotar Svenska PEN som delar ut pris till bokförläggaren och den svenska medborgaren Gui Minhai, som kidnappats och fängslats i Kina. Till och med regeringsledamöter hotas.

Bevisen är många på hur Kina vill utsträcka sitt förtryck över världen. Men vi tystnar inte, och vi har en enad riksdag bakom vår syn på strategin för att möta Kinas agerande. Vi stöder de demokratiska krafter som fredligt står upp för Hongkongs demokrati och frihet inom ramen för ett land, två system. Vi välkomnar de fria val som hållits i Taiwan. Demokrati är en väg till framgång och välbefinnande. Det har såväl Hongkong som Taiwan visat.

På den internationella rättens grund kan vi inte heller godta den så kallade fredsplan som presenterats för Israel och Palestina av president Trump. Vi vill inte se en återgång till en Jaltaordning där stormakter själva dikterar lösningar. Det leder inte till hållbar fred. Vi står upp för de slutsatser som EU drog under svensk ledning 2009 och vill se två suveräna stater inom säkra och erkända gränser. Konsekvenserna för den internationella rätten skulle bli stora om denna så kallade fredsplan drivs igenom.

Fru talman! Möjligheten till hållbar fred och försoning i Mellanöstern ser tyvärr avlägsen ut. Det må gälla en inkluderande lösning för Syriens folk, inklusive kurder och kristna, såväl som konflikten mellan de regionala stormakterna och proxykrigen. Här krävs regionala lösningar för säkerhet, respekt och tolerans. Det behövs inte mer utan mindre av massförstörelsevapen i regionen. JCPOA ska värnas. Här krävs också ansvarsfullt statsbyggande i Irak för att stoppa Daish. Sverige är berett att bistå för att stödja kampen mot Daish med resurser för utveckling och återbyggnad.

En tacksamhetens tanke går även till de kvinnor och män som gör insatser å våra vägnar i bland annat Irak, Afghanistan och Mali.

Fru talman! Diplomatiken måste ta klimatet på allvar. Vi ser ett betydande risklandskap utvecklas om vi inte når målen för Parisavtalet. Nya rapporter varnar för höjda globala risker för oss alla, framför allt de små östaterna och de låglänta områdena. De mest sårbara människorna och staterna drabbas först av vattenbrist, torra, brist på livsmedel och kraftigt höjd värme. Men det drabbar oss alla.

Det krävs nu kreativitet och betydande insatser för att vi ska kunna nå ett nytt avstamp i klimatarbetet vid COP 26 i Glasgow i november. Vi i Sverige och EU måste tillsammans med Storbritannien gå före och höja åtagandena men också forma våra regelverk för att göra det möjligt.

Fru talman! Kärnvapenhotet lever. Det senaste decenniet har Ryssland utökat sina övningar på ett sätt som tydligt ska visa den ryska kärnvapenförmågan i vårt närområde. Detta sker samtidigt som de regelverk som formats för att vara förtroendeskapande och främja nedrustning löses upp och president Macron bjuder in till strategiska samtal om franska kärnvapen i Europa.

Nu krävs stora ansträngningar för att hävda de ännu kvarvarande överenskommelserna. Den översynskonferens om NPT som kommer i maj blir därför särskilt viktig för att vi inte ska riskera det som ändå uppnåtts i NPT-processen. Ansvaret vilar tungt på alla som vill se en framtid med kärnvapenedrustning.

Avslutningsvis: Sverige ska vara en pålitlig kraft för mänskliga rättigheter, för frihet, demokrati och fungerande rättsväsen. Vår insats för Agenda 2030 ska vara fokuserad, strategisk och tydlig. Kvinnor och män ska ha makt över sina kroppar och rätten att älska vem man vill. Vi ska föra vår utrikespolitik med likasinnade och finna hållbara lösningar för förtroende, fred och frihet.

Anf. 58 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna och Centerpartiet är i många avseenden direkta motpoler när det handlar om politik. Men det händer faktiskt att vi håller med varandra, och de tillfällena tycker jag är extra roliga. Problemet är den beröringsskräck som Centerpartiet ofta har trots att vi tycker lika i vissa frågor.

Vi såg förra året att Centerpartiet inte ville skriva ihop sig rörande Magnitskijsanktioner, vilket hade varit enkelt att göra. Det blev faktiskt votering här i kammaren mellan Centerpartiets och Sverigedemokraternas förslag, som var näst intill identiska. Vi hade kunnat skriva ihop oss och ha en kraftigare opposition mot regeringen. Det hade kanske också satt press på Moderaterna att ansluta till vårt förslag, vilket kunde ha inneburit ett nytt tillkännagivande till regeringen.

Jag har ett annat exempel. Kerstin Lundgren ingick tillsammans med mig i Europarådsdelegationen. Min partivän Johan Nissinen, som tyvärr inte sitter i riksdagen längre, skrev en motion om att försöka främja möjligheterna för hbt-personer i Tjetjenien att vara sig själva, att älska vilka de ville och att slippa det förtryck som den ryska federationen utsatte dem för. Jag vet inte om jag minns fel, men den motionen gick runt i den svenska delegationen. Det var inget problem för de andra riksdagsledamöterna att skriva under den, trots att den kom från Sverigedemokraterna, på grund av vår gemensamma hållning. Men från Centerpartiets och Kerstin Lundgrens sida blev det ingen signatur.

Min fråga till Kerstin Lundgren, fru talman, är när man släpper beröringsskräcken och börjar inse att vi ibland faktiskt kan tycka lika – och att det är det som spelar roll.

Anf. 59 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Beröringsskräck? Jag tycker att vi har många samtal med varandra, både i utrikesutskottet och här i kammaren. Vad det handlar om är om vi står för samma politik, om vi har samma förslag. Det är det som är viktigt.

Vi har ju haft flera förslag där vi haft en gemensam hållning. Ta diskussionen om Kina, där vi i utskottet förde samtal för att hitta en gemensam linje. Det är ännu ett exempel på att vi för samtal.

Men det finns en skillnad, och det är värderingsgrunden. Vi står upp för hbtq-personers rättigheter att älska vem man vill och leva sitt eget liv. Vi står upp för människors frihet, mediers frihet och kulturell frihet. Vi vill inte blockera den ena eller den andra som inte passar. Men det vill Sverigedemokraterna, och det är viktigt att fundera igenom. Så länge Sverigedemokraterna bedriver en illiberal politik och ser liberala krafter och visioner som motståndare når vi inte samma slutsatser när vi diskuterar, och då blir det olika ställningstaganden.

Jag hoppas ändå att vi ska kunna få större samsyn om Magnitskijlagstiftning. Vi försökte få med utrikesutskottet, men när vi inte kom överens valde Centerpartiet att följa den ordning vi har. Vi står i sådana fall upp för våra egna motioner fullt ut, inte för andras.

(Applåder)

Anf. 60 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Det låter ju jättebra, det som Kerstin Lundgren säger. Men faktum är att vi har exempel på exempel.

I frågan om Magnitskij-sanktioner vet jag inte ens om jag själv kunde uttyda någon skillnad i våra ställningstaganden. Det var i stort sett samma förslag. Skillnaden var att Centerpartiet då föreslog något som vi nu också har i vår motion för i år: en europeisk samsyn. Det är bara bra; det är något vi står bakom. Ändå blev det votering om två förslag som var i stort sett identiska. Jag tycker att det är tråkigt.

Också i Europarådet var det ganska tydligt att det inte blev någon signatur på grund av vem avsändaren var. Jag tycker att det är en tråkig utveckling. Om den kan ändras är jag den första att välkomna det.

Jag hoppas att vi framöver här i riksdagen tillsammans kan driva en reservation och kanske få ett tillkännagivande till regeringen rörande Magnitskij-sanktioner. Det välkomnar jag.

Anf. 61 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Om hela utrikesutskottet kan samlas kring ett Magnitskij-ställningstagande är det självklart något som vi kommer att välkomna och medverka till.

Men det handlar inte om att vi har något behov av att kroka arm med partier som vi inte delar värderingar med, och vi delar inte grundläggande värderingar med Sverigedemokraterna. Precis som Markus Wiechel inledde med att konstatera är vi i mångt och mycket varandras motsatser. Det är naturligtvis något som ger utslag när det gäller ställningstaganden här i kammaren – och i Europarådet.

Anf. 62 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! I Diakonias partiledarenkät inför valet 2018 svarade Annie Lööf ja på frågan om Centerpartiet kommer att arbeta för att EU ska ha gemensamma regler om offentlig land-för-land-rapportering för multinationella företag. Detta för att motverka skatteflykt och öka medborgarnas insyn.

Offentlig land-för-land-rapportering för multinationella storföretag tvingar storföretagen att rapportera vilka vinster man gör och vilka skatter man betalar i varje land som man är verksam i. Det är en enkel åtgärd och ett viktigt verktyg för att försvåra aggressiv skatteplanering. Med öppenhet och transparens blir det möjligt att se om multinationella företag betalar sin del av skatten och att annars försöka utkräva ansvar.

När frågan var uppe i EU-nämnden i höstas, den 22 november, visade det sig dock att enkätvaret inte stämde eftersom Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet röstade för regeringens förslag om att inte utkräva ansvar av multinationella företag. Vänsterpartiet och Kristdemokraterna var de som röstade mot regeringens förslag och lämnade en gemensam avvikande mening.

Man kan ana att MP, L och C som snälla budgetpartner har backat in i S-fällan och därför ställer sig bakom förslaget. Det gör att Sverige nu ansluter sig till den grupp av länder som har blockerat förslaget. Där ingår Cypern, Irland, Luxemburg och Malta – som av en händelse länder vi känner igen som skatteparadis inom EU.

Utvecklingsländerna förlorar årligen omkring 1 000 miljarder dollar på olovlig kapitalflykt. Därtill förlorar de hundratals miljarder dollar årligen genom företags och individers aggressiva skatteplanering. Ska vi minska den globala ojämlikheten måste vi göra något åt skatteflykt. Då kan man inte som Centerpartiet fly undan sitt ansvar och ljuga i enkäter i valrörelsen. När tänker Centerpartiet sluta hjälpa till med skatteflykt?

Anf. 63 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Håkan Svenneling tar stora ord i sin mun när han talar om att ljuga. Varje tillfälle är inte det rätta. Diskussionen handlar återigen om att göra det rätta på hemmaplan eller nå framgång i EU.

Från vår sida står vi upp för att vi ska verka för en land-för-land-redovisning. Men frågan är hur vi gör detta – hur vi får fram en lösning som gör att EU kan samla sig och också hur vi säkrar att vi har likvärdiga villkor i OECD-sammanhang. Detta är nämligen också en viktig bit: att säkerställa konkurrenskraft i EU och gentemot andra aktörer.

Den sammanlagda avvägningen gjorde att vi inte i detta läge stod upp för ställningstagandet i EU-nämnden. Det hade varit bra att kunna redovisa här, men det hade inte gjort skillnad. Man hade inte nått fram ändå, för EU hade inte samlat sig kring ett sådant ställningstagande.

Frågan är väl snarare hur vi kommer vidare i arbetet för att försöka säkra likvärdiga villkor, som inte missgynnar vare sig svenska eller europeiska företag i den globala konkurrensen.

Anf. 64 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Kerstin Lundgren tycker att jag tar stora ord i munnen. När man inför valrörelser svarar på enkäter och säger att detta tycker vi som parti tycker jag dock att det innebär ett löfte till väljarna om att också, när

man sedan som parti blir vald till Sveriges riksdag, driva de frågorna. Detta löfte riskerar att brytas om man gör som Centerpartiet i detta fall.

Det är uppenbart att man tror att man inte kan göra skillnad. Men Sverige är nu det land som, om vi byter fot, bryter den blockerande minoriteten mot förslaget. Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet skulle alltså, om man byter fot och får med sig andra partier här i Sveriges riksdag, faktiskt kunna göra skillnad och se till att detta blev verklighet. Då skulle man följa upp det löfte man en gång gav sina väljare.

Men problemet är att man gärna pratar om att göra något åt skatteflykten men när det kommer till kritan inte vill göra något. Då motverkar man inte ojämlikheten i världen, och som parti famlar man då snarare än röstar ja till rätt förslag.

Anf. 65 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Det är klart att vi alla har läst och svarat på enkäter där de svar som finns är ja eller nej – men det finns också rader där man kan kommentera. Det är inte en svart eller vit värld vi lever i. Därför är det viktigt att vi har målet klart för oss: Vi vill gå i riktning mot en land-för-land-redovisning.

Det handlar om att skapa rättvisa villkor för svenska företag, inte minst små företag, som i dag drabbas av hur verkligheten ser ut. Men det handlar också om att bygga en lösning som fungerar för Europa på den globala scenen. Där är vi inte ännu, men det innebär inte att vi inte arbetar i den riktningen och försöker verka för att nå fram. Vi måste dock få fler med oss.

Anf. 66 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Kerstin Lundgren gjorde som Donald Trump efter presentationen av USA:s fredsplan för Mellanöstern: Hon twittrade. Trumps så kallade fredsplan, skrev hon, och #internationallow.

Det finns åtskilligt att kritisera och ifrågasätta när det gäller den amerikanska fredsplanen. Det gäller för övrigt alla de fredsplaner som har lagts fram de senaste 70 eller till och med 80 åren. Ingen av dem har varit perfekt; ingen av dem har lett till fred, tyvärr.

Men när man raljerar med fredssträngningar och försök att få igång en dialog mellan olika parter borde det finnas skäl att fråga sig vad det egna landet, eller det egna partiet, har gjort och vad det har bidragit med och lett till. Centerpartiet har sedan 2012 eller 2013 krävt ett unilateralt erkännande av en palestinsk stat, trots att det är två regimer, trots att ingen av dem har kontroll över territoriet och trots att gränser saknas. Är detta, Kerstin Lundgren, i överensstämmelse med internationell lag?

Anf. 67 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Detta var en av de grundläggande frågorna när det gäller hur resolutioner beslutats i FN och dess säkerhetsråd. Det handlar om grundläggande produkter och om det arbete som har bedrivits av EU, inte minst under vår tid i alliansregeringen, för att försöka nå fram till en lösning på en konflikt som har fått leva alldeles för länge utan lösningar.

Vi hoppades alla att Osloöverenskommelsen skulle leda till en lösning. Där var alla berörda parter med, och det är klart att detta var en viktig förutsättning för att komma framåt. På den grunden skulle en palestinsk

stat etableras inom en femårsperiod – detta var man enig om. Sedan har utvecklingen gått framåt utan att något positivt har hänt i fredsfrågan på marken.

Vår hållning har varit att man behöver säkerställa att parterna är mer jämbördiga i samtalen. Tyvärr får vi konstatera att regeringen valde att göra ett erkännande på ett sätt som vi inte ville se. Detta har vi också kritiserat. Det blev ett ensidigt slag i luften, och det tyckte vi inte var rimligt. Det tjänade varken freden eller vår roll i regionen.

När det gäller den så kallade fredsplan som nu presenterats är det också en ensidig produkt. Det är alldeles uppenbart att det inte finns fler parter med runt bordet. Detta är inget som främjar fred och utveckling, vare sig på marken eller i regionen. Jag befarar att fredsplanen, om den skulle genomdrivas, skulle få väldiga konsekvenser.

Anf. 68 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! När det gäller Centerns krav på erkännande av en palestinsk stat, som ni ju har haft sedan många år tillbaka, har vi nu ett facit. Vi vet hur det gick 2014. Inget annat lands regering följde efter. Relationerna till Israel raserades. Avståndet mellan parterna i konflikten ökade. Det palestinska folket fick det inte ett dugg bättre. Det var, kort sagt, ett allvarligt utrikespolitiskt misslyckande.

Ser Kerstin Lundgren mot bakgrund av detta någon anledning till självkritik när det gäller ert mångåriga krav på ett erkännande?

Anf. 69 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Att Sveriges erkännande kom som en blix från klar himmel och var kontraproduktivt tror jag att vi alla kan vara överens om. Det har inte främjat vare sig fred eller våra möjligheter att föra samtal i regionen. Det var ett felaktigt beslut som togs av regeringen 2014. Vi hade inte velat se en sådan lösning. Vi står bakom kravet på ett erkännande, men formerna för det skulle enligt vår mening se helt annorlunda ut.

Jag tycker möjligen, fru talman, att Adaktusson gör det svenska erkännandet lite väl stort när han hävdar att det skulle ha ökat avståndet mellan parterna i regionen. I ärlighetens namn är det andra som har agerat för detta.

Anf. 70 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Världens drygt 2 000 dollarmiljardärer äger mer än de fattigaste 4,6 miljarderna människor på jorden. De 22 rikaste männen i världen äger mer än samtliga kvinnor på den afrikanska kontinenten. Samtidigt utför kvinnor obetalt hushålls- och omsorgsarbete för ett värde motsvarande över 100 biljoner kronor per år, allt enligt organisationen Oxfam.

Vi lever i en värld präglad av en brutal ojämlikhet som fördjupas och breder ut sig för varje dag som går. Världens 2 000 rikaste personer tjänade tillsammans 23 miljarder kronor om dagen förra året, samtidigt som den fattigaste hälften av världens befolkning såg sina tillgångar minska med 4 miljarder om dagen. De största företagen är mäktigare än de flesta länder. Mer än halva jordens befolkning lever på mindre än 50 kronor om dagen.

Det är mot denna ojämlikhet som människor demonstrerar världen över. Under hösten har vi sett demonstrationer mot ojämlikhet och orättvi-

sor i länder som Chile, Ecuador, Bolivia, Colombia, Libanon, Iran, Hongkong, Ryssland och Irak. En stor del av protesterna har riktats mot avregleringar och nyliberal politik. Protesterna nådde även Sverige.

När svenskar med rötter i Chile skulle demonstrera på Sergels torg i Stockholm fick de hjälp med demonstrationstillståndet av de människor som hade samlats för att visa solidaritet med Kurdistan. I den stunden blev kraften i den internationella solidariteten så tydlig. Vänsterpartiet är alltid en del av den rörelsen. För Vänsterpartiet är det självklart att stå på demonstranternas sida, för kraven på jämlikhet och rättvisa, på folkets sida.

Fru talman! Klimatförändringarna hotar tillgången på resurser som är nödvändiga för människors överlevnad. Resursbristen drabbar olika delar av världen och olika människor på olika sätt. Även klimatförändringarna och dess konsekvenser är ojämlika. Utvecklingsländerna förväntas bära 75 procent av kostnaderna för klimatförändringarna. De rikaste 10 procenten står för omkring hälften av världens alla koldioxidutsläpp, medan den fattigaste hälften står för endast omkring 10 procent.

I en tid då den multilaterala världensordningen är ifrågasatt och hotad och när nationalistiska, reaktionära, patriarkala och rasistiska krafter är på frammarsch kan ökad resursbrist leda till svåra konflikter. Hur vi möter klimatförändringarna kommer att ha avgörande betydelse. Det går att genomföra omställningen på ett sätt som minskar inkomstklyftan, fördelar välståndet jämnt och ökar det internationella samarbetet – den multilaterala världensordningen.

I en värld där antalet miljardärer näst intill har fördubblats sedan finanskrisen samtidigt som 100 miljoner människor har tvingats in i extrem fattigdom varje år och utbildning och sjukvård i många länder har blivit en lyx som bara rika har råd med – i en sådan värld har verklig demokrati svårt att existera. I en sådan värld kan vi inte leva upp till parollen ”allas lika värde”.

Ökad jämlikhet måste bli ett centralt mål för Sveriges utrikespolitik. Vänsterpartiet menar att jämlikheten måste prioriteras upp inom utrikespolitiken. Regeringen bör därför ta fram en strategi för global jämlikhet. Den behöver innehålla tydliga satsningar för att stoppa kapital- och skatteflykten, bromsa den växande skuldbörda som allt fler av världens fattigaste länder befinner sig i och stödja staters arbete för att utveckla generell och omfattande välfärd.

Dessutom måste man på allvar göra upp med de nyliberala idéer som fortfarande styr de globala ekonomiska institutionerna. En politik för ökad jämlikhet är också en politik för klimatet.

Fru talman! Vi lever i en ny politisk verklighet. Genom januariavtalet förhandlade socialdemokratin bort sina värderingar för att få behålla makten. Det märks även i utrikespolitiken. Frågan är också med vilken trovärdighet denna regering skulle kunna ställa sig på de demonstrerande folkens sida.

Hur trovärdigt blir försvaret för jämlikhet, när det kommer från regeringen i det OECD-land där ojämlikheten ökat mest och som trots denna utveckling väljer att ta bort värnskatten för dem som tjänar allra mest? Hur trovärdig blir kritiken mot avregleringar och nyliberala reformer när den kommer från en regering som vill införa marknadshyror, försämra arbetsrätten och kaosprivatisera Arbetsförmedlingen?

I detta läge reser Ann Linde till Davos för att mingla med miljardärer som avgör politik bakom stängda dörrar!

Fru talman! Om regeringen hade samarbetat med Vänsterpartiet hade det sett annorlunda ut. Det gäller också i utrikespolitiken. Under hösten har vi kunnat se flera exempel där Vänsterpartiets politik har fått genomslag, även i utrikespolitiken.

Tillsammans med Liberalerna markerade vi mot Turkiets offensiv i nordöstra Syrien. Det var vårt skarpa förslag som blev grunden för utrikesutskottets eniga beslut att fördöma Turkiets invasion och att Sverige skulle verka för ett vapenembargo på EU-nivå. Det ledde fram till att Sverige stoppade vapenexporten till Turkiet och gjorde att EU skärpte tonen mot Turkiet. Detta hade aldrig varit möjligt utan alla er som i solidaritet med kurderna gick och demonstrerade mot Turkiets offensiv. Jag vill tacka alla er, och jag vill tacka Svenska Freds medlemmar för alla tackvykort som jag och Fredrik Malm fick under hösten. Tack så mycket för dem!

I utrikesutskottet har vi också manifesterat vår enighet om Kina. I december sa ett enigt utrikesutskott ja till Vänsterpartiets förslag om att Sverige ska driva på för EU-sanktioner mot de kinesiska makthavare som begår grova övergrepp mot uigurerna.

Sedan hösten har det blivit tydligt att vi har en minoritetsregering som behöver riksdagens stöd för sin politik. I dag tar vi nästa steg för att påverka i opposition. Vänsterpartiet ställer sig bakom Moderaternas förslag om en kommission för Gui Minhai. Det behövs efter över fyra år av misslyckad diplomati för hans frigivning. Ännu en gång kan Vänsterpartiet visa att vi gör skillnad i svensk politik såväl när de gäller Arbetsförmedlingen och pengar till välfärden som vår röst i världen.

Den utrikespolitiska deklARATIONEN i år är en riktig floskeltopp. Om regeringen skulle börja kämpa mot global ojämlikhet och skatteflykt skulle man motverka organiserad brottslighet på ett bättre sätt än med en ambasadör på UD.

Fru talman! Vänsterpartiets utrikespolitik är konsekvent. Vi står upp för rättvisa, demokrati och jämlikhet. Vi bygger våra ställningstaganden på respekt för mänskliga rättigheter och för folkrätten. Vi står på folkets sida, för folkets rätt att välja sina egna ledare och styra över sin egen framtid, mot storföretagen och de ekonomiska intressena, oavsett om det handlar om folken i Hongkong eller Ryssland, Bolivia eller USA.

I natt vann Bernie Sanders demokraternas primärval i New Hampshire. Det är det mest hoppfulla som hänt i amerikansk politik på mycket länge. Under 2020 avgörs vem som blir nästa president i USA, den person som troligen har störst påverkan på förutsättningarna för svensk utrikespolitik.

Det är tydligt att vi har två helt olika framtida alternativ framför oss: Antingen tar eländet med Trump slut om mindre än ett år, eller så får vi dras med hans nyckfullhet, rasism och imperialism under fem långa år framåt. USA har ett avgörande val framför sig, och det kommer att påverka oss mycket.

Samtidigt kan jag inte sluta förvånas över svenska politikernas relation till USA:s politiska ledning. Man talar gärna och ofta om vikten av internationell rätt, multilateralism och drive for democracy. Men alla dessa ambitioner verkar rymma ett stort undantag: USA. För när USA under president Trump aktivt motverkar dessa ambitioner väljer man aldrig att fördöma eller avvisa.

Detta får allvarliga konsekvenser för trovärdigheten i regeringens politik, konsekvenser som har blivit tydligare sedan Ann Linde blev utrikesminister. Jag ska ta några exempel:

- Man kallar inte statskuppen i Bolivia för en statskupp utan anser att president Morales ”rekommenderades” att avgå av militär och polis.
- Man vill inte fördöma USA:s militära attack mot irakiskt territorium.
- Man hävdar gladeligen att Juan Guaidó är president i Venezuela, trots att han inte är vald av något folk.
- Och hörde vi några starka reaktioner när Trump i förra veckan började tillåta personminor på nytt?

Det här, mina vänner, är högerförflyttningen i Ann Lindes utrikespolitik. Det är en socialdemokrati som vi ur ett historiskt perspektiv inte känner igen.

(Applåder)

Anf. 71 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! Håkan Svennelings salvelsefulla tal med traditionell anti-amerikanism och attacker från vänster mot regeringen och utrikesministerns minglande i Davos var befriande. Det kunde bryta oss loss från att bli ”bromantiker”.

Jag skulle vilja återkomma till en fråga, även om jag med visst gillande måste notera att även här hittar Moderaterna och Vänsterpartiet varandra. Jag tillhör ju dem som tycker att det är bättre med 10 000 fler poliser i Sverige än en ny ambassadör på UD, och det verkar ju vara en inställning som även Vänsterpartiet delar.

Fru talman! I Turkiet ser vi övergrepp. Håkan Svenneling har själv räknat upp dem. Vi ser hur mänskliga fri- och rättigheter inskränks, hur politiker stämplas och fängslas och hur fria medier kringskärs. Men vi ser ändå att olika former av val genomförs. Också ett andra val till borgmästare i Istanbul genomfördes, och det blev en oppositionsföreträdare som vann.

Fru talman! Håkan Svennelings partiledare, Jonas Sjöstedt, har benämnt president Erdoğan som diktator. Man kan ha många synpunkter på president Erdoğan. Man kan ha många synpunkter på Turkiet, vilket jag försökte visa. Men om man nu som parti kallar president Erdoğan diktator undrar jag, fru talman, vad man kallar Venezuelas diktator Maduro.

Anf. 72 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att slå tillbaka Hans Lindes första påhopp på mig, att jag skulle vara antiamerikansk. Jag tycker att det som hände i USA i natt, till exempel, är bland det mest hoppfulla vi sett. Jag gillar verkligen New Hampshire när de är så duktiga där på att välja en ny presidentkandidat.

Jag ska då gå över till Turkiet och Venezuela. Jag är mycket oroad över den utveckling vi ser i Turkiet. Jag tycker att man kan prata om att Erdoğan har lämnat demokratins väg, för vi ser väldigt tydligt att han påverkar hur valsyste-
met funkar. Han försöker rigga det för AKP. Han gjorde till och med om ett val i Istanbul för att kunna få sin representant vald. Men han misslyckades med det eftersom det fortfarande finns krafter mot detta.

Vi kan jämföra med till exempel Ryssland, som många gånger är uppe för diskussion här i kammaren. Vi ser att Erdoğan är mycket kraftfullare när det gäller att gripa oppositionella, pressa medier och inte tillåta partier. Vi ser att det har gått från att bara gälla HDP till att nu också inkludera andra partier som är i opposition mot AKP. Jag är mycket oroad över utvecklingen i Turkiet.

När det gäller Venezuela tycker jag att det senaste året har visat hur vanskligt det är att utse en person till president som inte är det. Det enda Juan Guaidó har lyckats med är att komma till USA:s kongress när Trump höll State of the union-talet.

Jag menar att det hade varit smartare om Sverige hade valt en väg där vi inte valde mellan Juan Guaidó och Maduro som president. Det är den linje som Vänsterpartiet har valt, och jag tror att det hade varit ett tydligare sätt att komma framåt i förhandlingarna om hur demokratin ska återställas i Venezuela. Man måste nämligen vara tydlig med att Venezuela inte är en demokratiskt fungerande stat. Det behöver hållas nya val. Men vi behöver också motsätta oss militär intervention och USA:s blockad, för den slår inte mot Maduro. Den slår mot det venezuelanska folket.

Anf. 73 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! Håkan Svenneling benämnde mig inledningsvis som Hans Linde, den tidigare utrikespolitiska talespersonen för Vänsterpartiet. Det kanske avslöjar att moderata och vänsterpartistiska synpunkter kan vara oroväckande lika.

Men när det gäller Venezuela är vi kritiska till diktator Maduro. Vi säger att den enda legitima institution och den enda legitima politiska församling som finns där är nationalförsamlingen. Där görs det kraftfulla försök från Maduro att kringgärda, försvåra och rent av förstöra. Men den främste företrädaren för den är Guaidó. Det är därför vi erkänner honom som den legitima representanten för Venezuela.

Fru talman! Om man från Vänsterpartiet kallar Erdoğan diktator undrar jag: Vad är Maduro?

Anf. 74 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! När man lyssnar på Hans Wallmark kan man tro att min åsikt skulle vara väldigt extrem. Den är det för att jag är ensam om den i Sveriges riksdag. Men man kan gå till Hans Wallmarks kollegor i Norge, det norska Høyre. De tycker samma sak som jag.

Det är väl där jag tycker att Sverige har gjort felvalet, för jag tycker att Sverige snarare skulle stå upp för en dialog mellan opposition och Maduros regim, för det är vad det är för mig. Han har kommit till makten genom demokratiska och korrekta val, men han behåller den inte på ett demokratiskt och korrekt sätt. Därför behöver nya val hållas i Venezuela.

Då kan vi spela en roll från EU:s sida och föra en dialog och vara trovärdiga i det. Men när man väljer Juan Guaidó och säger att det är den killen – som inte är vald av något folk och som har färre röster än vad Liberalerna fick i det senaste riksdagsvalet – som ska vara president bara för att Donald Trump har valt det går man en farlig väg där man faktiskt inte etablerar och återställer demokratin i Venezuela.

Anf. 75 KERSTIN LUNGGREN (C) replik:

Fru talman! När det gäller utvecklingen i Turkiet finns det alla skäl att vara oerhört kritisk, mot president Erdoğan och mot den regim som han leder och det förtryck som han utsätter journalister, partier, opposition och medborgare för.

Det är klart att kurdernas situation är djupt allvarlig, och vi har alla skäl att stötta och vara vaksamma för att hävda också deras rätt.

Men, fru talman, i den här diskussionen blir det ändå lite spännande. Jag hör Vänsterpartiet från talarstolen storma mot högerpolitik för att sedan från nästa talarstol omfamna Moderaterna och verkligen bjuda in dem i gemenskapen för att på det sättet kunna skaffa sig en röst som är starkare än den man har i kammaren. Det är spännande när ytterligheterna möts i kammaren, fru talman, på lite olika sätt. Jag hoppas att det kommer att bli mer av liberala krafter i mitten som kommer in i stället – det behövs också i Sveriges riksdag.

Men, fru talman, när jag hör Håkan Svenneling tala om att Maduro kom till makten i en demokrati och genom korrekta val blir jag fundersam. Det är ju dessa val som inte har godkänts och som inte har accepterats. Det var därför som också kritiken mot president Maduro var så tydlig, och det är därför kraven på nyval är vitala. Varför är Håkan Svenneling tvekan här?

Anf. 76 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Det har uppenbarligen stört mittengänget att de inte har majoritet i Sveriges riksdag. Vi märker det varje gång vi påpekar detta. Vi påvisar att vi i enskilda frågor från vänster till höger kan hitta varandra mot mittengänget för att föra Sveriges politik i rätt riktning. Vi tänker göra det och kan göra det. Det är det som vi från V:s sida hela tiden vill vara tydliga med.

Vi tycker att regeringen i stället borde samarbeta med oss i Vänsterpartiet. Jag tycker också att Centerpartiet borde ta sig en funderare på det, för det är väldigt tydligt att vi med Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet har en rösts övervikt, och det gör att vi kan stoppa en himla massa förslag.

Förra mandatperioden såg vi till att det blev en lagstiftning om uranbrytning. För två veckor sedan stoppade vi att kärnkraften skulle öppnas upp i Sverige. Det är viktiga reformer som vi kan göra upp tillsammans, och jag tror att vi kan hitta detta även inom utrikespolitiken om vi bara vill.

Man tror att det sitter några fler liberaler här än vad det gör. Det gör det tyvärr inte, Kerstin Lundgren. Det vill jag bara påpeka. Ni är ett minoritetsstyre.

När det gäller Maduro och Venezuela har jag varit tydlig med att det behöver hållas nya val, och det beror på att allting inte har gått rätt till genom historien. Men vi kan se att den taktik som Sveriges regering, Centerpartiet, andra partier och EU valde för ett år sedan, när man ställde sig på Juan Guaidós sida i en intern konflikt i ett land, inte har lyckats särskilt bra. Det enda som händer är att han kan resa till USA, men det har inte blivit mer demokrati i Venezuela. Det har inte blivit bättre förhållanden på marken. Det venezuelanska folket lider under USA:s sanktioner. Det är där vi befinner oss i dag.

Jag menar att det vore mycket klokare att kliva åt sidan och säga, som Norges högerregering faktiskt gör, att vi vill medla mellan opposition och dem som faktiskt har makten i Venezuela i dag, och det är Maduro. Det är dags att börja inse det nu.

Jag tycker också att man felaktigt målar upp Guaidó som oppositionen när den är mycket mer mångfaldig.

Anf. 77 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Jag hör inte Håkan Svenneling vara tydlig med att Maduro kom till makten genom ett val som inte var vare sig sjyst, fritt eller korrekt. Det vore välkommet om Håkan Svenneling kunde göra det konstaterandet.

Vi stöttar nationalförsamlingen, som Maduro ville upplösa för att den inte stämde med hans politik. Det var ett tydligt exempel på det misstyre som har ägt rum i Venezuela inte bara under Maduro utan också under Chávez, som har gjort att det venezuelanska folket har drabbats väldigt hårt.

När vi sa att fria val ska hållas var det utifrån den venezuelanska konstitutionen. Det var ordföranden, eller presidenten, i nationalförsamlingen som hade detta mandat när en president inte var legitim. Det är det som är skälet till att vi stöttar Guaidó. Vi bygger detta på konstitutionen.

Anf. 78 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Låt oss börja med att göra en korrekt historiebeteckning här, vilket Kerstin Lundgren faktiskt inte gör. Nicolás Maduro kom till makten efter att Hugo Chávez flera gånger hade valts till president – korrekt enligt ett val 2014.

Sedan var det dags för val igen. Då började det inte gå riktigt korrekt till. Man flyttade på valdagen. Man hade olika typer av konstigheter kring den valkommission som fanns. Då gick det inte rätt till.

Jag tänker vara tydlig, Kerstin Lundgren, med att jag tycker att lösningen är nya val i Venezuela. Det är bara så man kan återställa människors hopp om och förtroende för demokrati i Venezuela.

Jag tror att det är dags att börja acceptera att den linje som man har valt när man har utsett Juan Guaidó till sin president med stöd av Donald Trump och stämt in i det han säger inte kommer att vara vägen. Det venezuelanska folket kan nämligen mycket väl välja en vänsterledare på nytt. Men då måste man ge folket chansen, och det är inte min och Kerstin Lundgrens roll att bestämma vem det är som ska vara ledare. Men med det sätt som västvärlden agerar till stöd för Juan Guaidó försöker vi göra precis det.

Anf. 79 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Venezuela har nämnts. Det är ett land som verkligen står på randen till politisk och ekonomisk kollaps med en historiskt allvarlig humanitär kris som en direkt konsekvens.

Häromdagen larmade FN:s flyktingkommissariat om att uppemot 6 miljoner venezuelaner kan vara på flykt i slutet av detta år. Hur många det är som svälter är det ingen som vet.

Samtidigt ser vi att hänsynslösheten och maktfullkomligheten från Maduro och hans regim inte känner några gränser.

När det gäller Venezuela måste vi vara på det klara med att Europas kommunist- och vänsterpartier har valt att förminska regimens ansvar för det som händer. Maktmissbruket och det totala sönderfallet till trots skylls Venezuelas kollaps, som vi hörde från Håkan Svenneling, på USA eller, som det heter, en aggressiv imperialistisk expansion.

Vänsterpartiet är ett av de partier som länge har försvarat det så kallade socialistiska experimentet. I Vänsterns förstamajtåg så sent som 2017 hyljades diktaturen med en jättebanderoll med texten: Venezuela är inget hot. Venezuela är ett hopp.

Håkan Svenneling! Vad är Vänsterpartiets hälsning till de miljontals människor som dagligen lider svårt på grund av den regim som ni kallar ett hopp?

Anf. 80 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Den svenska högern har aldrig sett de framsteg som gjordes i Venezuela under Chávez tid, från millennieskiftet och framåt. Det beror på att man inte vill se de människor som lyftes ur fattigdom, hur de ekonomiska klyftorna minskades och hur landets urfolk inkluderades. I stället valde man att applådera när det skedde ett kupp försök mot Hugo Chávez 2003 och när USA införde hårdare sanktioner mot landet. Det är tydligheten i detta.

Vänsterpartiet har under lång tid varit mycket kritiskt mot Maduro. Ni försöker ge sken av att det är på ett annat sätt bara för att vi inte älskar Juan Guaidó. Men vi har varit kritiska mot Maduros styre och det sätt som han har minskat demokratin och skapat en humanitär katastrof i ett medelinkomstland. Venezuela är en tragedi på många sätt att titta på. När hela världen hade ekonomisk utveckling backade ekonomin i Venezuela. Den har minskat helt otroligt mycket. Och det är folket som har betalat priset för det.

Jag tycker att det är så tråkigt att ni inte bryr er om det latinamerikanska folket. Ni höjer aldrig era röster för folket i Chile, som nu demonstrerar, för folket i Bolivia, för kvinnors rättigheter eller för urfolks rättigheter i Amazonas. Det är om det står en socialist bakom som ni riktar ert fokus på det.

Det är ytterst allvarligt att man applåderar USA:s sanktioner mot Venezuela. Man tror att det ska straffa Maduro, militären och dem som har makten. Men det straffar bara det venezuelanska folket.

Det har gått över ett år sedan krisen i Venezuela briserade. Men ni är fortfarande kvar i samma tankefigur utan att se att det kanske är dags att börja ompröva korten och titta på hur vi kan få en väg framåt och hur vi faktiskt kan få till nya demokratiska val i Venezuela på riktigt.

Anf. 81 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Latinamerika upplever sin värsta humanitära katastrof hittills. Håkan Svenneling säger att det ändå var rätt bra under Chávez tid.

Detta är att släta över och relativisera på ett sätt som vi har sett många gånger. Det är också ett sätt att fullfölja den politik som Vänstern har haft under lång tid. Vi såg det i Europaparlamentet när Vänstern röstade nej till att erkänna Juan Guaidó som legitim ledare. Detta kan tyckas en aning märkligt. Men det ligger i linje med Vänsterpartiets hållning.

När Maduro kom till makten i april 2013 skrev den populäre Jonas Sjöstedt följande hälsning: Grattis, Maduro och Venezuela!

Hur ser Håkan Svenneling på denna hälsning?

Anf. 82 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Du har tyvärr fel, Lars Adaktusson, i den beskrivning som du ger. Vi har inte gett den typ av stöd som du vill påskina att vi har gett. Vi avstod dessutom vid omröstningen. Vi röstade inte nej till förslaget i Europaparlamentet.

Det handlar om att vi inte tycker om den väg som EU har valt, där man utser Juan Guaidó till president över det venezuelanska folkets huvud. Vi behöver återgå till att hitta en väg framåt i Venezuela. Det betyder inte att vi inte ska se de brott som sker mot mänskliga rättigheter, den ekonomiska krisen och allt som Maduro har skapat.

Att hänvisa till någon hälsning som Jonas Sjöstedt gjorde innan det brakade loss på allvar i Venezuela tycker jag bara är dålig politik. Det är nämligen mycket tydligt att vi under lång tid har uttryckt stor oro för det venezuelanska folket. Problemet är att ni andra bara är fast i er borgerliga logik när det handlar om Juan Guaidó. Då uttrycker man oro men bryr sig inte om det venezuelanska folket.

Anf. 83 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Jag läste lite grann i Vänsterpartiets motion från detta riksmöte som handlar om Israel och Palestina. Det var ganska mycket som man känner igen sedan tidigare. Men det var en sak som jag slogs lite av, nämligen yrkande 25, där Vänsterpartiet kräver att den svenska innovationsmyndigheten Vinnova ska avbryta allt samarbete med Israel. Jag kan inte förstå detta. Självklart ska vi kritisera den israeliska ockupationen av palestinska områden och så vidare. Men Vänsterpartiet framför i motionen inga som helst belegg för eller exempel på att Vinnova skulle vara involverat i något sådant.

Den främsta, och egentligen den enda, anklagelse som Vänsterpartiet för fram mot Vinnova är att myndigheten har arrangerat ”en pitchtävling för startups”. Jag har svårt att se det som någon större förbrytelse.

Vinnova arbetar för att utveckla innovationer. Det handlar om artificiell intelligens och sådant som kan vara till hjälp inom sjukvården. Man kopplar ihop lärosäten, man kopplar ihop entreprenörer och så vidare. Man ger också resebidrag för deltagande i en global mäsas om att framställa livsmedel på ett mer hållbart sätt och så vidare.

Jag kan inte förstå varför Vänsterpartiet vill att man ska avbryta allt detta samarbete, dessutom i ett land där det finns rätt goda exempel på bra innovationer. Varför vill ni göra det, Håkan Svenneling?

Anf. 84 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag är glad att Fredrik Malm har läst vår motion om Israels ockupation av Palestina. Det är en bra och intressant motion. Det är synd att Fredrik Malm missade att vi faktiskt tar upp flera av de övergrepp som den palestinska myndigheten har begått mot den egna befolkningen de senaste åren. Jag tycker att den är tydligare i sin kritik av Israels ockupation men också när det gäller vikten av mänskliga rättigheter i Palestina.

När det gäller yrkande 25 om Vinnova är det ingen ny politik från Vänsterpartiets sida. Vi har länge tyckt att man inte ska premiera Israel så länge Israel ockuperar Palestina. Vi ser flera exempel på att man gör det. Det finns ett handelsavtal mellan EU och Israel som är väldigt förmånligt, och det finns ett militärt samarbete – det är väldigt litet, men det finns där – mellan Sverige och Israel: Man har köpt en del israeliska varor, man har haft lite militärattachéer i Tel Aviv och sådana saker. Detta vänder vi oss emot.

Vinnovasamarbetet är ett sådant exempel där vi inte tycker att en statlig myndighet ska samarbeta med Israel. Jag har absolut inget emot myndighetens verksamhet – jag har själv varit ansvarig politiker för dess verksamhet – men jag tycker inte att den ska samarbeta med Israel. Jag ser det som att samarbetet blir en belöning trots att landet ockuperar Palestina.

Det blir väldigt dubbelt från Sveriges sida. Vi vet ju att alla checkpoints och hela ockupationen gör det i princip omöjligt för det palestinska näringslivet att utvecklas. Det finns en öl som jag inte tycker är så god och som produceras i Palestina, och den har fått sluta säljas i Sverige därför att man inte kan leverera den genom Israel. Israel kontrollerar alla exportmöjligheter. Att från Sveriges sida i det läget inte se att Palestinas ekonomi behöver mindre ockupation utan i stället gå till Israel och säga att vi ska ha mer innovationer tycker jag är att premiera Israels politik på ett sätt som jag inte välkomnar.

Anf. 85 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Det är jättebra att Vänsterpartiet också tar upp den palestinska myndighetens övergrepp i sin motion. Orsaken till att jag inte nämner det här är att jag inte har några invändningar mot att man för fram den kritiken, så att säga. Jag välkomnar snarare det.

Det jag inte kan förstå är hur Håkan Svenneling kan dra en direkt koppling mellan någon sorts militärt samarbete och militärattachéer och att svenska startup-företag i Stockholm eller Göteborg – eller i Håkan Svennelings egen valkrets, för den delen – kan möta entreprenörer från andra länder för att till exempel se hur man kan utveckla förädling av produkter, få ett mer hållbart jordbruk och utveckla vetenskapen. Det är en väldigt märklig ingång i frågan om en konflikt att absolut vilja straffa det som är mest konstruktivt av allt, nämligen uppfinningar och ekonomisk utveckling.

Anf. 86 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag tror att man ska komma ihåg att detta inte är ett samarbete mellan olika startup-företag utan mellan två statliga innovationsmyndigheter, en i Sverige och en i Israel.

Ska man på något sätt göra situationen bättre på marken i Israel och Palestina ska man även rikta in sig på palestinsk innovation. Man behöver hjälpa palestinierna att utveckla sin ekonomi och framför allt hitta det vi saknar i dag, det vill säga mötet mellan israeliska startup-företag och palestinska startup-företag. Det är nämligen det ockupationen gör; den delar på människor och skapar en både fysisk och praktisk mur så att människor inte möts. Det är sådant som The Parents Circle – Families Forum och andra exempel på arbete för att få israeler och palestinier att mötas som man borde stödja. Om Vinnova kom med ett sådant förslag skulle jag säga

ja till det, Fredrik Malm, men när man ensidigt samarbetar med Israel belönar man deras ockupationspolitik på ett sätt som jag aldrig kommer att acceptera.

Anf. 87 LARS ADAKTUSSON (KD):

Fru talman! Låt mig inleda med att nämna tre landsmän som inte heller i år fick plats i regeringens utrikesdeklaration: Dawit Isaak, Gui Minhai och Ahmadreza Djalali. Samtliga är de fängslade i brutala diktaturer. De som hoppas att dessa personer ska försvinna i glömska hoppas förgäves – vi är många som från den här talarstolen kommer att upprepa de fängslades namn fram till den dag de återfår sin frihet.

Kristdemokraterna står för en värderingsbaserad utrikespolitik. När hållningslöshet och realpolitik präglar beslutsfattandet står kristdemokratin för värderingar grundade i människovärde och mänskliga rättigheter. I arbetet för fred och försoning när Sverige resultat i samverkan med andra demokratier. Genom bilateralt och multilateralt samarbete byggs trygghet i vårt land och i närområdet, samtidigt som vi aktivt bidrar till internationell säkerhet.

Europeiska unionen är och förblir Sveriges främsta utrikespolitiska arena. Kristdemokraterna är varma Europavänner och arbetar för ett effektivt EU som talar som en röst i utrikespolitiken och stärker det transatlantiska samarbetet med USA. Mot den bakgrunden är det centralt att Sverige snarast ansöker om medlemskap i Nato. Bilateral avtal på försvarsområdet ska välkomnas, men varken Finland, USA eller något annat samarbetsland ger Sverige några försvarsgarantier. Det gör endast ett fullvärdigt Nato-medlemskap.

Fru talman! Drygt 40 år efter den islamiska revolutionen styrs Iran av en regim som förtrycker sin befolkning, avrättar fredliga demonstranter och föraktar demokratin. Samtidigt utgör Iran i dag ett av de största hoten mot internationell fred och säkerhet. Vi ser det i Jemen, och vi ser det i Syrien, Libanon och Irak. Vi ser det i miljardstödet till internationell terrorism, och vi ser det i de upprepade hoten om att utplåna Israel och det judiska folket. Iran är inte vilket land som helst. Det är i grunden ett skningslöst och moraliskt bankrutt system, och sedan länge är lögnen regimens vedertagna verktyg.

Detta blev tydligt efter nedskjutningen av det ukrainska passagerarplanet. Det var först när obestridliga bevis förelåg som de styrande såg sig tvingade att erkänna fakta. 176 människor förlorade sina liv, och 17 av dem var hemmahörande i vårt land. Ansvarig för denna förbrytelse är den iranska regimen. Ansvar för att det som hände inte tillåts passera utan åtgärder vilar tungt på den svenska regeringen. Utökade sanktioner är nödvändiga och måste komma på plats, så som skedde 2014 efter den ryska nedskjutningen av det malaysiska passagerarplanet MH17. För offrens och de anhörigas skull är ansvarsutkrävande nödvändigt. Åtgärder måste vidtas mot den iranska regimen.

Fru talman! Liksom i Iran är utvecklingen i Kina djupt oroande. Som ett resultat av politiskt fattade beslut stärks kommunistpartiets makt på bekostnad av människors frihet och demokratiska reformer. På senare tid har religionsförföljelsen intensifierats mot kristna och mot muslimer. I Xinjiangprovinsen är 1 miljon uigurer placerade i interneringsläger där tortyr och hjärntvätt används för att tvinga fram lojalitet med kommunistpartiet.

Samtidigt ser vi hur den kinesiska regimens maktanspråk sträcker sig även utanför det egna landets gränser. I Sverige uttalar sig Kinas ambasadör hotfullt mot statsråd, och medierna utsätts för aggressiva påtryckningar. Försök görs också att tysta den svenska medborgaren Angela Gui. Samtidigt larmar Säpo om ökad kinesisk underrättelseverksamhet och om flyktingspionage från regimens sida.

Diplomati och politiska kontakter med Kina ska självklart hanteras ansvarsfullt, inte minst med tanke på situationen för den fängslade Gui Minhai. Men det måste också finnas en gräns för hur Kina, med allt sitt politiska och ekonomiska inflytande, kan tillåtas agera i vårt land.

Kristdemokraterna anser att denna gräns har passerats, och av det skälet måste den kinesiska ambassadören förklaras icke önskvärd i vårt land. Samtidigt bör regeringen mer aktivt söka stöd för Kinapolitiken hos övriga EU-länder.

Fru talman! I utrikesdeklarationen framhålls demokratiseringen Drive for Democracy. Ett av demokratins fundament är religionsfriheten. Av världens 2,3 miljarder kristna lever i dag en halv miljard under omständigheter som gör att de inte fritt kan utöva sin religion. Kristna är i dag den mest förföljda religiösa gruppen i världen.

I Mellanöstern såg vi 2014 hur förföljelsen övergick i folkmord på yzidier och på kristna befolkningsgrupper som assyrier, syrianer och kaldéer. Den svenska regeringen väljer att inte erkänna detta som folkmord. På samma sätt väljer regeringen, trots löften från Stefan Löfven, att inte erkänna seyfo, det armeniska folkmordet 1915.

Detta, utrikesministern, är att svika de mest utsatta och kompromissa med värderingar om människovärde och humanitet – de värderingar som borde vara vägledande för svensk utrikespolitik.

I detta anförande instämde Robert Halef och Marcus Jonsson (båda KD).

Anf. 88 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! I december reste Lars Adaktusson till Israel med organisationen Israel Allies Foundation. Detta är en organisation grundad av bosättarrörelsen som inte erkänner ockupationens existens, som propagerar för att Jerusalem ska vara Israels huvudstad utan palestinsk närvaro och som ser märkning av israeliska bosättarvaror som krigsföring mot Israel. Tidigare har Sverigedemokraternas förre riksdagsledamot Kent Ekeröth deltagit i en sådan resa.

Vem som betalade resan denna gång vet vi inte, men på programmet stod besök på en bosättning och att träffa premiärminister Benjamin Netanyahu. När deltagarna träffade Netanyahu överlämnade de en skylt med underskrifter från resans deltagare där de lovade att de aktivt skulle jobba mot EU-domstolens beslut att kräva att produkter som produceras på ockuperade områden ska märkas tydligt för att få säljas i EU.

De israeliska bosättningarna på Västbanken är illegala enligt folkrätten. Det gäller specifikt den fjärde Genèvekonventionen och dess förbud mot att föra över egen befolkning till ockuperad mark.

Det har gått så långt att Lars Adaktusson börjar ifrågasätta erkända akademiker inom folkrätt utifrån var de är födda. Jag tycker att detta är

ungefär lika rimligt som att jag skulle ifrågasätta Lars trovärdighet utifrån att han hejar på HV71.

Under Lars Adaktussons tid som utrikespolitisk talesperson för Kristdemokraterna har det skett en radikalisering av synen på Israels ockupation. Frågan är varför Kristdemokraterna vill liera sig med dessa extrema politiska rörelser i Israel. Är det dessa kompisar man vill ha? Vad får det för konsekvenser för Kristdemokraternas politik?

Stöder Kristdemokraterna och Lars Adaktusson den folkrättsliga analys som EU, FN, Sveriges riksdag och internationella Röda Korset har om att Israel ockuperar Palestina?

Stöder Kristdemokraterna FN:s, EU:s, Sveriges riksdags och nu senast EU-domstolens analys att israeliska bosättningar är illegala?

Anf. 89 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Håkan Svenneling kan få till det. Resan till Israel skedde tillsammans med 20–25 parlamentariker från – tror jag – nästan samtliga EU-länder, inklusive Finland. Vi träffade den israeliska oppositionen. Vi träffade företrädare för olika organisationer inom civilsamhället. Vi träffade också företagare och en rad olika företrädare för det israeliska samhället.

Jag tycker att det är viktigt att vara uppdaterad om vad som händer – inte minst inrikespolitiskt – i Israel i dessa dagar när det har varit en historiskt svår parlamentarisk situation. Ännu ett val väntar den 2 mars. Så var det med det.

Självklart – och det har vi sagt många gånger – stöder Kristdemokraterna en tvåstatslösning. Vi tror att det är den rimliga lösningen i den situation som råder. Men vi är samtidigt inte naiva och tror inte att detta går att genomföra i morgon. Vad skulle hända om Islamiska jihad och Hamas flyttar ännu närmare Israel och kommer ännu närmare israeliska tätbefolkade städer? Det skulle bli en massaker på det judiska folket, och detta vill vi undvika.

Det är viktigt att hålla sig till folkrätten, men de värsta folkrättsbrotten som begås i Mellanösternkonflikten begås av terrorstämplade organisationer som Hamas, Islamiska jihad och Hizbullah. Jag hör aldrig Håkan Svenneling och Vänsterpartiet tala om dessa folkrättsbrott – alltid är det Israel som ska svartmålas. Varför, Håkan Svenneling?

Anf. 90 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag vill bara konstatera att Lars Adaktusson inte sa att Israel ockuperar Palestina. Han sa inte heller huruvida bosättningarna är illegala eller inte, även om han nämnde att folkrätten ska gälla.

Jag är helt medveten om att det pågår folkrättsbrott på båda sidor. De raketer som Hamas, Islamiska jihad och andra skjuter från Gaza mot Israel räknas de flesta gånger som folkrättsbrott eftersom man inte vet om man träffar civila eller militära mål.

Det är väl detta – att han reste ned och såg hur det såg ut på marken – som jag tycker är det positiva med Lars Adaktussons resa. Problemet när man allierar sig med denna typ av bosättarrörelser, som Lars Adaktusson har gjort de senaste åren, är att det blir väldigt svårt att få någon trovärdighet, särskilt när man angriper oberoende akademiker.

Jag är orolig för att Lars Adaktusson blir Donald Trumps språkrör i Sverige när man tycker att Trumps förslag till fredsplan är en fredsplan trots att alla vi andra ser att det är ett förslag till apartheid.

Prot. 2019/20:73
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 91 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Sluta att tala om att vi har allierat oss med bosättarrörelsen! Det där är någon vulgärpropaganda som Håkan Svenneling har hittat i några vänsterblaskor – det är totalt nonsens.

Återigen: Det allvarliga som sker är ju att de grova folkrättsbrotten från de terrorstämplade organisationerna sätter skräck i en hel befolkning. Israel är i dag världens mest utsatta land när det gäller den typen av attacker. Ser man inte att huvudorsaken till Mellanösternkonflikten inte är den ockupation eller de bosättningar som Håkan Svenneling talar om utan hotet mot Israel – hotet att utplåna Israel – tror jag att det är svårt att förstå det som sker. Det är ju det som hela konflikten har handlat om sedan 1948.

Anf. 92 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! När OSSE häromdagen sammanfattade parlamentsvalet i Azerbajdzjan sa de att den restriktiva lagstiftningen förhindrade verklig konkurrens och att deras slutsats är att det inte fanns någon meningsfull diskussion eller något meningsfullt val för väljarna.

Detta är ett exempel på hur många val i världen går till. Den styrande regimen har strypt oppositionens möjligheter. Valet syftar till att bekräfta makten, inte till att befolkningen ska kunna rösta fram en förändring.

Att rösta i fria val om vilken väg samhället ska gå är demokratins allra mest grundläggande princip. Men i en rad länder riggas val, som i Bolivia i höstas. Den styrande regimen missbrukar statens resurser och skapar en total dominans, som i Venezuela. Kritiska kandidater stoppas, som i Ryssland eller i Iran, eller så håller man inga val alls, som i Palestina.

Men även i demokratiska stater kan val missbrukas. Valkampanjer korrumpas genom fake news och ohämmade lögnar och överdrifter. Så skedde i USA när Donald Trump blev vald och i brexitkampanjen i Storbritannien. I flera demokratier kan politiker trixa med valkretsindelningen för att öka chansen att vinna. I Turkiet försöker författningsdomstolen just nu att stänga ned fyra politiska partier för att dessa har ordet Kurdistan i sina partinamn.

Fru talman! Demokrati handlar förstås om långt mycket mer än fria val. Men utan fria val finns det ingen demokrati. Dessvärre har svensk utrikespolitik ofta varit undfallande mot auktoritära stater, och på flera håll har vårt bistånd rentav förstärkt en negativ utveckling och bidragit till att korrupta regimer har kunnat klamra sig fast vid makten.

Moçambique är ett sådant exempel. Perioden 2015–2020 går över 4 miljarder svenska kronor i bistånd dit. I Moçambique har samma parti styrt oavbrutet sedan befrielsen på 70-talet, och partiet kontrollerar hela statsapparaten. Valen har kritiserats, oppositionen trakasseras, pamparna i regeringspartiet utgör den ekonomiska eliten och korruptionen är utbredd på högsta politiska nivå. Ändå kanaliseras Sverige hundratals miljoner svenska skattekröner till denna regim år efter år.

En liberal utrikespolitik handlar om att stärka de demokratiska fri- och rättigheterna. Vårt stöd ska gå till dem som vill bygga demokrati, inte till dem som täpper till truten på sina kritiker.

Fru talman! Mycket är tyvärr nattsvart i världen men långtifrån allt. Under de senaste årtiondena har vetenskapen, ekonomin, tekniken och globaliseringen tagit vår värld till nya höjder. Hundratals miljoner människor har lyfts ur fattigdom. Vi lever längre, lär oss mer och kan bota allt svårare sjukdomar. Detta är en följd av individuell frihet, äganderätt, frihandel och marknadsekonomi – kapitalism, om man så vill. Det är också ett resultat av omfattande investeringar i utbildning, välfärd, hälsovård och forskning.

Liberalerna menar att Sveriges utrikespolitik, diplomati, handel och andra relationer med andra länder måste handla om att stärka sådana positiva processer. Grunden för hela den positiva utvecklingen i världen är den liberala demokratin, den multilaterala världsordningen och respekten för rättsstaten.

Men på flera håll hotas denna utveckling. Sverige är som ett litet och öppet samhälle också exponerat för påtryckningar från mindre konstruktiva stater. Länder som Ryssland, Kina och Iran agerar destruktivt mot Sverige och i Sverige. För vår långsiktiga säkerhet är det mycket viktigt att vi fördjupar samarbetet med våra nordiska grannar och med Europeiska unionen. Sverige bör bli medlem i Nato, och vi måste skydda kritisk infrastruktur och informationsteknik mot allt från fientliga uppköp till hackerattacker.

Fru talman! Miljön och klimatet är en ödesfråga för oss människor och för vår planet. Detta kan inte uttryckas tydligt nog. Vår utrikespolitik måste användas aktivt för att värna globala avtal om minskade utsläpp, stärka tekniköverföring och bidra till klimatomställningen.

Sverige bör agera för att skapa en gemensam koldioxidskatt i Europeiska unionen och för att systemet med utsläppsrätter ska fungera bättre. Målet bör vara, även om det ligger längre fram i tiden, att skapa ett globalt pris på koldioxid, vilket vore det mest effektiva sättet att minska utsläppen av växthusgaser.

Effekterna av klimatförändringarna skapar också geopolitiska spänningar. Människor tvingas flytta på sig eller fly för att vattentillgången minskar eller för att jordbruksmarken inte längre producerar som den brukade. Detta är i sig en stor risk globalt.

Klimatfrågan hänger också ihop med demokratin. Mer fossilfri energi minskar vårt beroende av olja och gas, som ofta importerar från odemokratiska stater. Genom att bryta oljeberoendet tvingas också länder att ställa om till mer klimatvänlig produktion.

Fru talman! En liberal utrikespolitik är ett resolut och principfast stöd för kvinnors rättigheter och utsatta minoriteter. Vi ser med förtvivlan och vrede på det förtryck och slaveri som kvinnor och andra utsatta grupper och individer utsätts för i många länder.

Vi står bakom rätten för utsatta demokratier som Taiwan, Israel och Hongkong att få leva i frihet och trygghet och att invånarna själva får välja väg för framtiden.

Anf. 93 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag uppskattar verkligen Fredrik Malms anföranden i många avseenden, inte minst i dagens replikskifte med utrikesministern när han lyfter upp kurdernas situation i Turkiet. Det är ganska ofta som Liberalerna kommer med bra ställningstaganden på det utrikespolitiska området.

Jag är därför lite bekymrad över den januariöverenskommelse som Liberalerna har ingått med regeringen och Centerpartiet. Liberalerna har nämligen nästan helt lämnat walkover till regeringen på det utrikespolitiska området.

I endast en konkret fråga kom man överens om något utrikespolitiskt, och det gällde enprocentsmålet för biståndet. Här var man tydlig med att det skulle behållas och att inga undantag skulle accepteras. Men vart biståndet skulle gå spelade mindre roll.

Visst stod det något om att demokrati är viktigt, men utöver det struntade Liberalerna i stort sett helt i utrikespolitiken – trots vetskapen att det är regeringen som äger utrikespolitiken.

Anser Fredrik Malm att överenskommelsen var bra om han ser till det utrikespolitiska området?

Anf. 94 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Jag tackar Markus Wiechel för frågan och resonemangen.

Liberalerna har inte riktigt samma uppfattning som några av de andra partierna i januarikonstellationen i ett antal rätt centrala frågor. Det gör att vi står en bit ifrån varandra i en del utrikespolitiska frågor.

Min och flera andra liberalers slutsats är därför att vi vill ha en friare roll i utrikespolitiska frågor för att kunna göra överenskommelser också med partier utanför januarikonstellationen. Det gjorde vi till exempel i höstas med Vänsterpartiet när det gällde stopp för krigsmaterielexport till Turkiet.

Det är mycket riktigt att utrikespolitiken i huvudsak är en kompetens för regeringen. Det är så enligt vår författning, vilket innebär att rollen som stödparti blir aningen problematisk när det gäller utrikespolitiken.

Jag är ändå glad åt de delar i januariavtalet som rör utvecklingssamarbetet, till exempel biståndet, och att det ska vara större demokratifokus där. Liberalerna kommer att följa detta noga och se hur detta arbete fortskrider. Vi är också beredda att förhandla i de delar som vi har enats om i januariavtalet. Men i stora delar av utrikespolitiken kan vi göra överenskommelser också med andra partier i Sveriges riksdag.

Anf. 95 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Fredrik Malm för ett klagande inlägg. Jag blir ändå en aning fundersam med tanke på att regeringen äger utrikespolitiken och att Liberalerna står långt från regeringspartierna i många utrikespolitiska frågor, inte minst avseende Israel–Palestina. Vi har hanteringen av olika totalitära stater, där Liberalerna ligger mycket närmare oss i frågan, till exempel när det kommer till kurdernas situation i Turkiet och så vidare.

Regeringen skulle kunna pressas mycket mer, och jag beklagar att Liberalerna inte väckte dessa frågor. De hade kunnat tas med i avtalet, med tanke på att Socialdemokraterna gjorde stora eftergifter. Varför lades inte mer fokus på det utrikespolitiska området i överenskommelsen?

Anf. 96 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Utrikespolitiken är viktig. Det finns vissa delar eller några punkter i januariavtalet som berör utrikespolitiken. Dit hör exempelvis punkterna om enprocentsmålet och att det ska vara ett större demokrati-

fokus och en fokusering i svenskt bistånd. Det är ganska stora områden vi talar om. Det gäller inriktningen för 1 procent av vår bruttonationalinkomst, närmare 50 miljarder. Det finns också skrivningar som rör krigsmaterielexport till länder som är krigförande i till exempel Jemen.

I andra frågor i utrikespolitiken kan jag se att partierna i olika frågor kan stå olika nära varandra och olika långt ifrån varandra också. Vi agerar inom ramen för januariavtalssamarbetet på de punkter vi har förhandlat fram. På de punkter vi inte har förhandlat fram är vi fria att agera.

Anf. 97 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag tänker prata om det som Fredrik Malm nämnde när det gäller januariavtalet och vapenexport.

I oktober tog jag och Fredrik Malm, som vi har varit inne på, ett initiativ i utrikesutskottet för att stoppa vapenexporten genom ett vapenembargo på EU-nivå. Det var en hel del om och men, men till slut nådde vi enighet i utrikesutskottet. Detta ledde till att tonen skärptes från Sveriges sida och till viss del även från EU:s sida. Däremot fattades själva beslutet att stoppa vapenexporten av myndigheten ISP, med hänvisning till de uttalanden som gjorts här i riksdagen men även av regeringen och EU.

Det är inte bara Sveriges vapenexport till Turkiet som är problematisk. Om man vill uppnå det som Fredrik Malm var inne på, att bygga demokrati, måste man fundera på vår export till de länder som deltar i den saudiskledda koalitionen i Jemen. Den uppgick till 716 miljoner kronor mellan 2015 och 2018. Vi har exporterat till sex länder, och kriget har pågått i fem år. Samtliga sex länder är auktoritära stater som bryter mot mänskliga rättigheter. Runt hörnet ligger också försäljningen av stridslednings- och radarsystemet Globaleye, som skulle förbättra Förenade Arabemiraternas förmåga i Jemen markant och som rör så stora belopp som 20 miljarder kronor.

Jag tycker att det var bra att Miljöpartiet men också, tippas jag, Liberalerna drev på för punkt 70 i januariöverenskommelsen, som handlar om att stoppa exporten till den saudiskledda koalitionen. Tyvärr verkar de socialdemokratiska ministrarna inte lyssna, för ett år efter januariavtalets tillkomst har det inte hänt något. Inte ett enda initiativ har tagits för att uppfylla punkten.

Den 20 januari i år skrev Benjamin Dousa att det är M och S som behöver diktera villkoren för svensk vapenexport, inte småpartierna.

Jag undrar: Vad tycker och tänker Liberalerna om detta?

Anf. 98 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Håkan Svenneling säger att ingenting har hänt på ett år. Är inte detta ganska bra, för det betyder väl att man inte har förnyat några tillstånd för export?

I grund och botten delar jag Håkan Svennelings uppfattning att Sverige inte ska exportera vapen till länder som är odemokratiska. Det var grunden för hela den så kallade KEX-utredningen om lagstiftningen om export av krigsmateriel. Grunden för utredningen var just att vi ska få ett regelverk som innebär mer restriktioner för export av krigsmateriel till länder som bryter mot mänskliga rättigheter.

Jag förutsätter att lagstiftningen följs och att inga beslut fattas om att exportera krigsmateriel till länder som är auktoritära eller som, i det här fallet, skulle bryta mot den punkt som vi är överens om i januariavtalet.

Prot. 2019/20:73
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 99 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Vi har inte fått statistiken för exporten under 2019, utan den kommer framåt våren. Det blir intressant att se vilken påverkan som punkt 70 i januariavtalet faktiskt har haft. Det som är min poäng är att regeringen därefter inte har fattat några beslut om att göra något för att stoppa vapenexporten, utan man har fastnat i att allt är bra därför att vi fick en ny lagstiftning som riksdagen beslutade om 2018. Men det stämmer inte riktigt. Till exempel har ambassadören i Förenade Arabemiraten uttryckt att punkt 70 inte gäller därför att den inte är beslutad av regeringen, att den är ett papper mellan Fredrik Malm och Ann Linde och att den inte har någon verkan i praktiken.

Jag tycker att Liberalerna har ett val här. Jag förstår att Socialdemokraterna är sega, svårörliga och helt hopplösa. Så har de varit när jag har samarbetat med dem, och det har säkert varit samma sak för januaripartierna. Men vi borde ändå vilja göra något i praktiken, och här tycker jag att småpartierna – Liberalerna, Centerpartiet och Miljöpartiet – har ett ansvar att få fart på de tröga Socialdemokraterna.

Anf. 100 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Ambassadören i Förenade Arabemiraten verkar ha en attityd till januariavtalet som är snarlik den som Håkan Svennelings parti har och även Moderaterna, som nu gör allt för att avtalet inte ska hålla.

Faktum är att vi har en lagstiftning på plats som förmodligen är den mest restriktiva sett till alla länder som är jämförbara med Sverige. Därtill har vi en politisk kontrollmekanism i form av Exportkontrollrådet, EKR. Jag kan inte uttala mig om tidigare ingångna avtal och annat vad gäller frågor om retroaktiv lagstiftning och sådana saker, men jag förutsätter att Sverige inte exporterar vapen till länder som Saudiarabien.

Anf. 101 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Fredrik Malm är liberal och håller på fel Stockholmslag i fotboll. Ändå är han en förträfflig person och politisk företrädare.

Inte sällan har Liberalerna och Kristdemokraterna en samsyn i utrikespolitiken, exempelvis i synen på Mellanösternkonflikten och Israel. I båda partierna sörjer vi över den rödgröna regeringens raserande av relationerna med Mellanösterns enda demokrati. Vi ser med oro på den palestinska ledningens spridande av antisemitism och stöd till terrordömda personer. Det som skiljer är att Kristdemokraterna är ett oppositionsparti och att Liberalerna, som vi har hört, ingår i ett organiserat samarbete med regeringen och har egna tjänstemän i Regeringskansliet.

Utrikespolitiken ingår inte i överenskommelsen med de rödgröna partierna. Jag vill ändå fråga Fredrik Malm: Finns det några möjligheter för Liberalerna att, med de kontakter som partiet ändå har med regeringen, påverka Mellanösternpolitiken i rätt riktning, så att säga?

Anf. 102 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Jag har störst bekymmer med Lars Adaktussons synpunkter på fotbollslagspreferensen. Jag är uppvuxen precis bredvid den gamla Söderstadion. Jag gick på min första Hammarbymatch 1987, när vi förlorade med 1–0 mot Brage. De grönvita ränderna går aldrig ur, även om Lars Adaktussons är svartgula.

Bortsett från detta noterade jag att statsministern under sitt besök i Israel skrev en artikel i israelisk press där han tydligt klargjorde att Sverige står bakom hela den internationella definition som gäller för vad som är antisemitism. Där ingår delar som rör systematiska, ensidiga och ohämmade påhopp på staten Israel och att dessa kan ha en koppling till antisemitism. Jag tycker att detta var ett bra klargörande.

Jag var inte heller helt säker på att Socialdemokraterna skulle landa i en sådan slutsats. Inte minst har vi sett hur det gick för Labour i Storbritannien; man tråkade in sig i de där frågorna och fick en oerhört uppslitande intern debatt. Det skulle verkligen inte ha förbättrat Sveriges anseende eller relationer med Israel om man landat i en annan slutsats.

Det här tycker jag är ett exempel på att det inte är så ensidigt att allting i regeringens Israelpolitik eller statsministerns syn enbart skulle vara demoniserande eller negativt mot Israel. Jag anser också att det finns goda exempel, och dem tycker jag att man ska lyfta fram i sammanhanget. Men i övrigt jobbar vi givetvis för att Sverige ska ha en mer balanserad hållning i Mellanösternkonflikten.

Anf. 103 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag håller med Fredrik Malm om att det finns positiva tecken. Men socialdemokratisk utrikespolitik har en lång historia. Man har kört i diket rejält till exempel i relation till Kuba, Iran och andra auktoritära stater.

Jag menar inte att Liberalerna är ansvariga för socialdemokratisk utrikespolitik. Däremot har Liberalerna medverkat till att Socialdemokraterna sitter vid makten. Om jag inte minns fel pläderade Fredrik Malm för att Liberalerna borde ingå i regeringen fullt ut. Skulle detta, Fredrik Malm, vara bättre för att kunna påverka utrikespolitiken?

Anf. 104 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Det sista är väldigt svårt att svara på. Det beror ju helt och hållet på vem som är utrikesminister. Om det är en liberal utrikesminister förväntar jag mig mer liberal politik än om det är en socialdemokratisk utrikesminister.

Men i grund och botten är det ju så, fru talman, att vi i riksdagen är åtta partier med olika synpunkter i olika frågor. I vissa sammanhang möts vi och kan komma överens. Den slutsats som mitt parti drog var att vi inte ville att ett högerpopulistiskt parti skulle få ett sådant inflytande över den dagliga politiken att det i praktiken skulle kunna villkora vartenda ärende vid varenda votering varenda onsdag och torsdag under åtta månader varje år. Det hade inneburit enorma problem för stabiliteten i det svenska politiska systemet. För min del var slutsatsen av förändringarna i det politiska landskapet att januariavtalet var nödvändigt.

Anf. 105 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Trygghet och stabilitet kan vi i Sverige bara bygga tillsammans med andra. Vi är beroende av omvärlden. I vår globala värld är därför samarbetet och stödet till FN:s organisationer centralt. Där har länderna enats om en ambitiös global agenda för att nå gemensamma mål till 2030, vilket ger en tydlig inriktning för vårt samlade arbete med att göra världen bättre för andra.

Flera av de länder som står bakom agendan har dock svårt att leva upp till grundläggande mänskliga rättigheter. Kvinnor förtrycks. Folkgrupper förföljs. Befolkningen övervakas. Rösträtt och yttrandefrihet begränsas. Totalitära regimer förvägrar sina medborgare den frihet och de rättigheter som är grundläggande för att bygga fredliga och hållbara samhällen. Den ekonomiska ojämlikheten ökar, både mellan och inom länder. Över hela världen demonstrerar människor för frihet, jämlikhet, demokrati och klimatomställning. I den omställningen måste alla vara med, och vi måste hjälpa till att göra människor delaktiga. Delaktighet ger demokrati, och utan demokrati har vi ingen varaktig fred eller omställning.

Under mer än ett decennium har det demokratiska utrymmet minskat och civilsamhället pressats tillbaka. Att säkra civilsamhällets roll och utrymme genom vårt internationella arbete är därför en viktig prioritering och behöver fortsätta vara det.

Fru talman! Världen förändras snabbt, och vi har bråttom. Klimatpolitik är säkerhetspolitik i allt högre utsträckning. Vi måste säkra framtiden för våra barn och barnbarn. Om tio år måste utsläppen ha halverats. I stället ser vi hur utvecklingen går åt helt fel håll och hur klimatförändringarna redan är här. Bränderna i Australien, torkan i Etiopien, översvämningarna i Indonesien, gräshopporna i Afrika och det täta regnet av larmrapporter från IPCC vittnar om det otroliga mänskliga lidande och de ofattbara kostnader som klimatförändringarna skapar. Det är världens fattigaste som drabbas först och hårdast, men vi blir alla förlorare.

Men i omställningen visar Sverige vägen, både hemma och globalt. Den ledarrollen får inte försummas. När Sverige går före skapar vi utrymme för andra att följa efter. Och vi har visat att politiken har kraft att förändra. Tack vare vårt arbete och Isabella Lövin's The Swedish Proposal, som höjde priset på utsläppsrätter radikalt i EU, rasar kolanvändningen i land efter land. Kolet i kol- och stålunionen håller på att spela ut sin roll.

Samtidigt är Sverige ledande i den globala kampen för omställning. Vi har visat att det går. Det är vår roll att ständigt driva på för fler och snabbare åtgärder, för det behövs fler åtgärder för att vi ska klara klimatet, vår allra viktigaste säkerhetsfråga. Omställningsarbetet behöver göras på alla fronter. Nu sätter vi stopp för svenska fossila exportkrediter och slopar fossila investeringar i AP-fonderna. Våra gemensamma pengar ska stödja omställningen, inte stoppa den.

Fru talman! Det svenska biståndet är definierande för den svenska politiken och Sveriges förhållande till vår omvärld. Internationell solidaritet är en ideologisk grundpelare inte bara för oss gröna utan för många engagerade svenskar. Med stor makt kommer ett stort ansvar, och det ansvaret axlar Sverige. Vårt bistånd är det bästa i världen. Det ska vi vara otroligt stolta över.

Därför är det med oro som jag nu ser den moderata oppositionen utmana biståndet. De vill ta tillbaka pengarna som i dag går till barn i krigs-

Prot. 2019/20:73

12 februari

Utrikespolitisk debatt

situationer, till familjer på flykt, till bönder som förlorat sina skördar och boskap i torkan och till skolorna som ger tusentals barn en möjlighet till ett bättre liv. Det är en kall politik, ovärdig ett land som Sverige.

Det finns de som vill påstå att vi inte har råd med solidaritet. Men alldeles nyligen högtidlighöll vi minnet av Förintelsen och lovade att något sådant aldrig ska hända igen. I dag flyr historiskt många människor från krig, förtryck och klimatförändringar. Samtidigt debatteras på många håll hur vi kan begränsa mottagandet av människor som flyr för sina liv. Jag vill hedra minnet av Förintelsen – och aldrig glömma det som hände – genom att värna asylrätten och de människor som är på flykt i dag. Asylrätt betyder för oss i Miljöpartiet att vi lärde oss av historien under världskriget. Det betyder att inte svika idealen och avtalen nu i en tid när de behövs som mest.

Fru talman! Vägen till en jämställd värld är lång. Därför är den feministiska utrikespolitiken så viktig. Det handlar om att i alla delar vid alla tillfällen fråga var kvinnorna är och sätta dem främst. I dagens Europa hotas aborträtten, och konservativa krafter vinner mark genom att ifrågasätta kvinnors rätt till sin egen kropp. Donald Trumps så kallade gag rule har fått stort genomslag, men svenskt bistånd är där och möter upp och räddar livet på många av världens mest utsatta kvinnor.

Fru talman! När oron ökar och människor ställs mot människor får vi inte tveka om att vid varje tillfälle driva på för förbättring.

Anf. 106 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Janine Alm Ericson nämnde tidigare i dag att Miljöpartiet alltid kommer att stå upp för enprocentsmålet. Jag är som många vet en varm anhängare av internationellt bistånd. Men jag har också mina gränser.

Mina gränser har passerats när vi ser skottlossningar i Sverige, när vi ser pensionärer som letar burkar för att de inte kan få sin ekonomi att gå ihop, när vi ser sjukvården fallera fullständigt, så att människor dör i vårdköerna, när vi ser det svenska samhället falla samman på grund av att det inte satsas tillräckligt med resurser på dem som en gång i tiden har byggt upp vårt samhälle, på dem här i Sverige som är svaga och behöver vårt stöd och på de ungdomar som bor i utanförskapsområden som i dag näst intill har förvandlats till krigszoner och när det runt om i landet sker sprängningar som kan jämföras med knarkkartellernas Mexiko. Det är en utveckling som jag vet att jag delar oron för med Janine Alm Ericson och många andra ledamöter i riksdagen. Vi oroas alla över det här.

Jag och mitt parti ser att vi på något sätt måste sätta stopp och se till att vi kan satsa resurserna i vårt samhälle för de medborgare som har röstat på oss. Vårt huvudsakliga uppdrag är nämligen för de svenska medborgarna och de människor som bor här.

Som anhängare av bistånd tycker jag att det är bra att vi hjälper andra delar av världen. Men när samhället ser ut som det gör i dag måste vi satsa här.

Min fråga till Janine Alm Ericson är: Hur långt kan regeringen och Miljöpartiet gå? Kan man inte sätta stopp någon gång? Kan man inte inse att vi inte kan skicka mer pengar till utlandet när vi inte har tillräckligt här i Sverige?

Anf. 107 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Vi står bakom enprocentsmålet i biståndet. Som jag sa förut är det inte därför att det är en siffra utan för att det ger effekt i de länder där vi väljer att hjälpa till eller i de stora internationella institutionerna. Att Sverigedemokraterna är varma anhängare av biståndet är en välkommen sak att höra. Men det klingar lite falskt när man i verkligheten vill dra ned.

Markus Wiechel försöker nu göra inrikespolitik av den utrikespolitiska debatten. Det kan man naturligtvis göra. Då vill jag bara svara att den bild som nu målades upp är till viss del sann. Vi har stora problem i Sverige med vissa delar. Att det skulle bero på att vi har en internationell solidaritet och försöker att hjälpa till och göra hela världen till ett bättre ställe, också därför att det är bra för oss i Sverige, är inte en analys jag vill ställa upp på.

Inrikespolitiken och de problem vi ser här behöver åtgärdas med nationell politik. Det handlar om att vi stärker sjukvården och rättsväsendet och anställer de nya poliser som regeringen har ställt sig bakom. Vi ska jobba hårt för det med polisutbildning och fler som kommer tillbaka till yrket.

Att vi skulle behöva dra ned på våra internationella ambitioner att göra världen till en bättre värld för alla för att klara våra problem här på hemmaplan ställer jag inte upp på.

Anf. 108 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! All politik hänger ihop. Utrikespolitik och inrikespolitik hänger ihop. Allt vi gör utrikespolitiskt kommer också att påverka oss inrikespolitiskt.

Det är just det jag försöker säga här. När ni prioriterar enprocentsmålet som ni gör nedprioriterar ni också det svenska samhället. Ni nedprioriterar satsningar på rättsväsen, våra pensionärer här i Sverige och annat som behöver resurser här i Sverige.

Sverigedemokraterna har under många år varit det parti som efter de avräkningar som ni stod bakom lade mest pengar på det internationella biståndet. Men nu inser vi att vi inte kan göra det längre. Vi har så många svaga grupper i Sverige som behöver stöd.

Det är vad jag tycker är så sorgligt med den här inställningen. Tillräckligt mycket pengar ska slussas ut ur Sverige. Jag menar bestämt att pengarna behövs i Sverige

Anf. 109 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Vi behöver mer pengar för att säkra flera olika verksamheter i Sverige. Det gör vi också genom regeringens budget.

När vi talar om nedprioriteringar är det intressant att notera att Sverigedemokraterna stöder ett budgetförslag som innebär stora skattesänkningar också för människor som redan har mycket. Man vill ställa utsatta grupper mot varandra och i stället gynna grupper som har väldigt mycket och som skulle kunna dela med sig i solidaritet.

Förutom skattesänkningar säger man att man vill dra ned stödet till kommunerna väldigt mycket. De har i dag stora kostnader för till exempel flyktingmottagningen. Det är en osolidarisk politik. Den stöttar inte dem som är utsatta i Sverige och globalt.

Anf. 110 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Miljöpartiet står bakom den utrikespolitiska deklarationen. Därför finns det skäl att lyfta fram ett av de perspektiv som inte tagits upp i den här utrikespolitiska debatten så mycket.

Det är den formulering som fanns på s. 3 om att vi ska bidra till långsiktig stabilitet och säkerhet i vår del av Europa. Det är naturligtvis viktigt. Frågan är bara hur.

Min bild är att Miljöpartiet är ett parti som står upp för multilaterala lösningar och som gillar att det finns en tydlighet i politiken. Frågan är: Är verkligen politiken för säkerhet i vår del av Europa nu tydlig?

Vi står mittemellan. Vi är en del av EU. Vill Miljöpartiet att EU:s säkerhetspolitiska förmåga och beslutskraft också militärt ska förstärkas? Är det så att ensam helt plötsligt är stark? Eller är tvåsamhet det viktiga som med Sverige och Finland?

Skulle man möjligen från Miljöpartiets sida kunna tänka sig att se ett medlemskap i Nato som en viktig del för att tydliggöra vårt ställningstagande och våra vägval för den som eventuellt funderar?

Anf. 111 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Tack, Kerstin Lundgren, för frågan!

Där kan jag ge ett tydligt svar. För dem som funderar på om Miljöpartiet vill gå med i Nato är det tydliga svaret nej. Däremot är jag glad för bland annat den tvåsamhet som Kerstin Lundgren nämner med vårt ökade samarbete med till exempel Finland. Det är inte det enda samarbete vi har. Vi har bilaterala överenskommelser med England och Frankrike. Vi är en del av EU. Där för vi naturligtvis en gemensam politik, och vi stärker varandra.

Om säkerheten i Europa bara låg på Sveriges bord att avgöra och stärka hade vi nog sett en helt annan utveckling. Tyvärr ser vi inte det. Brexit har till exempel varit en del där man famlar och inte vet vad det kommer att betyda för relationerna.

Vi vill ha starka samarbeten mellan länder som är demokratiska och har samma värderingar. Det är någonting som vi väldigt starkt står bakom.

Anf. 112 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Det handlar om att ha ett starkt, organiserat och tydligt samarbete med de länder som vi står nära. Det är Storbritannien post-brexite, Norge och naturligtvis de flesta andra EU-medlemmar, nämligen Nato. Det är en naturlig väg om man vill skapa synlighet och tydlighet om den svenska säkerhetspolitiska hållningen. Det är en bra garanti för Sverige om man vill vara bidragande till långsiktig säkerhet

Fru talman! Tvåsamhet var populärt hos Miljöpartiet och gärna med Finland. Kan då Miljöpartiet möjligen tänka sig att göra som Finland? Skulle en Nato-option vara möjlig? Finland har en option om medlemskap i Nato. Är det så att Miljöpartiet vill driva bort Finland från den optionen?

Anf. 113 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag har inga synpunkter på hur andra nationer väljer att avgöra sitt Natomedlemskap. Däremot kan jag tycka att det är intressant vad som hänt det senaste halvåret och hur utvecklingen för Nato har varit.

Vi har i den här kammaren hört väldigt omfattande kritik mot Turkiet. Det är någonting som jag ställer mig bakom. Det tas över huvud taget inte in i de här politiska tankegångarna och när vi talar om hur vi ska förhålla oss till Nato. Det är anmärkningsvärt.

Sedan har man sina olika inställningar och bevekelsegrunder i den frågan. Vi i Miljöpartiet tror att Sverige har det bäst med att stå utanför Nato. Det är en politik som vi kommer att fortsätta att driva.

Anf. 114 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Miljöpartiet är sprunget ur freds rörelsen, och jag tänker att Janine Alm Ericson har lyssnat med intresse på de replikskiften jag har haft kring vapenexport.

Det har varit tydligt att du, Janine Alm Ericson, vill att regeringen ska göra mer än den gör i dag. Till Sveriges Radio sa du i januari: Miljöpartiet ser inte på punkt 70 som en fortsättning av befintliga regler. Det är bra, tycker jag, att du gör den analysen. Du säger också: Vi ska kämpa på för att vapenexporten ska minska och speciellt till de krigförande länderna i Jemen.

Det är detta som är kärnan i punkt 70. Problemet med det är som vi har bakom oss med januariavtalet är att vi inte har sett några konkreta beslut från regeringens sida när det handlar om att man har stoppat vapenexporten.

Det är viktigt att jämföra Turkiet och Saudiarabien. När det gäller Turkiet skapades genom Fredrik Malm ett tryck i Sveriges riksdag, där Janine Alm Ericson och alla andra röstade för att vi skulle vara hårda i vårt fördomande och driva på för ett vapenembargo. Det gjorde att myndigheten ISP sa: Yes, vi ska inte exportera några vapen till Turkiet längre.

Men man har uppenbarligen inte uppfattat punkt 70 i januariavtalet på samma sätt, för man har inte fattat det beslutet från ISP:s sida. Man har ambassadörer som fortfarande tycker att det är helt okej att underlätta export, och vi ser att Globaleye ligger runt hörnet för vapenexport. Ann Linde sa förut att exporten är viktig och att handelsavtal ska hållas.

Jag undrar därför vad Janine Alm Ericson anser om att regeringen inte har gjort mer för att uppfylla punkt 70. Har du några idéer och förslag om hur vi ska få fart på sossarna så att de kommer med på tåget? Och vad tycker Janine Alm Ericson om att man skulle kunna driva ett vapenembargo i EU mot den saudiskeledda koalitionen?

Anf. 115 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag är glad att Håkan Svenneling och Vänsterpartiet har uppfattat att vi är väldigt mycket emot vapenexport när den går till odemokratiska stater eller länder i konflikt.

Det var också en av anledningarna till att vi verkligen drev in punkt 70. Det gjorde vi för att tydliggöra denna ståndpunkt och hur viktig den är för oss och för vår utrikespolitik.

Vi har varit med och drivit fram den ännu starkare vapenexportlagstiftning som vi nu har. Man kan säga att vi gärna hade sett att också den gick ännu längre, men eftersom man ibland måste ta en kompromiss för att komma framåt i arbetet valde vi att göra det och att stå bakom det som vi nu ser: en förbättrad lagstiftning.

Det som jag sa i radiointervjun är helt sant. Miljöpartiet driver i varje rum och vid varje tillfälle på för att inte någon vapenexport ska gå till odemokratiska stater, till länder i konflikt eller – det som är allra mest utpekad – till de länder som för krig i Jemen.

Detta är någonting som jag kan säga att vi gör i stort sett varje dag, på olika sätt och med olika medel. Men detta att regeringen inte skulle ha haft frågan på sitt bord stämmer inte. Det har gett effekt.

Anf. 116 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Fru talman! Jag är glad för det jag hör från Janine Alm Ericson, och jag betvivlar inte att hon vill stoppa vapenexporten. Det kanske finns exempel där man har fått upp ärenden från ISP till regeringen där regeringen har fattat ett beslut om att inte exportera. Men det har egentligen ingen betydelse när man inte har satt ned foten och stoppat vapenexporten som ISP har gjort på samma sätt som man har gjort med Turkiet.

Jag är glad för att Janine säger att Miljöpartiet jobbar med det här varje dag, och jag tänker stödja det arbetet och fortsätta att hoppas att Miljöpartiet tänker fortsätta att kämpa för det. Det krävs att man gör det när man säger till exempel, som nu i anförandet, att man i alla lägen ska sätta kvinnor främst.

Det handlar också om de jemenitiska kvinnorna. Man kan inte ha det resonemang som jag har hört Socialdemokraterna ha när man tror att man kan försvara de jemenitiska kvinnorna genom att exportera vapen till saudiske koalitioner. Så funkar tyvärr inte krig i världen. Vi måste konstatera att kvinnor och barn är de som lider mest i den konflikt som har pågått i fem år i Jemen. Det är det vi så många gånger har blundat för i västvärlden.

Anf. 117 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det har Håkan Svenneling helt rätt i. Den humanitära situationen i Jemen är förfärande att se och någonting som alla verkligen borde sätta fler klutar till när det gäller att få ett avslut på. Det är helt ovärdigt, och det Håkan Svenneling säger är helt riktigt. Jag gör vad jag kan varje dag för att Sveriges vapenexport inte ska gå till dessa länder.

Anf. 118 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! I utrikesdebatten för ett år sedan ställde jag frågor till Miljöpartiets företrädare om antisemitismen i Sverige och i Europa.

Det är allmänt känt att det inom Miljöpartiet har funnits problem med personer kopplade till islamism. Antisemitism är islamismens DNA. Hotet mot judar för att de är judar finns i all islamism.

Inom EU pågår ett aktivt arbete mot judehat i alla former. Europaparlamentet och även EU-kommissionen har antagit en europeisk definition av antisemitism. Det handlar om den definition som har arbetats fram av Holocaust Rememberance Alliance och som också har antagits av länderna i OSSE.

Miljöpartiet har gått en annan väg. När Europaparlamentet år 2017 röstade om denna gemensamma definition valde Miljöpartiets parlamentariker att rösta nej till definitionen.

Fredrik Malm nämnde att statsminister Stefan Löfven nyligen skrev i en israelisk tidning att den svenska regeringen har beslutat att ställa sig

bakom denna definition, inklusive de exempel som bifogats. Jag förmodar att även Miljöpartiet står bakom detta regeringsbeslut.

Min fråga är därför: Har partiet ändrat sig på grund av att ni hade fel tidigare eller för att regeringssamarbetet kräver en ändrad ståndpunkt?

Prot. 2019/20:73
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 119 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Miljöpartiet står verkligen emot antisemitismen. Det är någonting som är helt förfärligt och som vi tyvärr har alltför stora historiska resultat av. Vi har sett vad det kan leda till.

Lars Adaktusson försökte i inledningen till sin replik hävda att Miljöpartiet på något sätt skulle stödja antisemitiska krafter. Det är ett absurt påstående, som jag vänder mig starkt emot. Även förra året försökte man klistra detta epitet på oss, och jag hoppas att jag var lika tydlig då.

När det kommer till definitioner och vad de betyder och inte betyder försöker man uppenbarligen hitta en tydlighet i det internationella samfundet. Det vi vill vara tydliga med är att man måste kunna kritisera Israels ockupation av Palestina och brott mot folkrätten. Vissa uppfattar det som att man inte kan göra det med denna definition. Vi säger att med denna definition kan man fortfarande göra det.

Det är internationell rätt som gäller, och vi måste kunna stå upp för folkrätten. Där kan man möjligtvis hitta olikheterna i de ställningstaganden i frågan som EU-parlamentet har gjort och i det som regeringen har gjort.

Anf. 120 LARS ADAKTUSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag uppfattade det rätt, men jag tolkar det ändå som att Miljöpartiet står bakom regeringens beslut. Jag tolkar det också som att det är ett erkännande av att partiet tidigare har haft fel när man har röstat nej till definitionen.

Det går alldeles utmärkt att kritisera Israel och den israeliska regeringens politik med definitionen. Det står i inledningen: Kritik mot Israel liknande den som riktas mot andra länder kan inte betraktas som antisemitism. Det är fullständigt klart.

I grunden är det illa att Miljöpartiet under lång tid har haft en fientlig inställning till den enda judiska staten, Israel. Namn som Per Gahrton, Gustav Fridolin, Mehmet Kaplan och Yasri Khan illustrerar problemet.

Jag vill ändå fråga Janine Alm Ericson om det inte är dags för en mer balanserad syn på Israel.

Anf. 121 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Vi har aldrig haft en fientlig syn på Israels rätt att existera. Vi står fast bakom en tvåstatslösning, trots den så kallade fredsplan som nu lagts fram ensidigt av USA. Vi vill fortfarande tro att en sådan är möjlig.

Jag noterade dock att Lars Adaktusson förut inte svarade på Håkan Svennelings fråga om hans syn på ockupationen och bosättningarna. Därmed kan man ju själv fundera på i vilken utsträckning Kristdemokraterna står bakom den tvåstatslösning som ändå är det internationella samfundets väg framåt.

(Applåder)

Anf. 122 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Sverige är befolkningsmässigt ett medelstort land, exportberoende och därmed beroende av en fungerande frihandel, samtidigt geografiskt placerat i ett läge där de politiska och militära spänningarna tidvis är stora. Men Sverige är också ett land med en tydlig och inflytelserik röst i utrikespolitiken i världen. Demokrati, yttrandefrihet, mänskliga rättigheter och varje lands rätt till säkra gränser är grunden för svensk utrikespolitik. Detta är värderingar som det finns ett brett stöd för här i Sveriges riksdag och som gäller likaväl när Sverige har en socialdemokratiskt ledd regering som när landet har en borgerlig regering.

Den som lyssnat på den här debatten från starten i morse har kunnat höra hur det finns en bred politisk enighet kring Sveriges utrikespolitik – inte en total enighet om allt men en bred enighet om det som är grunden. Detta gav också Moderaternas utrikespolitiska talesperson och vice ordföranden i utrikesutskottet Hans Wallmark uttryck för i sitt anförande i förmiddags.

Att kombinera å ena sidan en fri och öppen handel med hela världen med å andra sidan starka värderingar som i en del fall leder till att Sverige riktar tydlig kritik mot olika länder är en balansgång. Det är inte alltid en lätt balansgång, men det är en viktig balansgång för att kunna upprätthålla ett högt svenskt välstånd, bidra till en global ekonomisk utveckling och samtidigt bidra till en utveckling i världen som gör att fler och fler människor kan åtnjuta mänskliga rättigheter och leva i demokrati så som alla människor i världen borde få göra.

En aktiv svensk utrikespolitik är viktig för att bidra till vår ekonomiska, politiska och militära säkerhet. Sverige ska vara en stark och tydlig röst i världspolitiken. Den rösten ska vi använda i EU – det EU som, precis som utrikesminister Ann Linde uttryckte det i den utrikespolitiska deklarationen i morse, är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. Den starka rösten blir som allra starkast när den också hörs genom EU-samarbetet.

Sveriges utrikespolitiska arbete sker också bland annat i FN. Det är en organisation med många fel och brister, men det är den vi har för det globala samarbetet. Därför är det viktigt att fortsätta att arbeta aktivt där – att arbeta för att reformera FN, att delta i FN:s fredsbevarande arbete och att arbeta för att de som drabbas av olika konflikter också ska få komma till tals i FN. De som drabbas värst av konflikter är kvinnor, och därför är det en viktig del av Sveriges feministiska utrikespolitik att kvinnor ska få komma till tals i olika FN-sammanhang.

I vissa fall är det viktigare än i andra att riksdagen håller ihop i svensk utrikespolitik. Därför vill jag rikta ett stort tack till samtliga partier här i Sveriges riksdag och deras representanter i utrikesutskottet, där jag är ordförande, för det omfattande arbete som alla deltog mycket aktivt i under hösten och fram till luciatid med att ta fram utrikesutskottets betänkande om regeringens skrivelse om Sveriges relation till Kina.

Vi är många socialdemokrater i den här debatten, och mina kollegor kommer i sina kommande anföranden att ta upp olika delar av Socialdemokraternas utrikespolitik när det gäller till exempel nedrustning, Mellanöstern, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt feministisk utrikespolitik.

När den utrikespolitiska debatten inleddes i morse satt det ett stort antal ambassadörer för olika länder på riksdagens läktare. Då kunde vi som var här i kammaren titta upp på läktaren och se hur till exempel Israels respektive Palestinas ambassadörer satt där, inte sida vid sida men väl på samma rad.

Det går att tycka många olika saker om Mellanöstern och konflikten mellan Israel och Palestina. Det gör vi också här i Sveriges riksdag. Vi debatterar detta ständigt, med förhoppning om att komma närmare en lösning. Sverige ska, precis som det uttrycks i regeringens utrikesdeklaration, arbeta för regional avspänning och dialog i Mellanöstern, och vi är måna om goda relationer med både Israel och Palestina.

Sverige, herr talman, ska fortsätta att vara det befolkningsmässigt medelstora landet som ständigt arbetar för en öppen och demokratisk värld. Sverige ska fortsätta att vara ett land där olika sidor i en konflikt kan mötas för att förhandla och skapa fredliga lösningar på sin konflikt, ett land där ambassadörer från länder i konflikt kan sitta på samma rad på riksdagens läktare och lyssna på den här utrikespolitiska debatten. Det landet ska Sverige fortsätta att vara.

(Applåder)

Anf. 123 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman och Kenneth G Forslund! Utrikespolitiska debatter är lite speciella. Inom utrikespolitiken finns det ett egenvärde i att samla en nationell syn. I mångt och mycket kan vi också förenas kring våra ståndpunkter.

Det finns dock områden där vi vill göra lite mer. I den utrikespolitiska deklarationen säger utrikesministern att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss också att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Ja, det är det europeiska samarbetet. Men EU är inte en militär organisation. Då blir den naturliga frågan: När blir steget naturligt att ha en militär allians med många av EU-länderna i Nato?

Anf. 124 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! För mig som socialdemokrat tror jag inte att det kommer att bli naturligt. Nato innebär ett antal olika saker. Bland annat utgår Nato i sin strategiska planering från vissa medlemsstaters innehav av kärnvapen. Jag vill inte vara med och göra Sverige till ett kärnvapenland.

Ett annat skäl är att det i Natos stadgar, artikel 5, finns en ordning om att automatiskt försvara varandra i händelse av angrepp. Det sättet att fatta beslut om när man ska komma till varandras försvar fungerar dåligt ihop med den svenska traditionen.

Jag utesluter det inte på något vis. Tvärtom tror jag absolut att Sverige kan komma att både ta emot hjälp av och ge hjälp till andra länder. Men det ska göras efter beslut här i Sveriges riksdag. Det är viktigt för mig som socialdemokrat.

Anf. 125 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Det är just här i Sveriges riksdag som vi kan fatta ett sådant beslut, om att gå med i en militär allians såsom Nato. Det är självklart och inget konstigt.

Det är ungefär som när vi fattade beslut om att gå med i Europeiska unionen. För den som kanske inte är lika till ären kommen som herr Forslund och undertecknad kan vi påminna om att det fram till 1990 var ett järnhårt motstånd från Socialdemokraternas sida mot att närma sig dåvarande EG, Europeiska gemenskapen. Jag påminns ganska mycket om små justeringar i formuleringar, som vi kan höra i den här utrikespolitiska debatten och som går igen. Jag anar att det här är första steget för Socialdemokraterna att glänta på dörren. Jag ser fram emot att man tar nästa steg.

Anf. 126 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Tyvärr måste jag göra Hans Rothenberg besviken när jag säger att jag tror att han just nu ägnar sig åt önsketänkande.

Jag förstår liknelsen med socialdemokratins inställning över tid till Europeiska unionen, tidigare Europeiska gemenskapen. Men Hans Rothenberg drar den linjen lite väl rakt och glömmer bort diskussionen som fanns redan på 1960-talet inom Socialdemokraterna och arbetarrörelsen om Sveriges förhållande till EG och möjligheten att redan då gå med.

Det fanns över tid olika skäl till att vi inte ville gå med i Europeiska gemenskapen. Det som hände i höjd med 1990 och den omsvängning som Sverige och Socialdemokraterna gjorde var att öststatskommunismen föll samman och att järnridån rycktes bort genom Europa. Det skapade helt nya förutsättningar för ett svenskt EU-medlemskap.

Anf. 127 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Min replik på utrikesutskottets ordförande handlar om just järnridån som föll och om demokrati.

I vår närhet finns ett land, Vitryssland, som inte har uppnått demokratistatus än. Det är ett land som fortfarande tillämpar dödsstraff och som fortfarande brister i fråga om demokrati. OSSE har observerat val i landet sedan 1994. Inte en enda av de rekommendationer som OSSE har utfärdat har implementerats.

Samtidigt avskaffade EU under föregående mandatperiod sanktionerna mot Vitryssland. Sveriges regering stod då inte upp för demokratin i Vitryssland.

Herr talman! Jag undrar vad Kenneth G Forslund anser om detta. Jag undrar också vad Kenneth G Forslund är beredd att göra för demokratin i Vitryssland.

Anf. 128 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Jag är precis lika frustrerad som Margareta Cederfelt över situationen i Belarus, som jag hellre säger om det som tidigare hette Vitryssland. Jag har varit där vid flera tillfällen. Jag har samarbetat med oppositionella och besökt dem i deras fångenskap. Jag instämmer i kritiken mot all den brist på mänskliga rättigheter och demokrati som finns i Belarus.

EU valde att ta bort sanktionerna som en del av en process; EU sa när sanktionerna infördes att de skulle minska vid förbättringar i Belarus. Det är ett arbets sätt vi har i EU. Sanktionerna är, om jag minns rätt, inte borttagna, utan de är suspenderade och kan alltså återinföras om EU önskar öka kritiken mot och pressen på Belarus.

Anf. 129 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! I så fall undrar jag varför Sveriges regering inte har sett till att sanktionerna har återinförts. Dödsstraffet är fortfarande kvar. Journalister är fängslade. Om jag minns rätt frisläpptes journalisterna faktiskt inför ett val. Det är ett vanligt förehavande i Belarus. Det förekommer regelbundet. Sedan plockas journalisterna in igen. Det är precis vad som händer år efter år.

Vad avser socialdemokratin att göra för att öka trycket på Belarus och president Lukasjenko? Det här är viktiga frågor, speciellt för en regering som talar sig varm för att stödja demokrati. Här finns det möjlighet att agera handfast för demokrati och för att Europas sista diktatur ska falla.

Anf. 130 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Vi har genom åren kunnat konstatera hur Belarus och dess diktatoriske ledare har närmast vacklat mellan att söka stöd i Moskva och att söka stöd i Bryssel. Man har vacklat mellan att ena stunden vara vänligt sinnad gentemot regimen i Moskva och Ryssland och att i nästa stund i stället försöka vända sig mer mot Europa.

Det spelet pågår. Det är svårt att veta exakt vad vi ska göra för att skapa en varaktig och hållbar förändring i Belarus. Jag tror att det är viktigt att vi som är aktiva i svenska partier här i riksdagen och de som finns runt om i de demokratiska delarna av Europa fortsätter att ge vårt stöd till opposition och demokratirörelser i Belarus. Det gäller såväl politiker som journalister och andra.

EU måste naturligtvis också hela tiden följa utvecklingen och rätta sina steg efter den.

Anf. 131 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Världen står inför fundamentala utmaningar. Det är utmaningar som kan bli till problem om vi inte hanterar dem på rätt sätt. I spåren av klimatförändringar som sker inför öppen ridå måste den samlade mänskligheten hantera kommande behov av att klara livsmedelsförsörjningen, av att med en åldrande befolkning upprätthålla global hälsa, av att ha energi som räcker och fungerar på ett uthålligt sätt och av att ha kommunikationer som fungerar och därtill hörande säkerhet i världen.

Historien visar att välstånd byggs bäst på marknadsekonomins och demokratins grunder. Den fria marknadsekonomin var trofén som kommunister och socialister ville fånga under det senaste seklet. Men när socialister har använt ekonomin och utrikespolitiken som experimentlåda har det alltid slutat på samma sätt: med fattigdom och ofrihet, långt bort från pamfletternas socialistiska slagord och alltför nära vad alla berörda människor kallar fasansfullt.

Med i fallet följde i många länder slutet på demokratin, och decennier av uppgivenhet blev verklighet för hundratals miljoner människor. Det var människor som inte hade turen att leva i västvärlden.

Ur spillrorna av dessa osunda experiment har marknadsekonomin rest sig och bestått. Det ser däremot sämre ut för demokratin i världen. Organisationen Freedom House har sett en global försämring av såväl politiska rättigheter som medborgerliga friheter mellan 2005 och 2018. En viktig insikt är att den demokratiska utvecklingen inte kan tas för given. Det kan inte heller demokratin.

Herr talman! Inte bara våld och terrorism är demokratins fiender. Demokratien utmanas även av såväl den röda vänstern som de bruna populistiska rörelserna. De kallar sig ömsom nationalistiska, ömsom konservativa eller rätt och slätt någon sorts höger. I själva verket är de ingetdera då nationen är det redskap och den kontext de använder som sin politiska arena. Konservatismen är en hemkockt brygd av lånta fjädrar, och högern är en etikett som dessa auktoritära krafter klistrar på sig själv. Förlorare är demokratin som sådan men framför allt alla de människor som sakta men osäkert ser sin yttrandefrihet strypas av dem som vill ha monopol på sitt tyckande. Det sker i såväl öst som väst.

I en osäker och snabbvärdig värld är det nödvändigt att vara uppmärksam på extremism och radikaliserings. En värld med fler liberala demokratier skulle vara en säkrare och rikare värld för Sverige och den svenska befolkningen liksom för världens övriga befolkning. Med det sagt är mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling mål i sig, inte bara medel för att uppnå säkerhet och välbefinnande.

Herr talman! Teknikutvecklingen är snabb och inte alltid förutsägbar. Artificiell intelligens är ett exempel där målbilder och resultat ofta ser helt olika ut. AI som utvecklas under internationellt kontrollerbara och regelstyrda former kan forma oanade möjligheter för människor och mänskligheten. AI i händerna på destruktiva och auktoritära krafter kan dock bjuda på motsatsen.

Ett viktigt intresse för Sveriges utrikespolitik är vårt gemensamma välbefinnande. Svensk konkurrenskraft, innovation och handel är en förutsättning för jobb och tillväxt. Här måste utrikespolitiken bidra till att värna marknadsekonomin och till att öka utbytet av varor, tjänster och idéer.

En ambitiös frihandelsagenda och att stå upp för det globala utbytet av varor och tjänster är en styrka. I frånvaro av gemensamma internationella regler blir den starkes makt lag. Få aktörer är bättre lämpade än EU för uppgiften att försvara den regelbaserade och multilaterala världsordningen. EU bör därför lägga mycket energi och kraft på att driva en ambitiös frihandelsagenda med moderna avtal och på att stå upp mot europeisk protektionism.

När en av Sveriges viktigaste handelspartner – Storbritannien – nu lämnat EU ligger det i Sveriges och EU:s absoluta intresse att hitta en hållbar och långsiktig frihandelsgemenskap. Likaså måste den tyvärr svagare ömsesidigheten på handelsområdet mellan EU och USA återetableras till en fungerande transatlantisk länk.

Det måste ligga i båda parternas intresse att kunna finna samsyn om det som man har gemensamma intressen i. Detta gäller inte minst i förhållande till Kina. Lika regler och lika villkor måste gälla i utbytet med Kina. EU måste tillsammans med USA och andra likasinnade länder öka pressen på Kina att öppna sina marknader. Kinesiska företag i våra länder måste granskas med samma måttstock som våra egna i Kina vad gäller konkurrens, subventioner, ägandeförhållanden och korruption. Frihandeln måste vara dubbelriktad. På kinesiska heter ömsesidighet *huhui*. Det används tyvärr väldigt sällan i dagligt tal i Kina.

Herr talman! De stora globala utmaningarna består och måste hanteras. De går att hantera om vi vill och fattar rätt beslut. Marknadsekonomi, handel och demokrati är nycklarna till kommande generationers goda liv. Om

vi tappar bort dessa nycklar riskerar världen att gå i baklås. Där kan och ska Sverige alltid vara världens bästa lässmed.

Prot. 2019/20:73
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 132 MAGNUS EK (C):

Herr talman! Äntligen har det blivit min tur i denna utrikespolitiska debatt att sätta lite fart på det hela!

Jag vill ta tillfället i akt att under mitt inlägg lyfta fram en ödesfråga, vårt kanske viktigaste internationella samarbete och hur vi bygger en rikare och tryggare värld. Ni som har hört mig förr i utskottet anar nog vad det kommer att handla om.

Herr talman! Min kollega Kerstin Lundgren har redan väckt ödesfrågan i sitt anförande. Hon talade om klimathoten och vikten att fortsätta att inte bara genomföra åtagandena i Parisavtalet utan också fundera över hur vi i EU-kretsen och en koalition av konstruktiva och villiga parter skärper åtagandena så att vi kan klara av klimatutmaningen. Det är helt enkelt inget vi kan skjuta över till kommande generationer.

Vi har ett ansvar att driva på internationellt. Vi har också ett ansvar att minska våra egna utsläpp i Sverige. Om vi ska klara detta är det just rika välutvecklade länder som måste minska sin klimatpåverkan. Jag vill dock lyfta upp det tredje benet i svensk klimatpolitik, klimatbiståndet.

Det är fantastiskt att det finns en bred enighet här i kammaren från höger till vänster om att vi ska ha ett klimatbistånd, men jag tror att tiden är mogen för att vi också talar om vilket klimatbistånd vi ska ha. Självklart kommer vi att behöva jobba med klimatanpassning. Jag har inget emot att vi bidrar till internationella fonder och ett multilateralt arbete. Men det är också värt att tänka över om vi inte skulle kunna effektivisera och fokusera klimatbiståndet.

Jag kommer inte att ta upp alla tankar jag har om detta, men jag vill nämna några exempel på vad man skulle kunna göra för att växla upp det hela.

Jag och Centerpartiet tror att det är av vikt att vi ser ett större inslag av privat samverkan och innovativa finansieringsformer för att växla upp det svenska klimatbiståndet. Vi tror att det vore bra om vi ökar anslaget för etablering av små och medelstora företag med grön ny teknik. Vi skulle gärna se om Sida kunde utveckla ett slags one-stop shop för näringslivet och för dem som vill vara med i att snabba på detta. Detta är som sagt viktigt för att vi ska ha ett klimatbistånd som inte bara gör skillnad på papperet utan faktiskt också leder till utsläppsminskningar världen över.

Herr talman! De bärande principerna för vad vi vill göra med klimatbiståndet är att fokusera på det vi gör allra bäst, på det som får mest effekt och på det som kanske ingen annan gör. Dessa bärande principer tror vi i Centerpartiet i högre grad skulle behöva påverka hela biståndsarbetet i den svenska bistånds- och utvecklingspolitiken. Vi behöver fundera på vilka de svenska mervärdena är, inte nödvändigtvis i meningen vad som tjänar Sverige bäst utan snarare var vi måste gå in för att ingen annan vill vara med och bidra.

Det kan till exempel gälla jämställdhet och utbildning för flickor och pojkar. Vi ser att stora och starka krafter backar undan från det. Där blir det viktigare än någonsin att Sverige är med. Det kan handla om att göra det som vi tror har mest effekt. Om vi tror att det finns saker som vi gör

bra måste det rimligtvis också finnas saker som vi gör mer eller mindre bra.

Detta kräver nog en tuff diskussion och tankeverksamhet för det svenska biståndskollektivet och politiken. Men det är avgörande både för att den internationellt sett unika svenska biståndsviljan fortsatt ska finnas och för att biståndet ska göra som mest nytta för de människor vi vill hjälpa och de samhällen som vi vill hjälpa till att bygga.

Jag sa också att jag skulle tala lite om det som bygger en rikare och tryggare värld. Inte heller här kommer jag att hinna ta upp precis allt. Det är inte oviktigt att vi också får med handelspolitiken. Om biståndet och utvecklingspolitiken är en del för att bygga en rikare och tryggare värld vet vi att det är frihandel och ökad ekonomisk frihet och egenmakt som bygger både tryggare och säkrare individer och välståndsutveckling. Detta bidrar till att bekämpa fattigdomen i världen och lyfta människor ur den.

Sverige bör verka inom EU för frihandel och för att de handelsavtal som vi ingår ska bidra till ökad hållbarhet och stärka de värden som unionen bygger på. Vi kan exempelvis arbeta för att göra hållbarhetskapitlen i våra handelsavtal bindande genom att ställa krav på att man måste ratificera vissa internationella konventioner. Man kan även i större utsträckning skriva in möjligheter att suspendera avtal om en motpart bryter mot det.

Herr talman! Som ledamot av Nordiska rådet och sann nordist måste jag få fästa uppmärksamheten på det nordiska samarbetet. Jag blev väldigt glad över att utrikesministern i utrikesdeklarationen fastslog att vi ska fortsätta att sträva mot den vision som ministerrådet har fastställt om att Norden ska vara världens mest integrerade region senast 2030. Jag är glad över att den nya samarbetsministern, som var här tidigare i dag, också har lovat att hon ska driva på sina ministerkollegor för att de också ska tänka nordiskt i sitt dagliga arbete.

Herr talman! Jag tror att det är precis detta som behövs om vi vill att Norden ska bli världens mest integrerade region och att nordiska medborgare inte ska stöta på hinder när de vill bygga sina liv och sina företag, utbilda sig eller träffa sin partner över nordisk gräns. Det är inte mer nordisk politik som krävs, utan det är dagspolitiken, klimatpolitiken, säkerhetspolitiken och utrikespolitiken som ska bli mer nordisk redan från början.

Herr talman! Som jag har sagt förut finns det inget att förlora men allt att vinna på nordiskt samarbete. Just därför tror jag att det kan vara vårt allra viktigaste internationella samarbete.

(Applåder)

Anf. 133 YASMINE POSIO (V):

Herr talman och åhörare! Håkan Svenneling lyfte redan i sitt anförande fram den stora ekonomiska ojämlikhet som finns i världen, men eftersom ojämlikhet för med sig sådana enorma problem för de människor som är utsatta väljer jag att fortsätta på samma ämne.

Världens 2 153 dollarmiljardärer äger mer än de fattigaste 60 procenten av jordens befolkning. De 22 rikaste männen äger mer än alla kvinnor i Afrika – som om dessa 22 män ansträngt sig och jobbat mer än alla Afrikas kvinnor! Det är dags att krossa myten om att de som är rika är det för att de har ansträngt sig och jobbat mer. De är rika för att systemet är riggat för dem.

Vad får då dessa avgrundsdjupa inkomstklyftor för konsekvenser? Jo, de med låga inkomster får exempelvis sämre vård, utbildning och arbetsvillkor samt mindre utrymme i samhället. Människor förvägras rätten till makt och inflytande över sin egen livssituation. I ojämlikhetens spår följer ohälsa, våld och sexuella övergrepp. I många länder får människor inte ens lov att engagera sig i civilsamhällesorganisationer eller demonstrera. Detta leder till ännu sämre livsvillkor för många, medan de rika blir ännu rikare.

Det finns dock lösningar. Det går att förändra och fördela världens resurser mer rättvist, och vi måste göra det nu. Bland annat måste vi betala vad det kostar att producera en vara på ett sätt så att alla arbetare, såväl kvinnor som män, i alla led får sjysta arbetsvillkor och löner.

Vi måste se till att hela produktionen, inklusive transporter, är ekologiskt och klimatomässigt hållbar. Vi måste se till att alla människor får göra sin röst hörd. Vi måste se till att alla får rätt att bestämma över sin egen kropp och sin sexualitet. Vänsterpartiet vill därför bland annat ha sjysta och rättvisa handelsavtal, införa lagar i enlighet med human rights due diligence, stoppa skatteflykten, införa additionellt klimatbistånd och satsa mer på SRHR.

Herr talman! Så länge de för mänskligheten så skadliga inkomstklyftorna kvarstår måste Sverige bidra genom bistånd. Det är vårt ansvar som rikt land att göra det vi kan för att människor ska slippa hunger, sjukdom och förtryck. Därför är det viktigt att minst 1 procent av vår bni går till bistånd. Sverige är bäst i klassen när det gäller att använda sitt bistånd på ett effektivt sätt, enligt OECD-Dac.

Ändå finns det partier i riksdagen som påstår att vi bara kastar ut pengar helt utan kontroll och därför borde minska på biståndet. Det finns alltså partier som först sänker skatter och ger stödbidrag åt de rika och sedan har mage att säga att det inte finns pengar till den svenska välfärden och att biståndet därför borde minskas. Men än så länge har det svenska folket inte gått på den bluffen. En majoritet av de som bor i Sverige anser fortfarande att biståndet är viktigt och ska ligga kvar på samma nivå som i dag.

Förutom det självklara med bland annat additionellt klimatbistånd, humanitärt bistånd, bistånd till sjukvård och så vidare behövs bistånd till de som står upp för mänskliga rättigheter. När vi nås av rapporter om skjutna eller fängslade journalister, förbjudna tidningar eller att militär sätts in mot demonstranter har vi ett ansvar att agera.

Ryssland lyfts ofta fram som ett varnande exempel på hur demokrati och föreningsfrihet inskränks. Det mest kända exemplet är troligtvis den så kallade agentlagen som tvingar opinionsbildande organisationer med finansiering från utlandet att registrera sig som ”utländska agenter”.

Inskränkt mötesfrihet, statligt styrda civilsamhällesorganisationer och falska anklagelser mot forskare och oppositionella är ytterligare verktyg som Putins regim använder för att tysta människorättsförsvare.

Ett exempel på denna strategi är den ryske forskaren, historikern och MR-aktivisten Jurij Dmitrijev som under 30 års tid har kartlagt offren för Stalins terror i Karelen. Denna forskning har inte enbart betydelse för att vi ska förstå hur farligt det är med auktoritära samhällen. Dessutom har många familjer, även svenska och finska, genom hans verksamhet fått klarhet i försvunna släktingars öden.

En av dessa familjer är min egen. I höstas besökte jag Sandarmokh i Karelen, en plats med massgravar för dem som föll offer för Stalins terror.

En av de tusental som ligger där är min morfars bror Matti Posio. Släkten trodde att han hade försökt åka till Amerika med ett skepp som sedan förliste. Men det visade sig att han hade åkt från det fattiga norra Finland till Sovjet för att arbeta i skogen. I Petrozavodsk hann Matti gifta sig och få två barn innan han ansågs vara emot stalinismen och dömdes till döden genom nackskott.

Tusentals familjer hade inte fått vetskap om sina anhörigas öden om inte Dmitrijev forskat i de dokument som ännu finns kvar. Tack vare Dmitrijev har jag kunnat träffa Mattis barnbarn och barnbarnsbarn.

Herr talman! För Vänsterpartiet är demokrati och mänskliga rättigheter inte förhandlingsbara. De som står längst fram i kampen för att värna demokratin och allas våra mänskliga rättigheter förtjänar vår uppbackning. Därför vill Vänsterpartiet stärka stödet till människorättsförsvare.

Det är svårt att hinna lyfta alla lösningar på konsekvenserna av de avgrundsdjupa inkomstklyftorna på sex minuter. Det här var bara några av Vänsterpartiets förslag till ett jämlikt, jämställt samhälle för alla och inte bara för de rikaste.

(Applåder)

Anf. 134 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Jag har suttit och lyssnat på Yasmine Posios inlägg om ekonomiska klyftor. Men jag har inte hört henne säga ett enda ord om inkomster, om vikten av att tjäna pengar och om vikten av företagande. Jag har inte hört ett enda ord om att stödja kvinnor i att starta företag för att kunna ta kontroll över sin ekonomi.

Marknadsekonomi är det som har lyft människor ur fattigdom. Jag har inte hört Yasmine Posio nämna ett enda ord om detta, herr talman, och därför undrar jag: Vad vill Yasmine Posio göra för att människor ska kunna få en ekonomi, kunna försörja sig och klara av sin vardag?

Anf. 135 YASMINE POSIO (V) replik:

Herr talman! Margareta Cederfelt påstår att jag inte har lyft något enda förslag på vad man ska göra för att se till att människor kan få inkomster. Då måste hon ha missat att lyssna när jag sa att vi måste betala vad det kostar att producera en vara på ett sätt så att alla arbetare, såväl kvinnor som män, i alla led får sjysta arbetsvillkor och löner.

Det är däri problemet ligger: Det är inte så att sömmerskorna i fabriker som tillverkar de varor vi köper och de kläder vi har på oss har sjysta löner. Vi får rapport efter rapport om att så inte är fallet. Likadant är det med våra mobiltelefoner. De stackars barnen som jobbar i gruvorna i till exempel DRC får en lön som inte går att leva på medan vi gladeligen springer runt och ringer med våra telefoner.

Om vi ser till att börja betala vad det faktiskt kostar att få fram en vara ska Margareta Cederfelt se att lönerna stiger.

Anf. 136 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Om kostnaden för vad som produceras betalas, då får människor möjlighet att försörja sig. Detta är vad Yasmine Posio säger. Men här saknas en ingrediens, och den heter "marknadsekonomi". Den heter "företagande".

De kvinnor som jag har träffat, framför allt i Afrika som Yasmine Posio pratade om här, har kunnat berätta om hur de startat företag, sett det växa och kunnat försörja sig och få en position. Deras glädje går inte att ta miste på. Detta har jag dock inte hört Yasmine Posio säga ett enda ord om, herr talman, och jag beklagar verkligen att Yasmine Posio inte ser detta som en bra möjlighet.

Vad menas förresten med att betala vad det kostar? Var finns det marknadsekonomiska tänkandet som ger välfärd?

Anf. 137 YASMINE POSIO (V) replik:

Herr talman! Redan förra gången Margareta Cederfelt och jag var uppe och debatterade frågade hon vad Vänsterpartiet ansåg om småföretag och kvinnors företagande. Då svarade jag att det ser vi positivt på. Det är därför lite tråkigt att höra att Margareta Cederfelt inte kommer ihåg detta.

Det är ju just företag som producerar de varor som jag pratar om. Om företagen såg till att betala vad det faktiskt kostar att ha anställda på sina företag skulle Margareta Cederfelt se att det blev mycket bättre. Men företagen vill inte ta detta ansvar.

Det är därför vi måste lägga fram förslag om till exempel human rights due diligence, där vi kräver att företagen ser till att människor får löner som de faktiskt kan klara sig på. Det är först då vi kan nå ett samhälle där fler är inkluderade och har en rimlig lön som går att leva på.

Anf. 138 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Alla människor föds fria och jämlika. Lika rättigheter bör gälla alla oavsett hudfärg, kön, sexuell läggning, religionstillhörighet med mera. Respekten för alla människors lika, unika och okränkbara värde och respekten för mänskliga fri- och rättigheter är grunden till en bättre värld. Det är värden som demokratiska och framgångsrika samhällen vilar på.

Tyvärr är bristen på respekt för dessa värden stor i många länder och en stor orsak till att miljoner människor är på flykt och förföljs. Intoleransen mot olikheter har ökat. Inte minst religionsfriheten, som är en grundläggande mänsklig rättighet, inskränks.

Maktfullkomliga och korrupta enväldshärskare, icke-demokratiska regimer och islamistiska väpnade grupperingar håller tillbaka demokratiska krafter och styr samhällen med våld. De göder hat mellan olika etniciteter och religiösa grupper och påtvingar samhället patriarkala strukturer som håller tillbaka kvinnor och bidrar till väpnade konflikter, hunger, fattigdom och misär.

Herr talman! Världen har blivit alltmer otrygg. Ett flertal europeiska länder, även Sverige, har attackerats av islamistisk terror som angriper våra öppna samhällen.

Flera tusen europeiska medborgare har anslutit sig till terrorgruppen Islamiska staten i Syrien och Irak och krigat för ett islamistiskt kalifat. En del terrorister har återvänt till EU, och resterande vill återvända. De som har återvänt förnekar brott. De utgör ett stort hot mot tryggheten och säkerheten i EU. Dessa personer, som har begått krigsbrott, brott mot mänskligheten och folkmord, måste lagföras. EU bör agera gemensamt och med kraft motverka dessa destruktiva krafter.

För att öka säkerheten och tryggheten inom unionen bör EU göra ytterligare satsningar på Frontex och Europol. Även det militära samarbetet inom unionen bör öka för att stå emot yttre hot. Dessutom bör EU ta större ansvar för att vara global aktör i utrikes- och säkerhetsfrågor. Ett starkare EU med större inflytande i världen kan bidra till att öka demokrati och stabilitet, förebygga konflikter och bekämpa terrorism.

Herr talman! Intolerans, rasism och bristen på respekt för människovärdet ökar. Högerextrema, vänsterextrema och islamistiska grupper göder hat och utgör hot mot vårt öppna samhälle.

Antisemitismen är ett växande problem inom EU. Även i Sverige utsätts judar för trakasserier, hot och våld. Judiska mötesplatser och byggnader utsätts för vandalisering, och många judar känner sig rädda, hotade och otrygga i sin tillvaro. Det är inte acceptabelt att judar i Malmö flyttar från kommunen på grund av trakasserier och otrygghet. Sverige och EU bör med kraft agera mot antisemitism, rasism och diskriminering.

Herr talman! Kristnas framtida existens i Mellanöstern är hotad.

Varje år presenterar organisationen Open Doors en rapport som listar de länder där förföljelsen av kristna är som störst. Årets rapport konstaterar att förföljelsen mot kristna i världen har ökat ständigt under de senaste decennierna. I de 50 länder som listas utsätts ca 260 miljoner kristna för systematisk förföljelse.

Under förra året tog även det brittiska utrikesdepartementet fram en rapport som slår fast att kristna är de mest förföljda i världen. Rapporten konstaterar att förföljelsen av kristna på allt fler platser kan definieras som folkmord. Vi har redan sett att Islamiska staten, IS, gjort sig skyldig till detta avskyvärda brott i Syrien och Irak år 2014.

Med tanke på denna oroande utveckling och att den kristna befolkningen i Mellanöstern och vissa afrikanska länder riskerar att försvinna helt bör dessa frågor få högsta prioritet i utrikespolitiken.

Herr talman! Religions- och övertygelsefrihet är en mänsklig rättighet som gäller för alla överallt. EU bör i större utsträckning rikta sanktioner mot individer och nationer som begår kränkningar eller övergrepp mot de mänskliga rättigheterna även när religions- och övertygelsefriheten inskränks. Detta kommer att öka skyddet av individens frihet att välja religions- eller trosuppfattning och bidra till att skydda utsatta etnoreligiösa minoriteter.

Anf. 139 OLLE THORELL (S):

Herr talman! Den utrikespolitiska debatten är ett lysande tillfälle för oss riksdagsledamöter att lyfta våra egna och våra partiers hjärtefrågor, och det är inte lätt att välja tema. Det finns så mycket som förtjänar att lyftas upp.

Jag skulle gärna ägna mina minuter åt den farliga våg av inskränkningar av demokratin som sköljer över världen när utrymmet för dem som kämpar för mänskliga rättigheter minskar alltmer.

Jag skulle kunna tala länge och väl om Kinas oroande utveckling i alltmer auktoritär riktning. Fredliga demonstrationer i Hongkong slås brutalt ned. Miljoner uigurer i Xinjiang tvångsflyttas, hålls i omskolningsläger och förvägras sina mänskliga rättigheter.

Det vore inga problem att ägna hela tiden åt att beskriva hur viktigt fortsatt svenskt engagemang är i frågan om nedrustning av kärnvapen och lyfta betydelsen av att den kommande NPT-konferensen leder till verkliga resultat. Kärnvapen är ju ett verkligt hot mot mänsklighetens själva existens. Sverige har valt att inte skriva under kärnvapenförbudsavtalet men kommer ändå att driva på hårt för att nå resultat för nedrustning och fortsätta driva på i alla de forum vi kan för att uppnå det mål vi alla här inne har om en kärnvapenfri värld.

Jag känner att jag borde ägna talartid åt att lyfta fram situationen i Myanmar, för övergreppen mot rohingyer får inte glömmas bort eller fortsätta ostraffat. Det är en förfärlig humanitär kris som fortfarande pågår på gränsen mellan Bangladesh och Myanmar.

Borde jag inte nämna också Kambodja? Det är ett land där demokratin nedmonteras steg för steg och där Hun Sen förbjuder opposition, fängslar motståndare och vägrar låta folkets vilja styra landets utveckling.

Det finns ett otal angelägna områden att välja mellan.

Även om jag hittills mest nämnt elände och bekymmer finns det förstås en annan sida av myntet. Hundratals miljoner har lyfts ur fattigdom. Aldrig förr har så många flickor gått i skolan. Analfabetismen minskar. Konflikter tar slut, och försoning mellan forna fiender växer till hållbar fred. De flesta av millenniemålen lyckades vi uppfylla, och nu har vi enats kring nya utvecklingsmål i Agenda 2030. Även om utmaningarna är gigantiska finns det en möjlig väg framåt.

Herr talman! Allt detta skulle jag kunna ägna mina sex minuter i talarstolen åt. Men i stället vill jag lyfta upp ett område som alltför sällan ges utrymme i riksdagen, i samhällsdebatten och när vi diskuterar internationell politik: mäns våld mot kvinnor.

Mäns våld mot kvinnor är en global plåga. Sexuellt våld används som vapen, ett vidrigt vapen, i väpnade konflikter. Men det handlar inte bara om krig och konflikter. Det handlar om ett vardagsliv som förstörs.

I Sydafrika mördas en kvinna var tredje timme. I Indien våldtas 40 000 kvinnor per år. Varje år mördas 96 000 kvinnor. Skulle vi hålla en tyst minut för varje mördad kvinna skulle vi få knipa igen i fyra veckor i sträck.

Det här våldet måste få ett slut. Det gläder mig att se att i land efter land kommer den frågan alltmer i fokus. Till exempel i Sydafrika har massiva demonstrationer från kvinnor lett till att nya lagar stiftas och normer sakta förändras. Men det är ett mödosamt och svårt arbete. Just därför är det så viktigt.

Jag är mycket stolt över att vi har en feministisk utrikespolitik som fokuserar på frågan om kvinnors och flickors rättigheter. Det är utmärkt, och nyckeln är att arbeta med att öka kvinnors representation, stärka deras rättigheter och se till att resurser riktas så att man når hela befolkningen och inte bara halva.

Det handlar om att implementera resolution 1325 om kvinnors roll i att skapa fred. Det handlar om SRHR. Det handlar om att se kvinnors och flickors rättigheter som mänskliga rättigheter och inte dagtinga med det när vindarna blåser åt ett annat håll.

Men det handlar inte bara om detta. Det handlar också om en attitydförändring som måste ske, normer som måste förändras och stereotypa könsroller som måste brytas. Mäns våld mot kvinnor är inte en kvinnofråga. Män måste också kämpa för jämställdhet. Män måste säga ifrån mot

våldet mot kvinnor. Män måste våga och vilja bryta mot den norm som gör att vi lever i ett ojämnt samhälle. Detta måste ske i hemmet, i vardagslivet, i arbetslivet, i offentligheten. Det måste märkas i lagstiftningen, och, herr talman, det behöver också hända i den utrikespolitiska debatten i Sveriges riksdag.

(Applåder)

Anf. 140 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Jag kan bara instämma i att mäns våld mot kvinnor är ett problem som måste upphöra. Det finns inga förlåtande undantag på något sätt.

Jag skulle vilja lyfta upp den lagändring som har gjorts i Ryssland, där mäns rätt att misshandla kvinnor inom äktenskapet har legaliserats. Detta måste stoppas! Det måste motarbetas effektivt på alla håll och kanter, inom FN till exempel. Vad anser Olle Thorell att socialdemokratin ska göra för att bidra till att Ryssland tar bort den lagstiftning som legaliserar misshandel av kvinnor inom familjen? Jag vill framhålla vikten av denna fråga.

Anf. 141 OLLE THORELL (S) replik:

Herr talman! Tack, Margareta Cederfelt, för en viktig aspekt av detta. Straffriheten för män som slår kvinnor i Ryssland är upprörande och måste vara en fråga som engagerar varje humanist och demokrat i och utanför Ryssland. De har ju också fått mycket internationell kritik för detta.

Sverige driver på. Ann Linde var i Ryssland förra veckan och talade med sin motsvarighet där. Hon lyfter upp frågor om mänskliga rättigheter, och som fanbärare för en feministisk utrikespolitik tar jag för givet att hon också lyfter frågor om kvinnors mänskliga rättigheter i Ryssland.

I FN:s säkerhetsråd arbetade vi med att genderperspektivet ständigt skulle tas med i varje dokument som kom från säkerhetsrådet, att vi skulle ha kvinnliga föredragande och så vidare.

Press på Ryssland är det enda som kan hjälpa i detta sammanhang.

Anf. 142 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Ja, press på Ryssland är det enda som kan hjälpa. Det måste vara en ordentlig, gedigen press, och där måste alla forum som finns på den internationella arenan användas, inklusive EU. Jag har inte hittills läst några dokument där det har stått att EU har pressat på Ryssland när det gäller att upphöra med legaliseringen av misshandel av kvinnor inom familjen.

Är detta en fråga som Olle Thorell är beredd att arbeta för att regeringen ska driva? Vad mer kommer Olle Thorell att göra för att sätta press på Ryssland att ta bort lagstiftningen och se till att också kvinnor i Ryssland slipper misshandlas inom äktenskapet?

Anf. 143 OLLE THORELL (S) replik:

Herr talman! Vi har olika forum att verka i. Margareta Cederfelt gör ett förtjänstfullt arbete i OSSE. Jag leder gruppen för mänskliga rättigheter här i riksdagen. Regeringen verkar på alla plan för en feministisk utrikespolitik i alla dess aspekter.

Pressen på Ryssland måste ske i alla bilaterala kontakter. Det får inte bara handla om de folkrättsliga övergreppen när det gäller Ukraina, annekteringen av Krimhalvön och säkerhetspolitiska ärenden. Det måste också handla om mänskliga rättigheter i ett bredare perspektiv, och där är kvinnors rättigheter oerhört viktiga.

Anf. 144 MARCUS JONSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Olle Thorell för engagemanget och den prioritering ledamoten visar genom att lyfta upp denna fråga. Jag är tacksam för det, och Kristdemokraterna är glada över att man verkligen vill bekämpa detta.

Ett av de uppdrag regeringen gav i maj 2016 var att utse ett särskilt sändebud mot människohandel. Detta ligger i paritet med det vi talar om, för målsättningen är just att stärka skyddet för kvinnor och barn. Förordnandet löper dock ut i december 2020, och jag skulle gärna vilja veta om regeringspartiet har för avsikt att förlänga förordnandet eller om vi får se det avslutas när året går mot sitt slut. Det är ju några månader kvar, men jag hoppas att vi kan få ett svar redan här i dag.

Anf. 145 OLLE THORELL (S) replik:

Herr talman! Tack, Marcus Jonsson, för att också du lyfter en viktig fråga! Människohandel, trafficking, i olika syften, oavsett om det är prostitution eller utnyttjande av arbetskraft, är en högt prioriterad fråga för mitt parti och för regeringen. Om förordnandet gällande arbetet mot human trafficking kommer att förlängas senare i år vet jag faktiskt inte. Men jag vet att regeringen inte slutar tycka att detta är en viktig fråga, så det skulle inte förvåna mig mycket om man beslutar att förlänga förordnandet.

Anf. 146 MARCUS JONSSON (KD) replik:

Herr talman! Vi fick tidigare i dag höra att man tillsätter en ambassadör för att samordna Utrikesdepartementets arbete mot den organiserade brottsligheten. Den brottslighet som består i att man handlar med människoliv behöver verkligen beivras. Enligt uppskattningar uppgår enbart den handel som syftar till sexuell exploatering till 150 miljarder amerikanska dollar årligen. Detta är därför verkligen något som jag hoppas att man från regeringens sida går vidare med. I det uppdrag som ges till ambassadören hoppas jag också att man tar hänsyn till bekämpningen av just människohandeln när man talar om den organiserade brottsligheten.

Anf. 147 OLLE THORELL (S) replik:

Herr talman! Det är absolut så att den organiserade brottsligheten har tentakler i all möjlig illegal verksamhet. Sextrafficking är en jättevit del av detta, och det rör sig om ett stort kapital. Riskerna är tämligen små eftersom straffen i många länder är mycket lägre för att smugla människor än för att smugla till exempel knark. Detta är något som regeringen kommer att fortsätta att driva på emot.

Vi har goda exempel i Sverige som vi försöker att verka för internationellt, till exempel den svenska sexköpslagen och samtyckeslagstiftningen. Detta är saker som vi lyfter fram. Det handlar ju inte bara om att sätta dit

människosmugglare utan också om att lagstifta nationellt för att göra det mycket svårare för dem.

Anf. 148 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Jag kommer i mitt anförande att fokusera på tre områden. Om tiden mot förmodan skulle räcka kommer jag att gå in på fler.

Min första fråga handlar om coronaviruset – en samhällsfarlig sjukdom, som är ny i den form viruset har i dag. Då behövs förstås en effektiv bekämpning av smittspridningen, och här har vi WHO som hjärtat. Tyvärr är det inte alla länder som inkluderas i WHO. Jag tänker på Taiwan, ett grannland till Kina som inte är inkluderat i WHO. Om smittspridningen ska kunna bekämpas effektivt behöver alla länder kunna sitta med vid bordet. Därför hoppas jag verkligen att Sveriges regering kommer att bidra till att driva på för att Taiwan ska inkluderas i WHO.

Nästa fråga som jag vill lyfta upp rör något som det talats om tidigare här: människosmuggling eller rättare sagt människohandel. Slavhandel finns fortfarande i dag; det är ingenting som har upphört. Jag tänker på den slavhandel som sker på sjön, med skepp som seglar eller kör runt på annat sätt med, oftast, män som arbetar inom fiskeindustrin – skepp som kan vara borta i ett halvår, ett år eller två år utan att lägga till. Ombord befinner sig köpta män, och även kvinnor för den delen.

Det finns dock internationella verktyg för att komma till rätta med detta: Cape Town Agreement.

För några månader sedan arrangerades i Torremolinos ett ministerråd på uppdrag av den spanska regeringen tillsammans med FN. Samtliga nordiska regeringar var representerade utom Sverige. Varför detta? Varför saknades Sveriges regering vid förhandlingsbordet när det handlade om implementering av Cape Town Agreement?

Jag hoppas och förväntar mig att Sveriges regering kommer att finnas med vid bordet när det blir ett nytt möte i början av juni, denna gång i Lissabon. Det är en skam när det förekommer människohandel, och detta måste Sverige stå upp för att stoppa. Därmed behöver också Cape Town Agreement signeras av Sverige.

Nästa fråga som jag vill ta upp är Ukraina. Ukraina har berörts här tidigare. Jag anser att frågan om den ryska aggressionen mot Ukraina är viktig och inte får tystas ned.

Det har nu gått sex år sedan Ryssland inledde sin aggression, detta efter att de ukrainska medborgarna hade uttryckt sitt önskemål om medlemskap i EU. Vad blev resultatet? Jo, det blev rysk aggression, en annektering av Krim och ett krig i de sydöstra delarna, i Donetsk-Luhanskregionen.

OSSE finns på plats med observatörer. Det har gjorts ett stort antal uttalanden världen över och försök att pressa på för att få Ryssland att upphöra, men aggressionen pågår. Tystnaden börjar lägga sig.

Allt färre länder tar från talarstolarna upp den ryska aggressionen. Allt färre medier skriver. Alltmer råder tystnaden. Detta vet naturligtvis Ryssland. Ryssland agerar därefter. Man har tiden för sig.

Det är hög tid att vi inte låter tiden tysta oss utan att vi fortsätter att agera för att Ukraina åter ska kunna härska över hela sitt territorium.

Nu har jag två minuter kvar, så jag går vidare i denna fråga.

Ryssland agerar väldigt kraftfullt inom OSSE-regionen, framför allt i de delar som tillhörde det forna Sovjet. Ryssland har inte släppt greppet.

Vi kan se den euroasiatiska monetära unionen, som byggs allt starkare och används som ett instrument för att trycka in länderna i Rysslands sfär. Vi kan också se hur det ser ut i de forna sovjetstaterna. Jag tänker på Moldavien, Transnistrien och Georgien med Abchazien och Sydossetien. Jag tänker på den utdragna konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan som rör Nagorno-Karabach.

Ryssland är en krigsskapare och orosmakare. Detta måste vi unisont arbeta mot, och därför blir jag glad när jag hör att regeringen tar upp frågan om Rysslands aggressioner. Men här gäller det att hålla i och inte släppa. Man måste hitta nya samarbetspartner och fler forum att lyfta frågan i. Ska vi ha fred i vår region måste vi faktiskt också arbeta närmare med Ryssland och förmå Ryssland att respektera andra länders rätt.

Jag har precis kommit tillbaka från en valobservation i Azerbajdzjan, och där visade det sig med stor tydlighet hur den tidigare sovjetstaten negativt påverkar ett land även i dag. Där finns korruption. Där råder brist på mötesfrihet, pressfrihet och yttrandefrihet. Civilsamhället är sönderslaget. Sovjetunionens tidigare värde lever kvar och har negativa effekter på samtliga länder som ingick som sovjetdelstater.

Det har gått många år sedan sönderfallet, men tyvärr är det ett stort antal människor som fortfarande lider och inte kan vare sig besluta över sina egna liv eller, i värsta fall, ge kommande generationer en möjlighet till ett gott liv.

Anf. 149 SARA GILLE (SD):

Herr talman! Sveriges regering har tämligen svårt att erkänna folkmord. Jag vill särskilt nämna folkmordet på olika minoriteter i Osmanska riket, som faktiskt erkändes av riksdagen den 11 mars 2010, då riksdagen röstade för en reservation som meddelade regeringen att Sverige borde erkänna folkmordet. Men trots att det nu har gått tio år sedan dess har regeringen ännu inte erkänt detta folkmord, som inleddes för mer än nio decennier sedan.

En mängd parlamentariker och riksdagar världen över har valt att erkänna folkmordet. En handfull, främst turkiska, historiker som på ett eller annat sätt är knutna till den turkiska staten har dock hävdats att folkmordet inte har ägt rum eller att det inte kan betecknas som folkmord. Sedan folkmordets slut har den turkiska staten aktivt förnekat det, och man har bland annat genom diplomatiska hot försökt förmå andra länder att göra det samma. Än i dag är det förbjudet och straffbelagt att ens hävda att folkmordet har ägt rum.

Varför kan Sveriges regering inte vara bättre än så? Vi har en regering som påstår sig vara en god kraft emot alla brott som begås mot mänskligheten, men samtidigt har regeringen svårt att erkänna folkmord.

Herr talman! Vi har även folkmordet som förövades av Islamiska staten. I januari 2016 biföll Europarådets parlamentariska församling en resolution om resande stridande i Syrien och Irak där man förklarade terrorgruppen Islamiska statens terrorkampanj under de senaste åren som folkmord. Liknande förklaringar har kommit från stora församlingar som Förenta nationerna och Europaparlamentet.

Under flera år har Islamiska staten brutalt och hänsynslöst mördat, våldtagit, plundrat och förslavat människor som hamnat i dess väg. Många av de grupper som drabbats av Islamiska staten, såsom yazidier, assyrier

och armenier, tillhör samma folk som drabbades under folkmordet i Osmanska riket.

Islamiska statens systematiska förföljelse av etniska och religiösa minoriteter i och omkring de områden som man har kontrollerat har med rätta chockat den civiliserade världen. Organisationen har exempelvis kidnappat hundratals kristna assyrier och tvingat dem att leva under ett fruktansvärt förtryck i Islamiska statens egenhändigt utropade kalifat. IS-terrorister har likaså försatt ett stort antal yazidiska kvinnor i sexuellt slaveri, medan männen och de kvinnor som inte ansågs duga som sexslavar har dödat och dumpats i massgravar.

Herr talman! Islamiska statens terrorkampanj hade som syfte att lämna bakom sig en inte bara mänsklig utan även kulturell öken. Dess mål har varit att förintä andra gruppers historia, deras religiösa identitet och allt som dessa grupper har kvar av sitt kulturarv. Man har ansett sin egen radikala tro stå över alla andra.

Regeringen måste visa att man står emot sådant som i dag sker mot andra minoriteter. Dagens turkifieringspolitik slår nämligen hårt mot den stora kurdiska minoriteten i Turkiet. När ett land slipper att ta ansvar för tidigare illdåd är det lätt att fortsätta med dem.

Flera länder runt om i världen erkänner det fruktansvärda folkmordet efter Islamiska staten, och i Grekland är det till och med förbjudet att förneka det. Sverige bör inte vara sämre utan erkänna både det folkmord som ägde rum i Osmanska riket och Islamiska statens folkmord.

Herr talman! Att Sveriges regering inte erkänner vare sig folkmordet under Osmanska riket eller folkmordet efter Islamiska statens utplåning är fruktansvärt, och det strider emot det som Sveriges regering påstår sig vara, nämligen en regering som står upp för mänskliga rättigheter och fred. Att inte erkänna dessa folkmord är ett stort svek mot dem som drabbats och mot deras efterlevande.

Herr talman! Det finns mycket mer som jag skulle vilja säga i debatten för att trycka på vikten av att erkänna dessa fruktansvärda folkmord, men jag väljer att stanna här.

Anf. 150 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Den 4 december förra året fick människorättsaktivisten Aminatou Haidar motta Right Livelihood Award, eller det alternativa Nobelpriset, på Cirkus i Stockholm. Aminatou har vigt hela sitt vuxna liv åt att kämpa för västahariernas rättigheter. Hon har riskerat livet, utsatts för tortyr och suttit i fängelse enbart på grund av sin fredliga kamp för västahariernas rätt till sitt eget land.

När Aminatou kom hem var det många som ville hylla henne, men det stoppade den marockanska polisen. Den marockanska ockupationsmakten utsätter den västahariska befolkningen för ständig terror och ständigt förtryck utan att FN-styrkan Minurso kan ingripa – man saknar helt enkelt mandat att övervaka de mänskliga rättigheterna.

Marockos illegala ockupation av Västsahara är nu inne på sitt 45:e år. Det är en ockupation som strider mot FN:s vilja och mot den internationella domstolen i Haag. En grundläggande orsak till ockupationen är Västsaharas rika tillgång på naturresurser, som fosfat och fisk. Mot den bakgrunden är det dubbelmoral när EU säger sig värna om den FN-ledda pro-

cessen när det gäller Västsahara samtidigt som man ger grönt ljus för ockupationsmaktens fortsatta plundring.

I januari 2019 röstade EU igenom ett handelsavtal mellan EU och Marocko. Senare röstade man även igenom ett fiskeavtal. Detta gjorde man trots att avtalen strider mot EU-domstolens beslut. EU-domstolen har i två entydiga domslut slagit fast att EU:s avtal med Marocko inte får inkludera västsahariska varor om man inte fått godkänt av den västsahariska befolkningen, och det har inte skett. Sverige lade ned sin röst när det gällde handelsavtalet och röstade som enda land i EU nej till fiskeavtalet.

Sverige borde självklart även ha röstat nej till handelsavtalet, men det var bra att Sverige röstade nej till fiskeavtalet. Det är nu viktigt att Sverige fortsätter att trycka på i EU. Sverige skulle till exempel kunna kräva att fiskeavtalet mellan EU och Marocko annulleras med hänvisning till EU-domstolen och på det sättet stå upp för folkrätten fullt ut.

Sverige borde även agera så att de statliga AP-fonderna drar tillbaka sina investeringar i bolag som verkar på ockuperad mark. Den svenska regeringen måste också se till att svenska företag inte handlar eller verkar i det ockuperade Västsahara.

I slutet av oktober besökte jag tillsammans med sju ledamöter de västsahariska flyktinglägren i Saharas öken samt den del av Västsahara som är under Västsaharas egen kontroll. Vi blev imponerade över hur väl lägren var organiserade och över att västsaharierna lyckats bygga upp en fungerande statsbildning i exil. Vi blev dock smärtsamt medvetna om att människorna i lägren är mycket sårbara. Matleveranserna från FN och hjälporganisationerna räcker helt enkelt inte till. Behovet av bistånd är stort.

Oavsett vem vi träffade under vårt besök, presidenten eller representanter för det civila samhället, fick Sverige mycket uppskattning. Men det fanns också en stor besvikelse över att den svenska regeringen inte fullföljt riksdagens beslut om att erkänna den västsahariska staten.

Det händer väldigt lite i förhandlingsprocessen. Världssamfundet har hittills misslyckats. Om inget snart händer finns en ökad risk för att den väpnade konflikten återupptas och att vapenvilan bryts. FN:s sändebud Horst Köhler avgick i maj 2019. Sverige måste kräva att ett nytt sändebud utses utan fördröjning. Det är också viktigt att Sverige gör sitt yttersta för att i FN och i andra internationella sammanhang driva på för att den av FN beslutade folkomröstningen, som skulle ha ägt rum redan 1992, äntligen ska komma till stånd. Västsaharas folk har väntat länge nog.

Herr talman! Ett annat folk som under decennier befunnit sig under ockupation är det palestinska folket. Nyligen presenterade Trump sin fredsplan, en plan som tagits fram helt utan deltagande från palestinierna. Planen är ingen lösning utan bidrar snarare till att fördjupa krisen och försvåra möjligheten för en tvåstatslösning. Trumps plan är i själva verket en plan för att befästa Israels makt och ockupation. Det är ett försök att godkänna alla brott mot folkrätten i efterhand. Om man tar fram en plan med bara den israeliska sidan kommer en långsiktig fred aldrig att byggas.

Ett annat folk som under decennier har utsatts för förföljelse och trakasserier av olika regimer är det kurdiska folket. I Turkiet har exempelvis demokratiskt valda borgmästare i kurdiska städer avsatts och ersatts med regimvänliga personer. Erdoğan har systematiskt försökt tysta all opposition, och politiker från vänsterpartiet HDP har fängslats. Turkiets militära angrepp under hösten 2019 i nordöstra Syrien fördömdes som ett folkrätts-

brott. Nu pågår en etnisk rensning i området, då Turkiet börjat tvinga syriska flyktingar att flytta in samtidigt som civilbefolkningen terroriseras, kidnappas och mördas. Vi måste ständigt stå upp för det kurdiska folket och protestera mot de turkiska övergreppen.

Minoriteter förtrycks runt om i världen. Och ett folk som har utsatts för ett oerhört lidande är uigurererna i Kina. Hundratusentals har internerats i så kallade omskolningsläger där de utsatts för tortyr och övergrepp, enligt Human Rights Watch. Jag är därför glad över att det finns en bred enighet här i riksdagen om att fördöma brotten mot mänskliga rättigheter i Kina. Jag vill även betona vikten av att driva på för en internationell undersökningskommission angående Kinas övergrepp i samband med handel med mänskliga organ.

(Applåder)

Anf. 151 MARCUS JONSSON (KD):

Herr talman! Utrikespolitik kan lätt bli dagspolitik. Det märks i en debatt som denna. Men utrikespolitiken får inte endast handla om det som nu är aktuella utmaningar.

För 20 år sedan befann sig Ryssland i ett blodigt krig. Månader av flygräder och beskjutningar av Groznyj tömde staden på dess befolkning. När segern förkunnades sprängde ryska trupper byggnader som trots allt stod kvar.

Då var Vladimir Putin ny som tillförordnad president. Han var en okänd bekantskap på den internationella arenan. Omvärlden försökte tala med den ryske ledaren om kriget i Tjetjenien. Madeleine Albright var USA:s utrikesminister. Efter sitt första möte med Putin konstaterade hon: Det gick inte att ändra på Putins inställning, inte en millimeter.

Herr talman! Tage Danielsson diktade: Den som inte ser bakåt när han går framåt måste se upp.

Kriget i Syrien är en påminnelse om kriget i Tjetjenien. Åter är det ryska bombflyg och artilleripjäser som ödelägger städer och släcker liv. Men nu som då blir svaret från Moskva att man bekämpar terrorister.

Vad hade vi kunnat dra för lärdomar av Putins agerande? Klart är att Putin, och många med honom, noggrant har studerat västvärlden och hur vi har agerat – för att inte tala om vad vi inte har gjort.

Barack Obamas röda linje blev en tydlig markering för slutet av interventioner. Donald Trumps svek mot kurderna har förstärkt uppfattningen att vi lever i en ny världsordning. Västvärlden är svagare än vad den tidigare varit, och det är ett problem. Det är ett stort bekymmer för den som tror på demokratin.

Herr talman! Europa är ett skyltfönster för demokrati, välstånd och mänskliga rättigheter. Vår kontinent är ett bevis för att diktaturer kan bli demokratier och att fiendskap och förtryck kan bli frihet och försoning. Denna fantastiska utveckling är Europas historia, men den börjar inte med framgång utan i förödelse.

Vi måste påminna oss om att för 75 år sedan var vår kontinent dränkt i blod. Aska och ruiner var en dominerande stadsbild i land efter land, och i denna skadade världsdel drogs det en skiljelinje. Europa delades mellan öst och väst.

Sommaren 1947 hade tyskarna en matranson på max 1 550 kalorier per dygn och person. Ett år senare kom Sovjetunionen med sin blockad av alla vägar, kanaler och järnvägar till västra Berlin. Det var ett försök att knäcka väst genom att svälta ut befolkningen i de västra stadsdelarna. Men för att bistå 2,2 miljoner människor i Västberlin upprättades en luftbro. Var 90:e sekund landade eller startade ett flygplan i Berlin.

Herr talman! Detta visar på tre saker:

1. den starkes skyldighet att hjälpa den svage
2. de värden och det engagemang som vi förknippar med demokratin
3. det speciella bandet mellan USA och Europa.

För 55 år sedan sa den tyske kristdemokratiska statsmannen Konrad Adenauer: Vi måste göra allt för att USA inte ska ge upp Europa. Och vi måste göra allt för att förenandet av Europa ska fortskrida. Detta är den stora uppgiften vi har som européer.

Denna uppmaning är skrämmande aktuell i dag.

Storbritanniens uttåg ur EU är en verklig sorg, inte bara för att det försvagar unionen. Brexit blir även ett ifrågasättande av det organiserade och demokratiska samarbetet som EU representerar.

Visst tål EU att kritiseras. Men vi måste tillstå att Europa utan EU inte hade haft sin hittills längsta fred. Utan detta visionära projekt hade det inte funnits en samlad demokratisk motpol till såväl Spaniens, Greklands och Portugals militärdiktaturer som Östeuropas kommunistiska regimer.

Herr talman! När demokratiska stater avstår från sitt uppdrag att slå vakt om människovärdet, bygga en försoningens kultur och stå upp emot tyranner urholkas tilltron till demokratin som statskick bland alla dem som ser på oss med längtan efter fred, frihet och människovärde.

Svensk utrikespolitik måste alltid ha dessa ideal som perspektiv, oavsett vilka epitet en regering ger sig.

Anf. 152 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S):

Herr talman! Den svenska utrikespolitiken har länge haft ett starkt fokus på jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter. Jag vet att så länge vår regering leds av statsminister Stefan Löfven och UD av utrikesminister Ann Linde kommer det att vara självklara prioriteringar även i framtiden.

Men det är inte möjligt att släppa fokus för en enda sekund. Vi har gjort stora framsteg sedan konferensen i Beijing för 25 år sedan. Men låt mig vara tydlig. Varje generation av kvinnor måste återerövra alla segrar igen och igen. Det har inte förändrats.

I år firar vi alltså att det är 25 år sedan den mest progressiva konferensen om kvinnors rättigheter hölls. Det firas i hela världen, och FN:s kvinnokonferens i New York i mars väntas gå i just firandets tecken. Vi firar att mödradödligheten har gått ned och att färre kvinnor och flickor tvingas gifta sig och föda barn och därmed lämna skolan. Varje barn som får en utbildning är en seger som ska firas.

Herr talman! Förra året firade vi 25 år med ICPD, FN:s befolkningsfonds arbete för att alla, men främst flickor, ska kunna få tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa. Det skedde i Nairobi i Kenya, och jag var på plats. Och vilket firande det blev. Jag ryser ännu vid tanken på många av

de upplevelser som jag hade förmånen att få uppleva. Jag är glad över att mötet i Nairobi beskrivs som en succé i flera avseenden. Men vi får inte nöja oss och glömma det hårda arbete som kvarstår.

Jag tror nämligen att vi har det kanske viktigaste arbetet framför oss – arbetet med att bygga broar och allianser med dem som vi inte alltid arbetar med.

Vi i Norden har länge varit duktiga på att skapa relationer med dem som tänker som vi – så kallade like-minded countries. Det är viktigt, och det ska vi självklart fortsätta med. Men det som kanske är ännu viktigare är att bygga broar och på så vis öka förståelsen för hur och varför de som inte tänker som vi tänker och gör. Här har vi ett arbete och en stor läxa att göra. För om inte vi gör det gör Trump och Putin det – mer än gärna.

Herr talman! Jag tror att vi behöver lyssna och då verkligen höra vad människor som är olika oss säger. Min tidigare kollega och mentor sa ofta till mig: Sara, vi har två öron och en mun. Jag tror att det är av en anledning.

Jag tror att min kollega hade rätt.

Som riksdagspolitiker är det inte bara ett privilegium att få möjlighet att resa och träffa människor. Det är också en skyldighet att ta till vara den möjlighet som det innebär att möta människor med olika bakgrund. I en alltmer polariserad värld, där oliktankande inte bara begränsas i många länder utan också fångas och mördas, behöver vi stå upp för varandra och tala för dem som inte kan.

Det är i dag dessvärre inte bara kvinnor som möter stora utmaningar. Det är lika sant för hbtq-personer och för alla människor som inte följer normen. Extra utsatta är transsexuella kvinnor, som ofta får sätta livet till. Det handlar i grund och botten om djupt rotade normer och djupt rotade strukturer.

Kvinnors och flickors lika rättigheter tenderar ofta att förenklas till ekonomiskt självbestämmande och rätten till att få vara med på lika villkor vid val, i arbetslivet och i skolan. Det är en viktig nyckel, men det är inte allt. Det är tyvärr inte så enkelt som att om bara lika många kvinnor som män får vara med i rummen där besluten fattas är allt löst. Flickor och kvinnor behöver ges samma utrymme i skolan, redan i förskolan. Kvinnor behöver ges samma förmåner i arbetslivet, och det obetalda arbete som görs behöver lyftas fram. Framför allt måste allt det våld som män utsätter kvinnor för varje dag upphöra.

Diskussionen om SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, landar ofta i abort. Rätten och tillgången till säker och laglig abort är central. Denna rättighet hotas, inte minst genom det arbete som Trump och hans administration målmedvetet och fokuserat bedriver. Det är konservativa krafter i sin värsta form som attackerar kvinnors rättigheter.

Regeringen står alltid upp för tillgången till laglig och säker abort, en förbättrad tillgång till sex- och samlevnadsundervisning och ökad tillgång till preventivmedel.

Med detta sagt är det viktigt att betona att det inte räcker. Vi vet att det inte räcker. Sverige arbetar intensivt med att knyta kontakter, formella och informella, på alla nivåer för att alla kvinnor i världen ska omfattas av de rättigheter som vi svenska kvinnor kanske kommit att ta för givna.

Men det rör så mycket mer. Här vill jag nämna endometriosis. Endometriosis är en fruktansvärd kronisk smärtsjukdom. I Sverige uppskattas

200 000 kvinnor lida av den. I världen är det alltså miljontals som är drabbade. Ändå vet man så oerhört lite om vad den beror på. Det finns inte heller någon bot. Det finns knappt någon forskning alls. Och trots att det handlar om en outhärdlig smärta finns det nästan ingen forskning på smärtan och smärtlindring.

Men så kan det väl ändå inte vara, funderar människor. Jo, så är det. Och just det, det drabbar bara kvinnor.

Forskning för att kunna bota eller lindra har alltid varit nedprioriterad. Jag vet att det är så, därför att jag och så många endokrigare med mig lider varje dag.

Endometrios, säker abort och mäns våld mot kvinnor är bara tre exempel där jämställdheten ligger långt efter. Den feministiska utrikespolitiken är viktig.

Herr talman! Jag vill bara avsluta med att säga att jag kommer att fira varje liten seger på vägen, eftersom jag är säker på att vi kommer att vinna kampen.

(Applåder)

Anf. 153 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Jag kan inte annat än instämma i att kvinnors rättigheter och kvinnors möjligheter världen över måste bli bättre.

Som jag nämnde tidigare har jag precis kommit hem från en valobservation i Azerbajdzjan. Det som ofta lyftes fram där – bland kvinnor, bland observatörer och i OSSE:s ställningstagande – är att kvinnor inte är synliga i politiken. Det är få kvinnliga kandidater.

Men det är inte bara där. Det handlar också om att kvinnor inte syns i samhället på samma sätt som män. Giftna kvinnor stannar hemma. Giftna kvinnor har ingen barnomsorg. Giftna kvinnor arbetar inte. Detta ger stora svårigheter för kvinnor att sedan komma tillbaka i yrkeslivet. Men detta rör inte bara Azerbajdzjan, utan det rör ett stort antal av de forna Sovjetdelstaterna, där det är precis samma situation.

Vad vill regeringen göra för att det ska bli bättre för kvinnor i dessa länder – handgripligen?

Anf. 154 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik:

Herr talman! Vi bedriver en aktiv feministisk utrikespolitik, Margareta Cederfelt, som du och jag diskuterade här i kammaren för inte alls länge sedan. Vi vill för dessa kvinnor i Azerbajdzjan göra samma sak som vi vill göra för alla kvinnor i världen, det vill säga lyfta representation. Det är nämligen inte en oviktig del, och det var inte alls min avsikt att förringa det.

I Sverige vet vi att barnomsorg är en av de allra viktigaste delarna när det gäller ekonomisk egenmakt för kvinnor. Därför krävs det att vi i de bilaterala och multilaterala samtal som vi för kontinuerligt lyfter upp vikten av att kvinnor får delta på lika villkor. Det gör vi också, precis som jag beskrev. Jag vet att Margareta Cederfelt gör det, precis som jag själv gör det tillsammans med alla mina kollegor. Vi ska lyfta att det faktiskt går ihop sig ekonomiskt att kvinnor får delta. Det ökar välbördet; det vet vi.

Anf. 155 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Jag lyfter frågan, för där demokratin går tillbaka och totalitära regimer får fäste minskar också kvinnors utrymme. Detta vet vi, och därför är det mycket viktigt att arbeta vidare och inte tystna. Vi måste se till att lyfta kvinnors möjligheter och kvinnors situation – och göra det tydligt vad för positivt samhället vinner på att kvinnors positioner stärks. Det handlar om att visa vad det innebär för ekonomin och för landets ekonomiska tillväxt om kvinnor får större möjlighet att delta i samhällslivet.

Anf. 156 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik:

Herr talman! Jag kan bara hålla med. Jag kommer snart att åka till New York och FN:s kvinnokonferens, och där kommer jag att lyfta detta – denna gång i egenskap av ordförande i riksdagens tvärpolitiska SRHR-nätverk. På europeisk nivå driver jag de här samtalen för Sverige. Jag tror alltså inte att Margareta Cederfelt och jag har olika uppfattningar här. När vi reser runt i världen är det detta vi gör varje dag, på alla nivåer jag har tagit upp.

Jag tar ett stort ansvar genom att lägga en väldigt stor del av min arbetstid just på att inte släppa bollen. Jag inledde med att säga att vi inte för en enda sekund får tappa fokus på de här frågorna. Jag kommer att fortsätta bedriva en feministisk utrikespolitik med full kraft, precis som alla mina kollegor.

Anf. 157 MAGNUS EK (C) replik:

Herr talman! Ni får ursäkta mig, kära kollegor, om detta kanske inte blir ett av de mest spännande replikskiftena. Det är nämligen inte ett attackreplikskifte, utan jag vill helt enkelt bara nysta lite i det som Sara Heikkinen Breitholtz tog upp i sitt anförande.

Jag tror att du har helt rätt i att det är farligt att se på bara en del av jämställdhetskampen och tro att allt löser sig om vi löser den delen, Sara. Detta är nämligen en helhet där vi måste lösa ett antal saker. Men om det finns någonting som jag kanske ändå vill invända lite mot är det att jag inte tror att vi ska underskatta den ekonomiska aspekten av detta, det vill säga inte bara kvinnors möjlighet att arbeta utan att de faktiskt också kan belåna sin egen egendom, ha en jämställd arvsrätt och vara företagare – och på så vis öka den ekonomiska egenmakten. Vi vet att detta har ett samband med hur man deltar i samhället på ett aktivt sätt.

Sedan finns det en aspekt som jag har fått till mig när jag har varit ute och diskuterat bistånds- och utvecklingsfrågor utanför den här kammaren, och det är hur religiös lagstiftning påverkar detta. Jag skulle gärna vilja höra lite mer om hur Socialdemokraterna resonerar kring hur vi ser till att religiös lagstiftning som stänger in kvinnor i hemmet inte blir en spärr i detta.

Anf. 158 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik:

Herr talman! Jag vill absolut inte förringa vikten av ekonomisk egenmakt, och jag vill absolut inte förringa vikten av utbildning och av att få delta i val på alla nivåer. Där är vi helt överens.

Vad gäller de religiösa ledarna och religiösa strukturer var det detta jag var lite inne på när jag sa att vi behöver föra samtal med dem som inte tänker som vi gör alla gånger. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi nu

faktiskt lyssnar på och hör vad de krafter som är konservativa – i brist på bättre ord – tänker. Jag kan ta ett exempel: I Kenya är kyrkan en viktig nyckel för att låsa upp lösningarna i samhället. Jag åtnjuter nämligen inget förtroende där, men det gör kyrkan.

Prot. 2019/20:73

12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 159 MAGNUS EK (C) replik:

Herr talman! Det håller jag med om. Jag kanske uttryckte mig lite slarvigt när jag talade om religiös lagstiftning. Vi – inte minst jag, som råkar vara medlem i Svenska kyrkan och är ganska stolt över Svenska kyrkans arbete – ser att just de religiösa biståndsorganisationerna, eller biståndsorganisationer som är kopplade till kyrkor eller trossamfund, är oerhört viktiga spelare i vissa länder med krympande demokratiskt utrymme.

Det jag far efter är dock den juridiska svårighet som uppstår när vi har lagstiftningssystem som är präglade av eller uppbyggda utifrån en religiös grund. Där ser vi ofta problemet att det kan vara en lagstiftning som ser ganska progressiv ut, det vill säga att man har den lagliga rätten att driva företag eller röra sig ute i samhället men att det i praktiken krockar med en religiös del – och sedan har man inte rörelsefriheten utanför det egna hemmet. Detta tror jag är riktigt svårt att komma åt, men jag tror att vi behöver diskutera mer hur vi gör det och hur vi kan förändra den typen av lagstiftningsstrukturer.

Anf. 160 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik:

Herr talman! Tack för att du lyfter frågan, Magnus Ek!

Jag kan bara hålla med – lagstiftning som på ytan ser bra ut är en sak, och det är en annan sak vad det är. Jag kan ta ett exempel: Jag är jurist, och jag har en juristexamen från bland annat Skottland. Fram till sent 90-tal var det i Skottland fortfarande lagligt att våldta sin fru. Hur kunde det vara så? Jo, lagstiftningen baserade sig på baron David Humes ord: A man cannot commit rape upon his wife, whom has surrendered her body to him. Det var det som var fundamentet för äktenskapets lagar, så att säga. I Skottland fanns det en rape act och en sexual assault act, men de kom inte åt detta.

Här tror jag alltså att man måste jobba på olika fronter och kroka arm med dem som är progressiva och liktänkande för att just förändra normer och strukturer. Jag tror inte att det finns någon annan väg.

Anf. 161 MAGDALENA SCHRÖDER (M):

Herr talman! Det är inte hjälp till självhjälp om det aldrig tar slut. Så stod det på DN:s ledarsida förra veckan, angående biståndet, och det är kloka ord.

Vi behöver fundera på om vår biståndspolitik och de enorma anslag vi lägger på biståndet verkligen är hjälp till självhjälp. Gör man som man alltid har gjort blir det nämligen som det alltid har blivit. För oss moderater är det självklart att ha en nollvision för utvecklingsbiståndet. Det är långt dit, men målbilden måste vara tydlig: Målet är att gå från aid till trade.

För att nå dit vill Moderaterna både reformera och prioritera i biståndet. Först och främst måste vi lämna budgeteringsprincipen att 1 procent av bni ska gå till bistånd. Det är helt enkelt inte en rimlig budgeteringsprincip att man först ställer sig frågan hur mycket pengar man ska lägga på ett område och därefter ställer sig frågan vad man ska göra för pengarna. Det är en

mycket rimligare princip att först ställa sig frågan vad man vill göra och sedan ställa sig frågan vad det kostar.

Därför föreslår Moderaterna att biståndet ska förses med en fyraårig budgetram – precis samma modell som vi har för forskningen och infrastrukturen. Man kan tycka olika om den exakta summan pengar som en sådan ram ska förses med. Jag brukar personligen säga att politiker inte *har* pengar utan *tar* pengar. De pengar vi tar för att fördela i statens budget måste spenderas väl, och inget annat politikområde har tillåtits skena på samma sätt som biståndet. Utbetalningsmålet om 1 procent av bni har resulterat i att vi i dag lägger dubbelt så mycket pengar på biståndet som på polisen.

Herr talman! Även om många svenskar står upp för att Sverige, som ett rikt land, ska vara en generös biståndsgivare är jag övertygad om att de flesta svenskar tycker att det är en orimlig prioritering att internationellt bistånd ges ett dubbelt så stort anslag som polisen. Resurserna är inte oändliga, och vi måste prioritera.

Men, herr talman, vi måste inte bara prioritera de anslag vi lägger på biståndet mot andra behov, utan vi måste också prioritera i själva biståndet för att få ett mer effektivt bistånd. Vi måste helt enkelt välja något eller några områden som vi fokuserar på, för – igen – även om behoven i världen är oändliga är våra resurser inte det. Sverige kan inte göra allt.

Ett mer fokuserat bistånd skulle troligen leda till bättre kontroll, och det behövs. Den senaste tiden har det rapporterats om en rad korruptions-skandaler inom biståndsvärlden, och förra veckan rapporterades det om ytterligare en. Denna gång handlade det om 250 miljoner kronor till ett internationellt klimatbiståndsprojekt i Kenya.

Det finns många ytterst problematiska delar i de uppgifter som har framkommit via medierna. Det uppenbara är naturligtvis att människor i nöd inte har fått den hjälp de har blivit lovade och att skattebetalarnas pengar har förskingrats, men det är framför allt ett ytterst anmärkningsvärt agerande från Sida. Sida hade nämligen, enligt medieuppgifterna, ingått ett avtal där man frånsä sig rätten att granska och revidera hur pengarna användes. Man undrar, herr talman, hur många fler avtal likt detta Sida har ingått.

Detta är inte första gången Sida agerar på ett sätt som skadar förtroendet för statsförvaltningen i allmänhet och för biståndsbranschen i synnerhet. I november 2018 rapporterades det om organisationen ICTSD, som fått närmare 200 miljoner kronor i bistånd genom Sida. Enligt en utredning som gjordes av brittiska myndigheter var vanskötseln av organisationens ekonomi så grov att den gränsade till brott. Sida valde då att avsluta samarbetet med organisationen men avstod från att göra en polisanmälan och återkräva de skattemedel som redan betalats ut.

Herr talman! Det är regeringens ansvar att säkerställa att de skattemedel som läggs på biståndet används på bästa sätt. Ständigt återkommande rapporter om oegentligheter och korruptionsskandaler vittnar om att så inte är fallet.

Godhet kan inte mätas i spenderade pengar utan i faktiskt resultat. Sverige skulle behöva minska antalet samarbetsorgan för att ha bättre kontroll och inflytande över hur svenskt bistånd används. Samtidigt skulle Sverige troligtvis göra mer skillnad i världen.

Herr talman! Under alltför lång tid – och fortfarande när det gäller många partier i Sveriges riksdag – har biståndspolitikerna varit ett område som inte får ifrågasättas. Biståndspolitikerna får inte vara ett politikområde som syftar till att stilla vårt dåliga samvete utan måste precis som alla andra områden mätas och utvärderas efter sitt resultat.

Vi kan tycka olika om den exakta summan pengar biståndet ska få. Fler partier borde dock välkomna den diskussion som Moderaterna vill föra om hur vi faktiskt gör biståndet bättre och om hur vi på riktigt går från aid till trade, för vi borde alla vara överens om att detta är målet.

Anf. 162 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Först vill jag säga att biståndet och utvecklingspolitiken i världen är kraftigt underfinansierade. Detta måste alla vara klara över. Ska vi kunna uppnå målen i Agenda 2030 behövs det mer pengar i världen, inte mindre pengar. Det behövs alltså fler länder som ger 0,7 eller allra helst 1 procent av sin bni i bistånd – inte färre länder, som Moderaterna vill.

Jag måste fråga något. Ni moderater gör ju ett stort nummer av att ni i år vill satsa, som ni säger, 2 ½ miljard kronor på ett räddningspaket för välfärden och tryggheten i Sverige. Vi behöver inte diskutera hur mycket luft det är i dessa 2 ½ miljarder, men jag kan konstatera att detta är lika mycket som ni vill sänka skatten med för dem som betalar statlig skatt varje år de kommande åren – alltså för höginkomsttagare i Sverige.

Varför är det de fattiga i världen som genom sänkt bistånd ska betala för den räddningsaktion som ni säger er vilja göra för välfärd och trygghet i Sverige?

Anf. 163 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik:

Herr talman! Vi kan, återigen, tycka olika om den exakta summan pengar en biståndsram ska förse med. Det vi vill göra är att fokusera biståndet för att sätta resultat i fokus. Vad händer med de 250 miljonerna till ett internationellt klimatbiståndsprojekt i Kenya? Vi måste kunna använda pengarna mycket bättre. Återigen: Inget annat politikområde har tillåtits att skena på det sätt som biståndet har gjort.

Skulle Sverige lägga sig på FN-rekommendationen, som motsvarar 0,7 procent av bni, skulle Sverige fortfarande vara den fjärde största biståndsgivaren i OECD.

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Kenneth G Forslund: Delar inte Kenneth G Forslund uppfattningen att om det är fråga om hjälp till självhjälp måste det en dag ta slut? Ska biståndet vara en evig omfördelningspolitik, eller ska det vara hjälp till självhjälp?

Anf. 164 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Herr talman! Självfallet är bistånd hjälp till självhjälp. Hela den socialdemokratiska idén med utvecklingspolitiken är att människor genom sina egna insatser ska skapa sin egen förändring. Det är detta vi ska stimulera med svenskt bistånd. Det tror jag oerhört starkt på, men inte så starkt att jag tror att vi kan se det som avklarat och som att det är dags att skära ned på pengarna denna mandatperiod.

Fokusera gärna världens effektivaste bistånd, som Sverige enligt oberoende mätningar har! Fokusera det gärna! Höj gärna kvaliteten! Peka gärna på det som inte är bra, men sänk inte biståndet! Låt inte de fattiga i världen betala för era skattesänkningar för dem med de högsta inkomsterna i Sverige!

Slutligen har jag en fråga: Hur ska ni kunna få majoritet för detta i en eventuell framtida högerkonservativ regering? Vi vet ju vad Kristdemokraterna tycker om den här idén.

Anf. 165 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik:

Herr talman! Det låter på Kenneth G Forslund som att Moderaterna vill skära ned biståndet till noll. Det stämmer inte. Moderaterna har sagt att vi vill lägga 170 miljarder kronor på biståndet i en fyraårig ram. Det är väldigt mycket pengar för internationellt biståndssamarbete.

Man måste ju kunna ha en saklig diskussion om detta och se de inbyggda systemfel som faktiskt finns i biståndet, till exempel vad utbetalningsmålet leder till. Det leder till ett utbetalningstryck och till en massa projekt som inte är de lågt hängande frukter som hjälper människor i nöd och som räddar människor från nöd och död utan i stället en massa andra saker.

Vi måste fokusera på det allra viktigaste – de lågt hängande frukterna. Vi måste ha fokus på att nå resultat – inte ett utbetalningstryck för att stilla vårt dåliga samvete.

Anf. 166 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Att ställa krav är att bry sig – så är det. För oss är resultat i biståndet också viktigt; det är ingen tvekan om det. Vi har tillsammans under alliansåren arbetat för att få ett tydligare resultatfokus och gjort stora insatser i den delen.

Aid for Trade är ju en historia där vi tidigt satsade för att komma vidare. Vi ser Agenda 2030 som en viktig ny grund för biståndet, eftersom varje land här har ett eget ansvar. Där måste vi också ställa krav för att vi ska nå resultat.

Men, herr talman, apropå fokusering: Avser Moderaterna att ge upp de överenskommelser som vi har gjort internationellt om 0,7 procent? Hur är det med överenskommelsen om att EU ska arbeta för minst 0,5 procent? Har man en annan hållning där?

Anf. 167 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik:

Herr talman! Nej, Moderaterna kommer inte att lämna några internationella överenskommelser. Just nu är rekommendationen att biståndet ska ligga på en nivå motsvarande 0,7 procent av bni. När vi tänker på vad vi vill göra är det då rimligt att detta ligger på en nivå som motsvarar 0,7 procent av bni.

Kerstin Lundgren nämnde Agenda 2030, och det är rimligt att man när den är genomförd utvärderar var vi då ligger och eventuellt uppdaterar rekommendationen.

Herr talman! Låt mig ställa samma fråga till Kerstin Lundgren som jag ställde till Kenneth G Forslund. Hur ser Kerstin Lundgren på nollvisionen i biståndet, att gå från aid till trade? Ska biståndspolitikerna vara en evig

omfördelningspolitik? Eller ska det vara hjälp till självhjälp och då rimligen en dag ta slut?

Prot. 2019/20:73
12 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 168 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Centerpartiet har varit tydligt med att målet är att länder ska vara biståndsberoende. Det är en viktig grund för att komma vidare.

Om den stora frågan för Moderaterna är procentsatsen, hur kommer det sig då att vi inte kan ha procentmål i Sverige men ska stå upp för den internationella överenskommelsen om 0,7 procent och EU:s nivå på 0,5 procent? Vad är då meningen med att just i Sverige helt lämna den överenskommelse vi har gjort? Varför vill Moderaterna ge upp det vi har varit överens om globalt för biståndet?

Anf. 169 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik:

Herr talman! Man måste börja med att ställa sig frågan vad man vill göra och därefter ställa sig frågan vad det kostar. Svaret blir då 0,7 procent av bni, vilket är den nuvarande rekommendationen. Men efter Agenda 2030:s genomförande är det som sagt rimligt att denna rekommendation uppdateras.

Herr talman! Jag är glad över att Kerstin Lundgren och jag delar målet om ett biståndsberoende. Jag ser fram emot fortsatta diskussioner om hur vi gör biståndet bättre. Då kanske vi kan komma till det scenario Kenneth G Forslund nämnde med en majoritet här i kammaren för en annan och bättre biståndspolitik.

Anf. 170 LORENA DELGADO VARAS (V):

Herr talman! Det är nästan på dagen fyra månader sedan protesterna i Chile möttes av brutalt statligt våld. Över 30 personer har dödats, fem av dem nu i januari. Många av de 2 000 politiska fångarna är unga, och över 400 barn har omhändertagits på grund av att de har deltagit i protesterna. Över 200 barn, kvinnor och män har våldtagits av de repressiva krafterna, enligt anmälningarna. Fler än 4 000 har blivit beskjutna, 400 har förlorat synen helt eller delvis och 770 fall av tortyr har anmälts.

I dag står stora delar av förorterna i bland annat Santiago under hård polisiär kontroll, med hårda sammandrabbningar mellan folket och polisen som följd.

Sådant är läget i det demokratiska landet Chile, som vi har så bra relation till. Det bör nämnas att siffrorna är osäkra eftersom många inte vågar anmäla.

Jag reste till Chile under januari månad för att få en tydligare bild av det demokratiska läget och brotten mot de mänskliga rättigheterna och för att etablera kontakt med den sociala rörelsen. Jag kan därför ge er lite mer information om Chile.

En sak som slog mig var de transnationella företagens makt och deras ansvar i den politiska, sociala och humanitära situation Chile befinner sig i.

Chile pumpas på mineraler och vatten, och marken exploateras. Även om västvärlden ofta lyfter fram att den genom handelsavtal och andra internationella avtal gör situationen bättre för befolkningen i länder som är under utveckling gäller det inte i dagens Chile.

På grund av affärer av transnationella företag från till exempel Spanien, Norge, Kanada, Kina och USA lider det chilenska folket av vattenbrist och miljöförstörelse. Detsamma gäller andra länder utanför Europas gränser. De transnationella företagen deltar också i den rättsliga förföljelsen av sociala ledare, urfolksledare och miljöaktivister.

Det finns en anledning till detta, nämligen vårt enorma behov av mineraler och vårt behov av att öka vinsterna bortom alla gränser. För att upprätthålla detta skapar vi handelsavtal och relationer, i första hand via affärsförbindelser. Västvärlden sätter tyvärr miljö, klimat, mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter och barnkonventionen i andra hand.

Chile är inte ensamt om detta. Samma agerande ser vi i Sydafrika, Ecuador och Kongo, för att nämna några länder som drabbas av systematisk miljöförstörelse och brott mot mänskliga rättigheter för att skydda de transnationella företagens intressen.

Man kan tydligt se företagens makt över länders framtid. I dag tjänar de tre största transnationella företagen mer under ett år än vad 160 länders samlade bnp är.

Här måste vi ta ställning. Ska företagen dominera länders demokratiska utveckling? Ska de få förstöra miljön, ha förödande påverkan på klimatet och begå brott mot mänskliga rättigheter utan att ställas till ansvar?

Sverige behöver visa vägen genom att till exempel skriva på FN:s bindande fördrag, binding treaty, som reglerar transnationella företags ansvar i fråga om mänskliga rättigheter.

Handelsavtalen behöver ta en helt annan riktning än i dag då även de ger företagen makt över länders demokratiska ordning. Varför har den svenska regeringen inte uttalat sig angående den påverkan investeringskyddsavtalen kommer att ha på vårt framtida klimatarbete och på vår demokratiska ordning? I dag används investeringskyddsavtalen för att bromsa eller stoppa de förändringar som länder vill genomföra till förmån för klimatet eller demokratin.

Vi behöver inte lämna Sveriges gränser för att förstå hur de transnationella företagen utnyttjar detta. I höstas stämde nämligen Sverige på 17 miljarder kronor när riksdagen beslutade att förbjuda prospektering och brytning av uran.

Regeringen har verkat för att ett liknande investeringskydd ska finnas med i EU:s handelsavtal. På grund av det kommer företag att kunna stämma oss om vi gör förändringar som påverkar deras ekonomiska intressen. Det gäller till exempel vinster i välfärden, återregleringar eller varje gång vi gör ett klimatarbete.

Vänsterpartiet kräver givetvis mer ansvar från de transnationella företagen och vill också få bort investeringsklausulerna, som i energifördraget, för att sätta människor, miljö och demokrati först.

Anf. 171 ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr ålderspresident! Runt om i världen förblir våldet och förtrycket mot kvinnor den allvarligaste men trots det den mest tolererade formen av brott mot de mänskliga rättigheterna. Av världens fattigaste är 70 procent kvinnor. 603 miljoner kvinnor och flickor lever i länder där könsrelaterat våld inte är förbjudet.

Varje år gör 25 miljoner kvinnor osäkra aborter, och tiotusentals kvinnor dör till följd av det. Ungefär 13 procent av världens mödradödlighet uppskattas kunna härledas till just osäkra aborter. Och de många aborterna då? Jo, de kan givetvis härledas till att ungefär 214 miljoner kvinnor saknar tillgång till preventivmedel.

Var tredje kvinna har någon gång under sin livstid upplevt fysiskt eller sexuellt våld. Detta är ju, precis som Olle Thorell sa, inget mindre än en pandemi av fullständigt svindlande proportioner.

Det saknas uppskattningsvis mellan 60 och 200 miljoner kvinnor i världen som en följd av aborter av flickfoster och att flickor dödas efter födseln. Det finns ingen tillförlitlig statistik, men grova uppskattningar tyder på att mellan 700 000 och 2 miljoner kvinnor och flickor varje år utsätts för människohandel för sexuella ändamål. 120 miljoner kvinnor världen över har utsatts för våldtäkt eller andra tvingande sexuella handlingar, och varje dag dör över 800 kvinnor som har blivit gravida, bland annat på grund av en bristfällig mödravård. Vi vet att kvinnors sexualitet kontrolleras genom förbud mot abort och preventivmedel.

Kampen för jämställdhet måste pågå varje dag, året runt, hela tiden. I takt med att vi nu ser att högerextremism och konservatism reser sig runt om i världen sätts kvinnors och flickors situation under stark press. I flera länder går utvecklingen rakt åt fel håll, och i Sverige pratar högerkonservativa om att vi behöver en ny feminism eller att jämställdheten har gått för långt. Till min stora förvåning fick jag i den förra valrörelsen, som socialminister, diskutera abortfrågan med sverigedemokrater – i Sverige!

Kvinnor är alltid de första som får lida konsekvenserna när det demokratiska utrymmet krymper och de mänskliga rättigheterna börjar ifrågasättas. Av någon anledning börjar det ganska ofta med att auktoritära ledare faktiskt verkar bry sig om kvinnor. Hur de klär sig och uppträder och deras sexualitet är av stort intresse. Det är mot denna fond som varje anständig nation måste ställa sig frågan: Var hör vi hemma i arbetet för en sjystare och bättre värld?

Mot denna bakgrund var det inte något långt steg för regeringen 2014 att besluta sig för att bli det första land i världen som införde en feministisk utrikespolitik. Det är fullständigt självklart egentligen. Detta är också ett av skälen till att vi socialdemokrater i en tid som ser ut som den gör just nu, globalt, väldigt tydligt står upp för enprocentsmålet i biståndet. Vi vill att minst 50 procent av biståndet ska gå till just flickor och kvinnor.

Vi vet att biståndet mycket effektivt bidrar till att bekämpa fattigdom, bekämpa förtryck, främja utveckling och främja och åstadkomma fred och hållbar trygghet och säkerhet runt om i hela världen. Biståndet är alltså inte en kostnad på det sättet för vårt land, utan det kommer andra vägen, om det nu är så att man, som till exempel Moderaterna, i det här fallet, vill börja dra ned på ett bistånd som är mycket effektivt.

Jag har bara några sekunder kvar – tiden går fort när man pratar om viktiga saker. Jag vill avsluta med att rikta mig till Magdalena Schröder och säga: Vi socialdemokrater tar vilken dag som helst en debatt om biståndet och vad det bidrar till. Vi har faktiskt det mest effektiva bistånd som finns i världen, inte minst med inriktningen på jämställdhet, mot fattigdom och förtryck och för demokrati. Det behövs mer än någonsin, och vi ser fram emot denna debatt med Moderaterna.

(Applåder)

Anf. 172 JAMAL EL-HAJ (S):

Herr ålderspresident! I fjolårets utrikespolitiska debatt lyfte jag fram frihandel och vikten av att tillvarata arbetstagarnas rättigheter. Dessa frågor är inte mindre aktuella i år när Boris Johnson i Storbritannien lyckats krångla sig fram till en brexit. Under detta år ska han åstadkomma ett frihandelsavtal som ska gälla från 2021. Något säger mig att även där kommer vi att tvingas åse märkliga krumbukter och lösningar som kommer att splittra Storbritannien ytterligare och bana väg för en kris med Skottland påminnande om den vi ser i Katalonien.

Boris Johnson har sin förebild väster om Atlanten i den oberäknelige president Donald Trump, som satsar på ett omval i november. Nästan alla politiska krafter i Sverige från vänster till höger och från traditionella till frihetliga skakar på huvudet åt denne världens mäktigaste man som bestämmer över USA:s samlade kärnvapenarsenal. Han har lyckats med att få Kinas och Rysslands ledare att framstå som resonabla och förnuftiga herrar.

USA har vandrat en lång och dyster väg bort från presidenter som Franklin D. Roosevelt och John F. Kennedy. Aldrig tidigare har världen så behövt ett nytt ledarskap, och aldrig som nu har det lyst med sin frånvaro. Det skulle behövas en ny Martin Luther King som står upp för spansktalandes och andra invandrargrupperns rättigheter. Vid den stora medborgarmarschen i Washington 1963 sa fredspristagaren King så här:

Jag har en dröm, att nationen en vacker dag ska resa sig och göra den verkliga innebörden av sin troslära till verklighet: Vi anser att dessa sanningar är självklara, att alla människor skapats som likar. Jag har en dröm, att mina fyra små barn en dag ska leva i en nation där de inte blir dömda efter sin hudfärg utan efter sin karaktärs innehåll.

Herr ålderspresident! Om man till ordet hudfärg lägger till religiös bakgrund klingar det väl så aktuellt i dag. Rasismen är på frammarsch, och fördomar har blivit högsta mode och är grunden för olika europeiska partibildningar. Europas och Sveriges invandrare döms utifrån hudfärg, språkfärdighet och religiös bakgrund och inte utifrån de individer som de verkligen är.

Precis som arbetarna under tidigt 1900-tal av överklassen sågs som en grå, anonym och hotfull massa ser i dag alltför många svenskfödda på invandrare, i synnerhet muslimer, som farliga människor som bor i våra stora så kallade utsatta bostadsområden. Jag kan bara vädja till er i högerblocket i Sverige och era europeiska partivänner: Sluta underblåsa dessa fördomar! Se varje invandrare som en medmänniska och individ!

Herr ålderspresident! Arbetarna har inte försvunnit i Sverige eller i vår värld, snarare tvärtom eftersom industrialiseringen har spridit sig över hela världen. Det finns fortfarande ett stort behov av facklig organisering, för att kämpa för en lön att leva på, vettiga arbetsmiljöer och åtta timmars arbetsdag. Värst utsatta, även i Sverige, är migrantarbetarna, som ofta tvingas arbeta till löner långt under avtal och under slavliknande förhållanden.

Herr ålderspresident! Jag har redan nämnt Trump, och jag måste avsluta med palestiniernas fruktansvärda situation i Mellanöstern. Palestinierna är folket som egentligen har ett land men som fråntagits det. Även våra vänner säger att vi måste kompromissa, att vi måste foga oss och att vi måste ge efter och glömma det som faktiskt en gång var vårt.

Nu har Trump gett palestinierna ett nytt, enligt honom fantastiskt erbjudande. Jerusalem ska erkännas som Israels och bara Israels huvudstad. Östra Jordanstranden ska skiljas från Västbanken. Israeliska bosättningar på ockuperad palestinsk mark ska tillhöra Israel. Ett antal miljarder ska dock överlämnas som ersättning. Vi kan inte foga oss i detta. Vi kan inte tänja oss mer.

Protesterna mot den så kallade fredsplan som Trump och Netanyahu producerat är enorma. Det är en fredsplan utan palestiniernas närvaro och i strid mot folkrätten. Den har dessutom ett syfte: att skydda Trump från riksrätten och Netanyahu från fängelset. Dessa herrar har inte förstått att palestinierna inte säljer sitt land eller sin huvudstad för alla pengar i världen.

Palestinierna är folket som älskar livet. De är precis som vi. De vill ha fred, frihet och rättvisa. Varför förnekas detta dem?

(Applåder)

Anf. 173 MARCUS JONSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tackar ledamoten för belysningen av kampen mot främlingsfientlighet.

I ett tidigare replikskifte hörde vi utrikesministern säga att man måste bekämpa antisemitismen och ta det problemet på största allvar. Inte minst i Mellanöstern ser vi problem när det kommer till antisemitism. Mahmud Abbas, palestiniernas president, sa den 30 april 2018 att folkmordet på den judiska befolkningen är judarnas eget fel. Det var judarnas sociala beteende som gjorde att 6 miljoner judar förintades, sa Mahmud Abbas den 30 april 2018. Detta uppmärksammades i svenska och internationella medier.

Socialdemokraternas partiledare statsminister Stefan Löfven har sagt att Fatah är ett kärt systerparti. Jag tänkte höra hur Socialdemokraterna ser på att Mahmud Abbas som ordförande för detta kära systerparti uttrycker sig på det här sättet. Vad vill man från socialdemokratin göra åt det?

Anf. 174 JAMAL EL-HAJ (S) replik:

Herr ålderspresident! Vi socialdemokrater är för en tvåstatslösning, som innebär att Israel har rätt att existera och att tillika Palestina har rätt att existera.

Mahmud Abbas uttalande är klumpigt och helt enkelt oacceptabelt. Vi motarbetar antisemitism på alla fronter. Du har säkert hört talas om de senaste uttalandena från vår statsminister när det gäller de här sakerna, Marcus Jonsson. Du har också precis hört utrikesministern tala om detta.

al-Fatah är en systerorganisation till oss. Vi möter dem och talar dem till rätta. Vi har också förbindelser med motsvarande israeliska organisationer. Vi rättar även dem när de är ute på grumligt vatten, precis som vi rättar al-Fatah.

Anf. 175 MARCUS JONSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Statsministern var på plats i Jerusalem när man högtidlighöll att det var 75 år sedan befriandet av Auschwitz. Då publicerades i al-Hayat al-Jadida, den officiella tidningen i Palestina, en krönika där man skrev: Ett skott och en död kropp skulle ställa in hela ceremonin.

Det var en uppmaning från en kolumnist som vädjade till läsarna att göra motstånd.

Jag vill ställa en fråga till ledamoten med anledning av att han är från Malmö. I SSU:s förstamajtåg i Malmö förra året skanderades det: Krossa sionismen! Ett liknande slagord hördes i Tyskland samma månad. Då skrek man: Stoppa sionismen! Men det var det högerextrema partiet Die Rechte, som kallar sig själva Die Hitler-Leute, Hitlerfolket, som skrek detta. Hur långt sträcker sig ansvaret inom socialdemokratin för att tala inte bara med systerorganisationer utan även med den egna partiorganisationen i hemmadiatriktet?

Anf. 176 JAMAL EL-HAJ (S) replik:

Herr ålderspresident! Ledamoten verkar ha missat Stefan Löfvens tal på SSU:s kongress och vad han sa om detta där. Om du har missat det, Marcus Jonsson, vill jag rekommendera dig att gå in och lyssna på vad vår ordförande sa på SSU:s kongress.

(Applåder)

Anf. 177 JOHAN BÜSER (S):

Herr ålderspresident! I hela mitt liv, så länge jag kan minnas, har diskussionerna om Israel och Palestina varit närvarande, först förstås när jag gick i skolan och vi läste om de olika religionerna, sedan under 90-talet med Osloprocessen och det som kunde ha blivit ett historiskt fredsavtal. Mer än 25 år har passerat sedan dess. Fortfarande ser vi inte den politiska vilja som krävs för att åstadkomma varaktig fred och stabilitet i regionen, där två stater med säkra och erkända gränser kan leva sida vid sida med varandra. Om detta behöver vi tala mer.

Herr ålderspresident! Som internationellt engagerad och intresserad socialdemokrat har jag fått möjlighet att på olika sätt se stora delar av världen. Jag har blivit fascinerad, men jag har också många gånger blivit förfärad. Trots att diskussionerna om Mellanöstern, Israel och Palestina funnits med under alla år genom mitt politiska engagemang dröjde det till efter att jag kom in i riksdagen innan jag fick möjlighet att besöka dessa båda länder. Att på plats få träffa människorätsorganisationer, israeler och palestinier som gemensamt oroade sig över utvecklingen i sin region och såväl bosättare som utsatta människor som drabbats av bosättningspolitiken var omskakande. Jag minns att jag många gånger sedan dess tänkt tanken på hur denna ockupation kan tillåtas att pågå år efter år, dag efter dag.

Vid mitt senaste besök i Israel och Palestina i höstas tänkte jag, framför allt när jag träffade yngre människor i regionen, på att uppgivenheten över situationen var mer närvarande än vid tidigare besök. Utsatthet, oro och maktlöshet tar ut sin rätt.

Vi ser också globalt hur engagemanget för den palestinska saken generellt har blivit svagare. Tydligast har det kanske de senaste åren synts genom den amerikanska administrationens agerande. Under de senaste åren har årtal av amerikansk utrikespolitik skiftats. USA har flyttat sin ambasad till Jerusalem, strypt i stort sett allt ekonomiskt bistånd till palestinierna, förklarat att de israeliska bosättningarna inte strider mot folkrätten och erkänt Israels suveränitet över de ockuperade Golanhöjderna.

När USA:s president, som är högst ansvarig för denna politik, alldeles nyligen presenterade vad han gett det inte så ödmjuka namnet århundradets uppgörelse gjordes det sida vid sida med den israeliske premiärministern. Den plats där man rimligtvis borde ha väntat sig den palestinska parten gapade tom.

Enligt överenskommelsen mellan Trump och Netanyahu ska Jerusalem bli Israels odelade huvudstad. Dagens bosättningar på ockuperat palestinskt territorium ska få status av israeliska enklaver. All erfarenhet av seriöst fredsarbete är att medlare måste lyssna på och förstå bägge parter intressen. Annars kan det knappast bli en hållbar fred.

Herr ålderspresident! Svaret från den palestinska sidan har varit tydligt. Tydliga fördömanden kom snabbt. Samtidigt som Trumps plan presenterades i Washington gjorde de rivaliserande Fatah och Hamas något så ovanligt som ett gemensamt uttalande. Arabförbundet samlades också i ett tydligt nej till planen genom ett extrainkallat möte i Kairo. FN har varit tydligt, EU likaså. Även vår nuvarande utrikesminister Ann Linde och den tidigare utrikesministern i den borgerliga regeringen, Carl Bildt, har varit tydliga med att den här så kallade fredsplanen lämnar betydligt mer att önska.

Kritiken från internationellt håll stämmer alltså inte med Trumps upplägg. Hans hållning är att planen är själva ramen för fortsatta diskussioner och att inga andra synpunkter ska beaktas. Men frågan är om Trump och Netanyahu verkligen kan ignorera de åsikter som redan har kommit till tals.

Herr ålderspresident! Varje fredsprocess där flera parter ingår måste också involvera samtliga parter och på lika villkor. Folkrådet och Säkerhetsrådets beslut måste respekteras. Det som har presenterats är egentligen inte något försök till någon seriös fredsplan att tala om. Vi kan inte börja rita om staters gränser i strid med folkrådet och internationella överenskommelser. En sådan världsordning blir i förlängningen destruktiv, utmanande och farlig.

Herr ålderspresident! Jag är stolt över att tillhöra ett parti som verkar i ett land som tydligt har tagit ställning för en tvåstatslösning där det israeliska folket och det palestinska folket ska få rätt att få leva i fred och frihet inom säkra och erkända gränser. Det innefattar också att den starkare parten har ett större ansvar för att ockupationen först och främst ska upphöra, att gemensamma överenskommelser nås och att folkrådet efterlevs. Den palestinska sidan har också ett ansvar i detta. Det är viktigt att betona. Mot bakgrund av detta är Sveriges beslut att erkänna den israeliska såväl som den palestinska staten fullt rimliga och fullt konsekventa.

Menar vi allvar med folkrådet och att vi vill se en fredlig utveckling i Mellanöstern är det viktigt att Sverige och vår regering är fortsatt tydlig med det. För mig som socialdemokrat med den fasta övertygelsen om alla människors lika värde oavsett var i världen de bor är det en självklarhet att höja rösten varje gång mänskliga rättigheter kränks. Den israelisk-palestinska fredsprocessen – och då menar jag en verklig fredsprocess som inkluderar båda parter – förtjänar omvärldens tydliga röst.
(Applåder)

Anf. 178 KADIR KASIRGA (S):

Herr ålderspresident! Sedan 1730-talet har Sverige diplomatiska relationer med Turkiet. Egentligen kan förbindelserna spåras ännu längre tillbaka i historien. Turkiet är inte bara ett land med viktigt geopolitiskt läge. Det är också ett semesterparadis som flera tusen svenskar åker till varje år.

Sedan 1999 har Turkiet kandidatlandsstatus till EU, vilket ställer krav på att kandidatlandet följer Europarådets konventioner om mänskliga rättigheter och uppfyller Köpenhamnskriterierna, som innebär politiska och ekonomiska villkor som ett kandidatland måste uppfylla för att kunna bli medlem i EU.

Tyvär rapporteras det dagligen om kränkningar från Turkiet där folkvalda, fackliga aktivister, kvinnorrättsaktivister och journalister blir fängslade på helt odemokratiska grunder.

I dag ligger Turkiet i konflikt med nästan alla sina grannländer. I Syrien har Turkiet ockuperat de kurdiska områdena, bland annat Afrinprovinsen, vilket är ett brott mot folkrätten. Tusentals människor har tvingats till flykt, och det rapporteras dagligen om allvarliga kränkningar och brott mot mänskliga rättigheter.

Irakiska Kurdistan flygbombas dagligen under förevändningen att man för krig mot terrorismen. De kristna minoriteterna som assyrier, syrianer, armenier och aleviter har fortfarande inskränkta rättigheter, och det är fortfarande tabu att diskutera folkmordet på kristna som skedde under första världskrigets slutår.

Konflikten med Grekland om gränsdragningar i Medelhavet och situationen på Cypern är två andra frågor som då och då blåser upp.

Herr ålderspresident! År 2016–2017 genomfördes stora författningsändringar i den turkiska konstitutionen. Sedan 2017 styrs Turkiet med ett presidentsystem som innebär att presidenten kan styra med dekret, utse viktiga domare, upplösa parlamentet och på egen hand införa undantagstillstånd.

Enligt Utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter i Turkiet, som publicerades i februari månad 2019, har dessa författningsändringar och införandet av ett nytt exekutivt styrelseskick lett till att rättsstatens principer har försvagats och att granskande och balanserande funktioner har urholkats.

Sedan 2016 har flera folkvalda politiker blivit fängslade, bland annat ledarna för oppositionspartiet HDP, Folkens demokratiska parti, Figen Yüsekdağ och Selahattin Demirtaş. I november 2018 slog Europadomstolen för mänskliga rättigheter fast att den kurdiske politikern Selahattin Demirtaş bör släppas ur turkiskt fängelse. I domen klargjordes att Selahattin Demirtaş har fängslats på godtyckliga grunder.

Herr ålderspresident! Vid sidan av fängslandet av meningsmotståndare hotar nu den turkiska konstitutionsdomstolen två legala politiska partier med förbud. Den motivering som presenteras av domstolen är att partierna har ordet Kurdistan i sina partibeteckningar. Det är två partier som heter Kurdistans frihetsparti och Kurdistans socialistiska parti, PAK och PSK.

Den turkiska konstitutionsdomstolen menar att ordet Kurdistan hotar den turkiska statens enhet och undergräver den nationella säkerheten. Det är två vanliga åtalspunkter som används för att tysta oppositionella i Turkiet. Det här är en motsägelsefull inställning med tanke på att de nuvarande kurdiska provinserna i Turkiet kallades Kurdistan fram till 1930.

Det fördes en politik som var färgad och influerad från Europa, särskilt av de framväxande extrema nationalistiska rörelser som kulminerade i fascism och nazism. Ett land, ett folk, ett språk och en religion. Återigen märks och hörs dessa tankegods i Europa och delar av världen och inte minst från Turkiet.

De politiska partierna PAK och PSK har sedan fyra år tillbaka verkat legalt i Turkiet och deltagit i de senaste lokalvalen. Båda partierna avvisar väpnad kamp, tror på den parlamentariska metoden och verkar för ett demokratiskt Turkiet som garanterar kollektiva rättigheter för religiösa och etniska minoriteter och rätten till självbestämmande för kurderna.

Ett förbud mot dessa partier skulle bli ännu ett bakslag för de progressiva rörelser som kämpar för ett demokratiskt Turkiet. Det är med en fri opposition Turkiet på allvar kan göra anspråk på att bli en del av EU. Med en opposition som sitter i fängelse, med en inskränkt yttrandefrihet och med fortsatt krig i Syrien och Rojava bör drömmen om ett medlemskap i EU bli alltmer avlägsen.

Herr ålderspresident! Sverige är inte en isolerad ö. Det som händer i omvärlden och speciellt i ett område inte alltför långt från Sverige påverkar även oss här hemma. Därför är det viktigt att den svenska regeringen fortsätter med sitt engagemang, speciellt med den feministiska utrikespolitiken, när det gäller kampen för demokrati, fred och frihet i delar av världen som behöver det.

(Applåder)

Anf. 179 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Herr ålderspresident! Fred är en dyrbar gåva som gör att människor kan utvecklas utifrån egna drömmar och visioner. Tyvärr har inte alla fått möjligheten att njuta av fred och frihet. Krig och konflikter påverkar oss alla.

Vi har haft två världskrig under 1900-talet. Förföljelse av kristna pågick redan i början av 1900-talet och pågår just nu. Vi har haft Förintelsen och olika konflikter i Afrika. Det har handlat om situationen på Balkan och framför allt i Östeuropa. Det har gällt Moldavien, Ukraina och Georgien. Det har varit återkommande krig och konflikter i Mellanöstern där just nu Syriens situation och kurdernas situation kanske är de tydligaste.

Konflikter skapar tyvärr hat. De skapar ofrihet, övergrepp, fattigdom, materiell förstörelse och flyktingströmmar. Vi i Sverige måste jobba inom FN, inom EU och själva för att hjälpa till att skapa fred. För egen del tror jag att det är två strategier som är bättre än de flesta. Det är internationellt samarbete och utökad handel. EU-projektet visar hur viktig handel är. Man kan med fred, försoning och handel skapa en bättre situation för alla.

Vi har också haft konflikter i vårt närområde. Det är Rysslands aggression i Moldavien, Georgien och Ukraina och kriget på Balkan. Utifrån mitt perspektiv, herr ålderspresident, måste vi fortsätta att just nu arbeta framför allt med Balkan. Det handlar om frihandel, visumfrihet för Kosovo, bekämpande av brott och korruption, bekämpande av trafficking och annat som på ett uppenbart sätt kränker människors frihet.

Herr ålderspresident! Sverige är ett fantastiskt land som har fått njuta av fredens frukter under ett par hundra år. Det har dock inte alltid varit så. Vi har en lång historia av ständigt återkommande krig med våra grannar.

Denna tid, krigets tid, präglades av stora orättvisor, sjukdomar och fattigdom. Freden har gett oss alla ett bättre liv. Detta är en förebild som visar andra konfliktområden att fred och handel kan ge alla en bättre vardag.

Jag hoppas att vi alla hjälps åt att arbeta för fred och frihet oavsett var hat och ondska visar sitt fula tryne.

Herr ålderspresident! Låt mig citera Bibeln: ”Herre, hur många gånger skall min broder kunna göra orätt mot mig och ändå få förlåtelse av mig? Så mycket som sju gånger?” Jesus svarar då Petrus: ”Jag säger dig: inte sju gånger utan sjuttiosju gånger.”

Det här är en bild som berättar om förlåtelse. I krig sker fruktansvärda övergrepp. Dem måste vi erkänna. Men vi lär oss också att om vi ska få fred och försoning måste vi förlåta. Här kan vi se på Sydafrikas sanningskommission som har jobbat aktivt med försoning och förlåtelse för att försöka reparera de skador och kränkningar som skedde i landet.

Herr ålderspresident! Jag hoppas att vi som land och som folk ska kunna bidra till fred och försoning i Afrika, att vi ska kunna bidra med fred och försoning i Mellanöstern och att vi ska kunna bidra med fred och försoning på Balkan och i Östeuropa.

Herr ålderspresident! Jag tror att vi är många i Sverige som jobbar hårt och är ute och reser. Vi gör ett bra jobb. Vi är inte alltid överens, men jag hoppas att vi ska kunna vara ett land som pekar på fred och försoning.
(Applåder)

I detta anförande instämde Marcus Jonsson (KD).

Anf. 180 AMINEH KAKABAVEH (-):

Herr ålderspresident! Det finns knappast något fenomen som har en så stark internationell prägel som förtrycket av kvinnor i världen. Det finns precis överallt. Det finns inget land som kan sägas vara fritt från kvinnoförtryck.

I Sverige talar vi mycket om jämställdhet men har inte alls något fullödigt jämställt samhälle. Män är på flera områden fortfarande privilegierade i förhållande till kvinnor. Det finns åtskilligt mer att göra.

Ute i världen är situationen en helt annan. Kvinnor låses in som boskap i länder som Saudiarabien, i delar av Afghanistan och i andra länder i Mellanöstern. Vid giftermål behandlas de som en handelsvara. Kvinnor som begår så kallade äktenskapsbrott halshuggs eller piskas.

I Iran fängslas och torteras kvinnor för att de vägrar att följa sharialagar om till exempel tvångsslöja. Den som har fått mest uppmärksamhet internationellt är människorättsaktivisten och advokaten Nasrin Sotoudeh, som har fått 37 års fängelsestraff och 148 piskrapp enbart på grund av att hon företräder fängslade kvinnor som enligt sharia i Iran har gjort sig skyldiga genom att ta av sig slöjan på en station den 8 mars.

I stora delar av Afrika könsstympas kvinnor. Somalia har ofta framställts som det värsta exemplet, men i ett land som Egypten är 90 procent av kvinnorna på landsbygden könsstympade.

I Pakistan och i Irak har visserligen en lag om hedersbrott införts som innebär stränga straff för förövaren. Likafullt är mängden hedersbrott fortfarande mycket stor. Amnesty International pekar också på att lagen har många kryphål – kryphål som lämnar dörren öppen för mutor till domare och uppgörelser om domar i sådana mål.

Jag menar att enbart lagar i sig fungerar dåligt i ett samhälle där kvinnoförtrycket, framför allt hedersvåldet, är allmän vedertagen ordning. Likartade förhållanden råder i Indien och andra länder.

I Turkiet föreligger nu ett lagförslag som innebär att våldtäktsmannen slipper straff om han gifter sig med våldtäktsoffret. Vad den våldtagna flickan har att säga om saken efterfrågas inte. Kvinnor ska alltså kunna tvingas leva tillsammans med sin våldtäktsman i Erdoğan's Turkiet.

Den turkiska staten har också olagligt ockuperat de kurdiska delarna av Syrien, där Turkiet har gjort sig skyldigt till utomrättsliga avrättningar och övergrepp på civila, inte minst på kvinnor som är aktivister och har kämpat mot Daish. Dessa kvinnor bidrar till den politiska utvecklingen i Rojava, som är unik i hela Mellanöstern. Turkiet vill inte att kvinnor och minoriteter, särskilt kurderna, ska få sina grundläggande rättigheter tillgodosedda.

Herr ålderspresident! I Ryssland finns ett lagförslag som innebär strafflättnader för kvinnomisshandel. Detta är bara några exempel när det gäller den kamp som pågår. Kvinnoförtrycket finns inte bara i Asien och Afrika. I större delarna av Latinamerika finns kvinnoförtryck och övergrepp mot flickor och barn. Under fredliga demonstrationer mot ojämlikhet och sociala orättvisor i Chile begick miliser sexuella övergrepp på kvinnliga aktivister. Och vi i Europa och Sverige kan knappast undgå kritik.

Herr ålderspresident! I dag presenterade regeringen en ny lag om en feministisk handelspolitik. Vad kan detta innebära för de förtryckta kvinnorna? Det är en fråga man vill ha svar på.

Den feministiska utrikespolitiken blir inte mer trovärdig, feministisk och solidarisk för kvinnor i till exempel Saudiarabien, Iran, Colombia, Jemen, Brasilien och andra länder. Kvinnor behöver inte krigsmateriel och fler lagar om klädesplagg vare sig när det gäller slöja eller när det gäller bikini!

I slutet av förra året var jag på studiebesök i Colombia. Vid mina besök under tio dagar träffade jag ett femtiotal kvinnoorganisationer, fackliga aktivister och hbtq-aktivister. Alla frågade mig: Vad går svenskt bistånd till, Amineh? Den frågan har jag inte fått svar på än. Detta är en viktig sak som vi måste ta upp.

Om man på allvar ville stå upp för kvinnors rättigheter skulle Sverige med stöd av EU och FN kräva en översyn av de barbariska kvinnofientliga lagar som finns i ett antal av FN:s medlemsländer. Kvinnor behöver säkerhet, grundläggande rättigheter och ekonomiskt oberoende.

Jag vill avslutningsvis hävda att det är kvinnoaktivisterna världen över som i dag har satt rubriker när det gäller kampen mot förtryck och kampen mot mäns våld mot kvinnor. I Argentina, USA, Irland, Polen och Ryssland har man mobiliserat skaror för att kräva slut på förtryck. Det handlar också om inskränkningar i abortlagar. Metoo är ett exempel på detta.

Herr ålderspresident! Jag måste avslutningsvis säga att Dawit Isaak och Ahmadriza Djalali måste bli frisläppta.

Den utrikespolitiska debatten var härmed avslutad.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 22 januari justerades.

§ 3 Avsägelse

Ålderspresidenten meddelade att *Paula Bieler* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 29 februari.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Ålderspresidenten meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält Elisabeth Svantesson som personlig suppleant i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond under återstoden av Hans Rothenbergs mandatperiod och att Kristdemokraternas riksdagsgrupp anmält Cecilia Engström som suppleant i kulturutskottet.

Ålderspresidenten förklarade vald *till och med den 29 mars* till

suppleant i kulturutskottet

Cecilia Engström (KD)

Ålderspresidenten förklarade vald *under tiden den 12 februari–31 oktober* till

personlig suppleant i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Elisabeth Svantesson (M)

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:81 till civilutskottet

2019/20:83 till finansutskottet

Skrivelse

2019/20:82 till finansutskottet

Motioner

2019/20:3487 och 3488 till trafikutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Prot. 2019/20:73
12 februari

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande
2019/20:FiU32 Återkoppling vid rapportering om misstänkt penningtvätt
och finansiering av terrorism och vissa andra frågor

Justitieutskottets betänkanden
2019/20:JuU14 Riksrevisionens rapport om styrningen av rättskedjan
2019/20:JuU18 Samarbete mellan svenska och norska särskilda insats-
grupper i krissituationer

Försvarsutskottets betänkande
2019/20:FöU8 Vissa frågor om Försvarsmaktens personal

Socialutskottets betänkande
2019/20:SoU4 Äldre frågor

§ 7 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Redogörelse
2019/20:RAR1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens arvodesnämnd
2019

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 11 februari

2019/20:324 Pilotprojekt som bygger på LOV

av *Ali Esbati* (V)
till arbetsmarknadsminister *Eva Nordmark* (S)

2019/20:325 Skönhetsoperationer

av *Cecilie Tenfjord Toftby* (M)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 11 februari

2019/20:933 Skatteplanering i kommunala bostadsbolag

av *Ulla Andersson* (V)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:934 Kvinno- och tjejjourers framtida finansiering
av *Maj Karlsson* (V)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)
2019/20:935 Den sekundära bostadsmarknaden
av *Cecilie Tenfjord Toftby* (M)
till statsrådet Per Bolund (MP)
2019/20:936 Ambassadors omvärldsbevakning
av *Sven-Olof Sällström* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)
2019/20:937 Svavelförordningen
av *Caroline Nordengrip* (SD)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 11 februari

2019/20:830 Stöd med till Kina med anledning av smittoutbrott
av *Alexandra Anstrell* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)
2019/20:853 Beredskap med anledning av coronaviruset
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:854 Sveriges beredskap vid pandemiutbrott
av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:839 Fusk med rumänska sjuksköterskeutbildningar
av *Lars Püss* (M)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

den 12 februari

2019/20:844 En europeisk minimilön
av *Tobias Andersson* (SD)
till statsrådet Hans Dahlgren (S)
2019/20:848 Regionala skillnader i cancervården
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:851 Långa väntetider till prostatacanceroperation
av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:850 Prostatacreening
av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2019/20:852 Digitala mediers påverkan på barn och unga
av *Clara Aranda* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:858 Kör Simulator vid VTI

av *Betty Malmberg* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:861 Underhåll av vägar

av *Magnus Jacobsson* (KD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:863 Genetiska självtester för barn utanför hälso- och sjukvården

av *Acko Ankarberg Johansson* (KD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:870 Handläggningstider för fastighetsbildning

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:888 Korrelationen mellan betyg och nationella prov

av *Robert Stenkvist* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:872 Behov av fler lokförarutbildningar

av *Jasenko Omanovic* (S)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:873 Utökad klampningstid

av *Sten Bergheden* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:880 Statligt driftsstöd till regionala flygplatser

av *Gudrun Brunegård* (KD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:897 Genterapi för att bota sällsynta genetiska sjukdomar

av *Staffan Eklöf* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:902 Privata sjukförsäkringar eller sprängningar

av *Åsa Coenraads* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 15.40.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 57 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 121 (delvis),
av talmannen därefter till och med § 1 anf. 170 (delvis) och
av ålderspresidenten därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Prot. 2019/20:73

12 februari

Innehållsförteckning

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
§ 1 Utrikespolitisk debatt	1
Anf. 2 Utrikesminister ANN LINDE (S)	1
Anf. 3 HANS WALLMARK (M) replik	6
Anf. 4 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	7
Anf. 5 HANS WALLMARK (M) replik	7
Anf. 6 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	8
Anf. 7 MARKUS WIECHEL (SD) replik	8
Anf. 8 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	8
Anf. 9 MARKUS WIECHEL (SD) replik	9
Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	9
Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	9
Anf. 12 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	10
Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	10
Anf. 14 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	11
Anf. 15 HÅKAN SVENNELING (V) replik	11
Anf. 16 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	12
Anf. 17 HÅKAN SVENNELING (V) replik	12
Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	12
Anf. 19 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	13
Anf. 20 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	13
Anf. 21 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	13
Anf. 22 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	14
Anf. 23 FREDRIK MALM (L) replik	14
Anf. 24 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	14
Anf. 25 FREDRIK MALM (L) replik	15
Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S) replik	15
Anf. 27 HANS WALLMARK (M)	15
Anf. 28 MARKUS WIECHEL (SD) replik	18
Anf. 29 HANS WALLMARK (M) replik	18
Anf. 30 MARKUS WIECHEL (SD) replik	18
Anf. 31 HANS WALLMARK (M) replik	19
Anf. 32 HÅKAN SVENNELING (V) replik	19
Anf. 33 HANS WALLMARK (M) replik	20
Anf. 34 HÅKAN SVENNELING (V) replik	20
Anf. 35 HANS WALLMARK (M) replik	21
Anf. 36 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	21
Anf. 37 HANS WALLMARK (M) replik	21
Anf. 38 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	22
Anf. 39 HANS WALLMARK (M) replik	22
Anf. 40 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	22
Anf. 41 HANS WALLMARK (M) replik	23
Anf. 42 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	23
Anf. 43 HANS WALLMARK (M) replik	24
Anf. 44 MARKUS WIECHEL (SD)	24
Anf. 45 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	26

Anf. 46	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	26	Prot. 2019/20:73
Anf. 47	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	27	12 februari
Anf. 48	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	27	-----
Anf. 49	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	27	
Anf. 50	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	27	
Anf. 51	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	28	
Anf. 52	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	28	
Anf. 53	FREDRIK MALM (L) replik.....	28	
Anf. 54	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	29	
Anf. 55	FREDRIK MALM (L) replik.....	29	
Anf. 56	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	30	
Anf. 57	KERSTIN LUNDGREN (C).....	30	
Anf. 58	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	32	
Anf. 59	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	33	
Anf. 60	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	33	
Anf. 61	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	33	
Anf. 62	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	34	
Anf. 63	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	34	
Anf. 64	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	34	
Anf. 65	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	35	
Anf. 66	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	35	
Anf. 67	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	35	
Anf. 68	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	36	
Anf. 69	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	36	
Anf. 70	HÅKAN SVENNELING (V).....	36	
Anf. 71	HANS WALLMARK (M) replik.....	39	
Anf. 72	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	39	
Anf. 73	HANS WALLMARK (M) replik.....	40	
Anf. 74	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	40	
Anf. 75	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	41	
Anf. 76	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	41	
Anf. 77	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	42	
Anf. 78	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	42	
Anf. 79	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	42	
Anf. 80	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	43	
Anf. 81	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	43	
Anf. 82	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	44	
Anf. 83	FREDRIK MALM (L) replik.....	44	
Anf. 84	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	44	
Anf. 85	FREDRIK MALM (L) replik.....	45	
Anf. 86	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	45	
Anf. 87	LARS ADAKTUSSON (KD).....	46	
Anf. 88	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	47	
Anf. 89	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	48	
Anf. 90	HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	48	
Anf. 91	LARS ADAKTUSSON (KD) replik.....	49	
Anf. 92	FREDRIK MALM (L).....	49	
Anf. 93	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	50	
Anf. 94	FREDRIK MALM (L) replik.....	51	
Anf. 95	MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	51	
Anf. 96	FREDRIK MALM (L) replik.....	51	

Anf. 97 HÅKAN SVENNELING (V) replik	52
Anf. 98 FREDRIK MALM (L) replik	52
Anf. 99 HÅKAN SVENNELING (V) replik	53
Anf. 100 FREDRIK MALM (L) replik	53
Anf. 101 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	53
Anf. 102 FREDRIK MALM (L) replik	54
Anf. 103 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	54
Anf. 104 FREDRIK MALM (L) replik	54
Anf. 105 JANINE ALM ERICSON (MP)	55
Anf. 106 MARKUS WIECHEL (SD) replik	56
Anf. 107 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	57
Anf. 108 MARKUS WIECHEL (SD) replik	57
Anf. 109 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	57
Anf. 110 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	58
Anf. 111 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	58
Anf. 112 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	58
Anf. 113 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	58
Anf. 114 HÅKAN SVENNELING (V) replik	59
Anf. 115 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	59
Anf. 116 HÅKAN SVENNELING (V) replik	60
Anf. 117 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	60
Anf. 118 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	60
Anf. 119 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	61
Anf. 120 LARS ADAKTUSSON (KD) replik	61
Anf. 121 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	61
Anf. 122 KENNETH G FORSLUND (S)	62
Anf. 123 HANS ROTHENBERG (M) replik	63
Anf. 124 KENNETH G FORSLUND (S) replik	63
Anf. 125 HANS ROTHENBERG (M) replik	63
Anf. 126 KENNETH G FORSLUND (S) replik	64
Anf. 127 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	64
Anf. 128 KENNETH G FORSLUND (S) replik	64
Anf. 129 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	65
Anf. 130 KENNETH G FORSLUND (S) replik	65
Anf. 131 HANS ROTHENBERG (M)	65
Anf. 132 MAGNUS EK (C)	67
Anf. 133 YASMINE POSIO (V)	68
Anf. 134 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	70
Anf. 135 YASMINE POSIO (V) replik	70
Anf. 136 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	70
Anf. 137 YASMINE POSIO (V) replik	71
Anf. 138 ROBERT HALEF (KD)	71
Anf. 139 OLLE THORELL (S)	72
Anf. 140 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	74
Anf. 141 OLLE THORELL (S) replik	74
Anf. 142 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	74
Anf. 143 OLLE THORELL (S) replik	74
Anf. 144 MARCUS JONSSON (KD) replik	75
Anf. 145 OLLE THORELL (S) replik	75
Anf. 146 MARCUS JONSSON (KD) replik	75
Anf. 147 OLLE THORELL (S) replik	75

Anf. 148 MARGARETA CEDERFELT (M).....	76	Prot. 2019/20:73
Anf. 149 SARA GILLE (SD).....	77	12 februari
Anf. 150 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V).....	78	-----
Anf. 151 MARCUS JONSSON (KD).....	80	
Anf. 152 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S).....	81	
Anf. 153 MARGARETA CEDERFELT (M) replik.....	83	
Anf. 154 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik.....	83	
Anf. 155 MARGARETA CEDERFELT (M) replik.....	84	
Anf. 156 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik.....	84	
Anf. 157 MAGNUS EK (C) replik.....	84	
Anf. 158 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik.....	84	
Anf. 159 MAGNUS EK (C) replik.....	85	
Anf. 160 SARA HEIKKINEN BREITHOLTZ (S) replik.....	85	
Anf. 161 MAGDALENA SCHRÖDER (M).....	85	
Anf. 162 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	87	
Anf. 163 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik.....	87	
Anf. 164 KENNETH G FORSLUND (S) replik.....	87	
Anf. 165 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik.....	88	
Anf. 166 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	88	
Anf. 167 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik.....	88	
Anf. 168 KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	89	
Anf. 169 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik.....	89	
Anf. 170 LORENA DELGADO VARAS (V).....	89	
Anf. 171 ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	90	
Anf. 172 JAMAL EL-HAJ (S).....	92	
Anf. 173 MARCUS JONSSON (KD) replik.....	93	
Anf. 174 JAMAL EL-HAJ (S) replik.....	93	
Anf. 175 MARCUS JONSSON (KD) replik.....	93	
Anf. 176 JAMAL EL-HAJ (S) replik.....	94	
Anf. 177 JOHAN BÜSER (S).....	94	
Anf. 178 KADIR KASIRGA (S).....	96	
Anf. 179 MAGNUS JACOBSSON (KD).....	97	
Anf. 180 AMINEH KAKABAVEH (-).....	98	
§ 2 Justering av protokoll.....	100	
§ 3 Avsägelse.....	100	
§ 4 Anmälan om kompletteringsval.....	100	
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	100	
§ 6 Ärenden för bordläggning.....	101	
§ 7 Bordläggning.....	101	
§ 8 Anmälan om interpellationer.....	101	
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	101	
§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	102	
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 15.40.....	103	